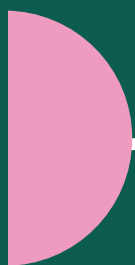
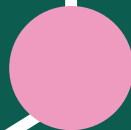
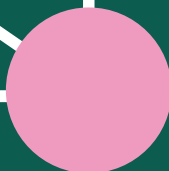
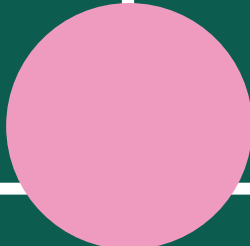
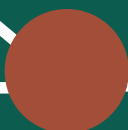

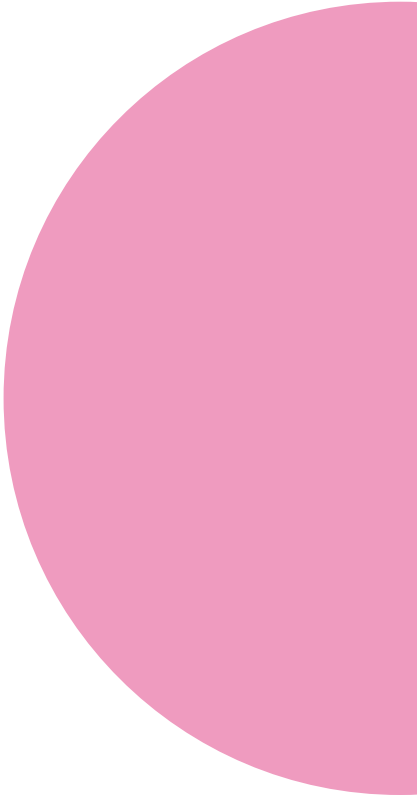
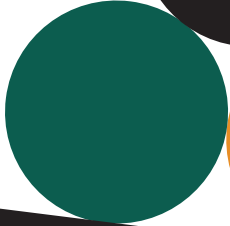
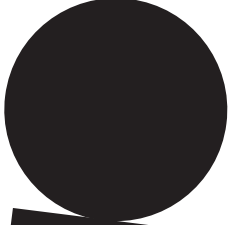
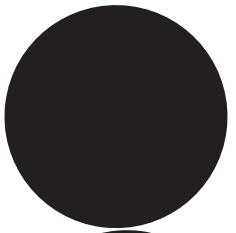
PORTRET POLSKICH RUCHÓW MIEJSKICH

Paweł Kubicki

Kongres
Ruchów
Miejskich

PORTRET POLSKICH RUCHÓW MIEJSKICH

Paweł Kubicki

SPIS

TREŚCI

30-lecie samorządności	6
Miejskie ruchy społeczne	8
Historia integracji	18
Wspólna przestrzeń	20
I Kongres Ruchów Miejskich	24
II Kongres Ruchów Miejskich	36
III Kongres Ruchów Miejskich	46
IV Kongres Ruchów Miejskich	58
V Kongres Ruchów Miejskich	74
VI Kongres Ruchów Miejskich	82
Związek stowarzyszeń	90
Organizacje współtworzące	100
Branżowe ruchy miejskie	130
Podsumowanie	138
Źródła	140

30-LECIE

SAMORZĄDNOŚCI

W jubileuszowym roku 30-lecia odrodzenia polskiego samorządu, popularne stały się rankingi wskazujące na najważniejsze sukcesy rodzimego samorządu. Często podkreśla się w tym kontekście wzrost zaangażowania obywatelskiego wypełniającego próżnię socjologiczną, która przez długie lata była jedną z najbardziej charakterystycznych cech polskich miast. Jednym z najważniejszych aktorów tego przebudzenia obywatelskiego są ruchy miejskie, które działając już od ponad dekady, stały się nieodłącznym elementem polskiej demokracji na szczeblu lokalnym. Aktywizm miejski, podobnie jak zorganizowane protesty niezadowolonych obywateli miast, nie jest jednak zjawiskiem nowym. Patrząc z perspektywy historycznej, można nawet stwierdzić, że są on tak samo stary, jak stara jest idea miasta jako wspólnoty politycznej. Swoimi korzeniami sięga zatem antycznych polis – kolebki cywilizacji Zachodu. Ruchy miejskie natomiast są jednak zjawiskiem stosunkowo nowym, wyłaniającym się dopiero w epoce późnego kapitalizmu.

MIEJSKIE RUCHY

SPOŁECZNE

Sam termin „miejskie ruchy społeczne” pojawił się w dyskursie socjologicznym dopiero w początkach lat 70-tych XX wieku w opublikowanej przez Manuela Castellsa w 1972 roku *Kwestii miejskiej*. Długo jednak problematyka ta pozostawała stosunkowo niszowym zagadnieniem w szeroko rozumianych studiach miejskich. Także publicyści długo nie zauważali roli i potencjału transformacyjnego ruchów miejskich. W ostatnich dekadach sytuacja w tym względzie zmieniła się jednak zasadniczo. Obecnie ruchy miejskie należą do jednych z ważniejszych aktorów w przestrzeni europejskich miast, znacząco wpływając na ich charakter i polityki miejskie.

STAŁO SIĘ TAK Z UWAGI NA TRZY ZASADNICZE CZYNNIKI:

1

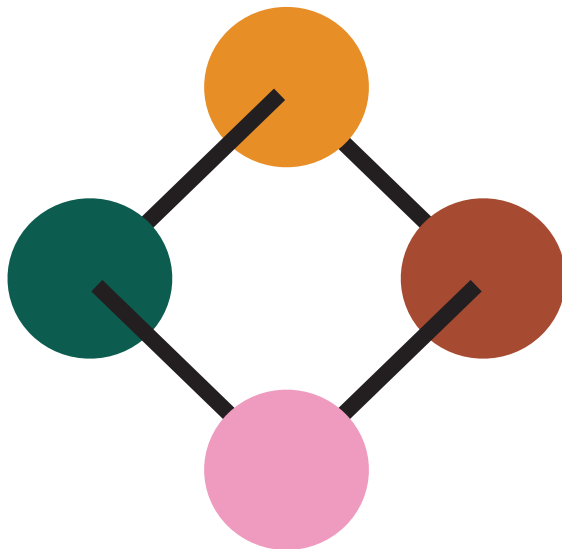
Po pierwsze, rewolucja '68 roku przyniosła radykalne prze-wartościowania społeczne i kulturowe, a jednym z jej skutków było otwieranie się struktur możliwości politycznych dla rozwoju nowego, progresywnego mieszczaństwa. Z czasem, to właśnie owe progresywne mieszczaństwo stało się podstawową bazą tzw. nowych ruchów społecznych [Offe 1995], których działania skierowane były na kwestie lokalne, ekologiczne, równościowe itp.

2

Po drugie, w naukach humanistycznych i społecznych dokonała się swoista rewolucja intelektualna określana mianem „zwrotu przestrzennego”, którego wspólnym mianownikiem jest przypisywanie przestrzeni aktywnej roli w konstruowaniu rzeczywistości społecznej. W myśl takich założeń to już nie tzw. „wielkie narracje”, będące raczej wspólnotami wyobrażeń-wymi [naród, religia, państwo] determinują charakter tożsamości zbiorowych i motywy podejmowania działań zbiorowych, ale struktury bardziej „przestrzenne”, zwłaszcza takie jak miasto.

3

Po trzecie, w wyniku postępującej globalizacji i integracji europejskiej, przeorientowaniu zaczęły podlegać relacje w sferze władzy pomiędzy państwem a miastem. Miasta zyskiwały coraz większą autonomię i podmiotowość, a proces ten często określano mianem „triumfu miast” [Glaeser 2012]. Badacze pisali o wyłanianiu się nowego światowego porządku na wzór usieciowionych średniowiecznych miast [Hannerz 2006] czego ukoronowaniem miał być postulowany przez Benjamina Barbera [2014] światowy parlament burmistrzów, który – zdaniem amerykańskiego socjologia – dużo efektywniej rozwiązywałby problemy współczesnego świata.

Skutkiem tych procesów, coraz częściej to właśnie miasta, a nie państwa stawały się dominującą ramą odniesienia dla podejmowanych działań zbiorowych i procesów konstruowania tożsamości kolektywnych. W praktyce zatem, z jednej strony, mieszkańcy miast swoją tożsamość i lojalność coraz częściej wyrażali w stosunku do miast. Z drugiej strony natomiast, to miasta, nabierające większego znaczenia politycznego, stawały się coraz częściej adresatem protestów i roszczeń, częściej niż słabnące i coraz bardziej „wyobrażeniowe” państwa. Ta zależność stała się szczególnie istotna w kontekście dominującej polityki neoliberalnej, która osłabiała państwo pozbawiając je wielu tradycyjnych prerogatyw. Dodatkowo, neoliberalne polityki miejskie skutkowały głębokimi kryzysami, których skutki odczuwały przede wszystkim miasta, czego najbardziej znaczącym przykładem był kryzys na rynku nieruchomości w 2008. W tym kontekście badacze zaczęli pisać o „buncie miast” [Harvey 2012], a nawet o „miejskim powstaniu” przeciw polityce neoliberalnej [Mayer, Thörn, Thörn 2016]. Wszystkie te, opisane powyżej procesy, otworzyły struktury możliwości politycznych dla formowania się i rozwoju ruchów miejskich, które w ostatnich dekadach stawały się coraz ważniejszym aktorem w przestrzeni miast europejskich.

W przypadku Polski, ruchy miejskie formowały się nieco później.

Większość badaczy zajmujących się tą problematyką wskazuje na lata 2007–2008¹, jako początek formowania się polskich ruchów miejskich. To swoiste opóźnienie w stosunku do ich europejskich odpowiedników wynikało z dwóch zasadniczych czynników. Po pierwsze, było konsekwencją specyficznego polskiego wzoru kulturowego, w ramach którego kwestie miejskie nie odgrywały ważnej roli, zatem świadomość miasta i zainteresowanie problematyką miejską było w Polsce niewielkie. Po drugie, z powodów geopolitycznych i ekonomicznych opisywane powyżej procesy długo nie mogły wpływać na charakter polskich miast.

Zasadnicza zmiana w tym zakresie dokonała się wraz akcesją Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku. Polski „powrót do Europy” był też powrotem do miejskiego świata, zatem także w polskim społeczeństwie kwestie miejskie stawały się coraz ważniejszym zagadnieniem. Można tu mówić o prawdziwej eksplozji zainteresowania miastem i miejskością, jaka nastąpiła w Polsce w początkach XXI wieku. Dzięki środkom unijnym natomiast, samorządy miejskie mogły stawać się realnym podmiotem kreującym polityki miejskie i tym samym stawać się „innym znaczącym” dla formujących się oddolnych ruchów obywatelskich. Napędzany środkami unijnymi boom inwestycyjny dokonywał się jednak w warunkach braku spójnych polityk miejskich, deregulacji planowania przestrzennego i dominacji ideologii neoliberalnej, w myśl której miasto traktowane było nie jako dobro wspólne, ale suma prywatnych własności. Taka sytuacja była prostym przepisem na generowanie konfliktów miejskich, które stały się stałym elementem miejskiego pejzażu poakcesyjnej Polski.

1 Niektóre ruchy miejskie, które odegrały ważną rolę w integrowaniu środowiska, formowały się już wcześniej, np. Towarzystwo Upiększania Miasta Wrocławia zawiązało się w 2004 roku, a Grupa Pewnych Osób z Łodzi około 2006 roku.

1. ANTY-

URBANISTYCZNA

POLITYKA MIEJSKA

2. ŚWIADOMOŚĆ

MIASTA, JEGO

DZIEDZICTWA,

TOŻSAMOŚCI

I POLITYCZNEGO

WYMIARU MIASTA

Poakcesyjny kontekst sprawiał, że w polskich miastach zaistniały dogodne warunki dla rozwoju ruchów miejskich. Z jednej strony, miasto i miejskość stawały się coraz ważniejszymi ramami odniesienia dla formującego się wówczas nowego mieszczaństwa, z którego w dużej mierze rekrutowali się aktywiści i aktywistki miejskie. Z drugiej strony natomiast, coraz częstsze i intensywniejsze stawały się konflikty miejskie, w ramach których mieszkańcy miast mobilizowali się w celu przeciwdziałania niszczeniu trudno odnawialnych zasobów miejskich, takich jak: ład przestrzenny, zasoby przyrodnicze i tożsamość lokalna.

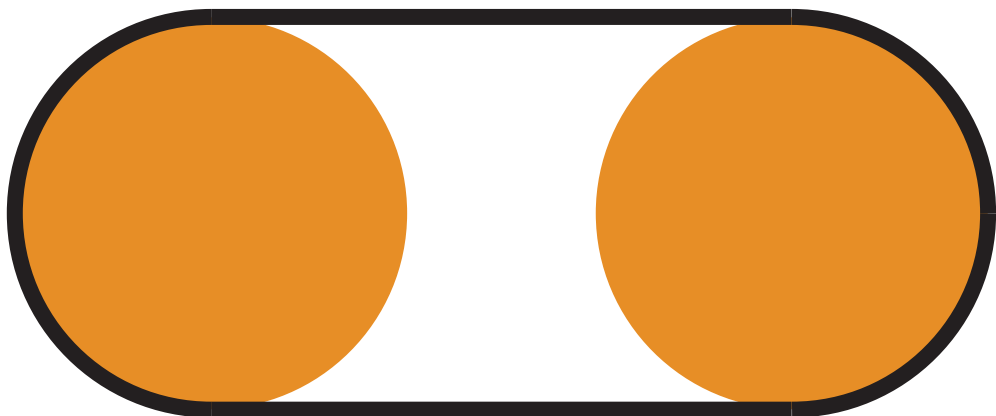
Polskie ruchy miejskie zostały już dość dobrze opisane na gruncie socjologii (Domańska 2018, 2019, Kajdanek, Pluta 2016, Kowalewski 2013, 2016, Kubicki 2013, 2016AiB, 2017, 2019 Kurnicki 2013, Pobłocki 2012, Polańska 2016, 2018, Pluciński 2014, 2015AiB, 2018, Pluciński, Nowak 2017, Nowak 2015AiB, Sowada 2019). Także środowisko aktywistów i aktywistek miejskich dokonywało własnej autodiagnozy (Erbel 2014, Kokoszkiwicz 2012, Mergler, Pobłocki, Wudarski 2013, Śpiewak 2015).

Dotychczasowe analizy wskazywały na różne przyczyny formowania się polskich ruchów miejskich. Z całej różnorodności, jaka została w tych opracowaniach zaprezentowana, wyłania się pewna prawidłowość. Na mobilizację zasobów polskich ruchów miejskich istotny wpływ miały dwie zasadnicze kwestie. Pierwsza z nich związana była z narastającym gniewem i frustracją wynikającą z anty-urbanistycznych polityk miejskich, które skutkowały rozlewaniem się miast, chaosem przestrzennym i estetycznym, prywatyzacją przestrzeni miejskich, niszczeniem cennych zasobów przyrodniczych i historycznych itp. Druga kwestia odnosiła się do rosnącej świadomości miasta, jego dziedzictwa i tożsamości ale też politycznego wymiaru miasta. Oba czynniki wpisują się w klasyczne modele tożsamości ruchów społecznych opisane przez Castellsa [2008]: oporu i projektu. W przypadku polskich ruchów miejskich, w wyniku opisywanej dalej integracji i strukturalizacji w ramach Kongresu Ruchów Miejskich, oba modele bardzo dobrze się uzupełniły, co przyczyniło się do zwiększenia ich dynamiki i efektywności. Model oporu pozwalał na mobilizowanie zasobów, stwarzał bazę dla rozwoju ruchu społecznego. Model projektu stanowił natomiast nadbudowę, dostarczał spoiwa ideologicznego, spójnych narracji będących cen-

nym zasobem symbolicznym ruchu, pozwalającym identyfikować go jako ważnego aktora w politycznym i eksperckim polu samorządowym.

Badacze zajmujący się problematyką ruchów miejskich często podkreślają, że trudne, o ile w ogóle możliwe, jest wypracowanie jednej uniwersalnej definicji dla opisanego tego fenomenu. Wynika to z faktu, że charakter, struktura i cele ruchów miejskich uzależnione są od kontekstu, w jakim działają. Aby jednak przedstawić portret polskich ruchów miejskich, konieczne jest określenie przynajmniej minimalnego kryterium, które pozwoli odróżnić „ruchy miejskie” od innych działań zbiorowych podejmowanych w przestrzeni miasta.

Najprościej ruchy miejskie można określić jako taki rodzaj oddolnej działalności obywatelskiej w mieście, której celem jest dobro wspólne, a której działalność cechuje się całościowym, systemowym spojrzeniem na miasto. Ruchy miejskie są oddolne, co pozwala im odróżnić się od innych aktorów działających w polu samorządowym: organizacji typu NGO (pol. organizacje pozarządowe), partii politycznych czy struktur samorządowych. Ruchy miejskie są zorientowane na realizację długofalowych celów służących całej społeczności miejskiej, a nie jedynie pojedynczych, partykularnych interesów. Cechują się przy tym wykrystalizowaną tożsamością, swoistym esprit de corps, oraz własną

narracją stanowiącą ich spoiwo ideologiczne. Te cechy pozwalają im odróżnić się od innych, czasowych inicjatyw oddolnych podejmowanych w przestrzeni miasta, które zorientowane są na obronę interesów grupowych, często przybierających charakter tzw. NIMBY (Not In My Back Yard pol. nie na moim podwórku). Różnią się też od opisywanych w końcowej części opracowania organizacji „branżowych”, skupiających się wyłącznie na jednym aspekcie miejskiej rzeczywistości, tak jak przykładowo: ruchy rowerowe, ruchy lokatorskie czy alarmy smogowe. Na koniec wreszcie, ruchy miejskie mają charakter progresywny, zorientowane są na promowanie zrównoważonego rozwoju miast i inkluzyjnego modelu wspólnoty miejskiej, co pozwala im odróżnić się od tzw. ruchów wstecznych (backlash), które mobilizują się przeciw progresywnym politykom miejskim i często mają charakter wykluczający. Wymienione cechy stanowią o istocie ruchów miejskich, pozwalają też na analizowanie ich w kategoriach agentów zmiany, zdolnych do wypracowywania nowych polityk miejskich.

Kluczową rolę w integracji i strukturalizacji polskich ruchów miejskich odegrał powstały w 2011 roku Kongres Ruchów Miejskich [KRM]. KRM, integrując ruchy miejskie z różnych miast, stał się płaszczyzną wymiany doświadczeń i dobrych praktyk. Z czasem, dzięki wysokim zasobom skupionej tam wiedzy i doświadczeń, KRM zaczął wypełniać rolę think-tanku w zakresie polityk miejskich. Działo się tak z kilku powodów.

SPÓJNA NARRACJA

Po pierwsze, to w ramach KRM została wypracowana spójna narracja odnosząca się do progresywnej polityki miejskiej. Narracja ta stała się jednym z najważniejszych zasobów polskich ruchów miejskich, pozwalając im na współkształtowanie polityk miejskich zarówno w wymiarze lokalnym, jak i ogólnokrajowym. We współczesnym świecie realna władza polega raczej na sprawowaniu kontroli nad językiem i kształtowaniu dyskursu publicznego, niż na zasiadaniu w politycznych ciałach przedstawicielskich. Ruchy miejskie, mimo że posiadają niewielką reprezentację w radach

miejskich, to zyskały jednak znaczny wpływ na kształtowanie polityk miejskich dzięki przewagom, jakie uzyskały w sferze dyskursu. Język i postulaty ruchów miejskich, jeszcze dekadę temu traktowane w kategoriach utopijnych, obecnie stanowią główny wątek debaty publicznej w miastach, przyczyniając się do wyraźnej korekty dotychczasowych, neoliberalnych modeli polityk miejskich.

EKSPERT KRAJOWY

Po drugie, dzięki tworzeniu się struktury komunikacyjnej w ramach KRM, możliwa stała się też koordynacja przekazu i to zarówno na potrzeby wewnętrzne, co wzmacniało procesy „uczenia się ruchu”, jak też zewnętrzne, zapewniające spójność przekazu adresowanego do otoczenia, w którym działają ruchy miejskie. Przyczyniło się to z jednej strony do przełamywania negatywnych stereotypów narosłych wokół działalności ruchów miejskich. Z drugiej strony natomiast, pozwoliło ruchom miejskim występować we wspólnych sprawach na poziomie ogólnokrajowym, stawać się ekspertami w zakresie krajowych polityk miejskich.

BAZA RUCHÓW

Po trzecie, powstanie KRM pozwoliło poszerzać bazę ruchów miejskich, zwłaszcza o średnie i mniejsze miasta, gdzie lokalne ruchy miejskie, często pozbawione silnego wsparcia w środowiskach akademickich i eksperckich, spotykały się z problemami związanymi ze stereotypizowaniem i lekceważeniem ich działalności.

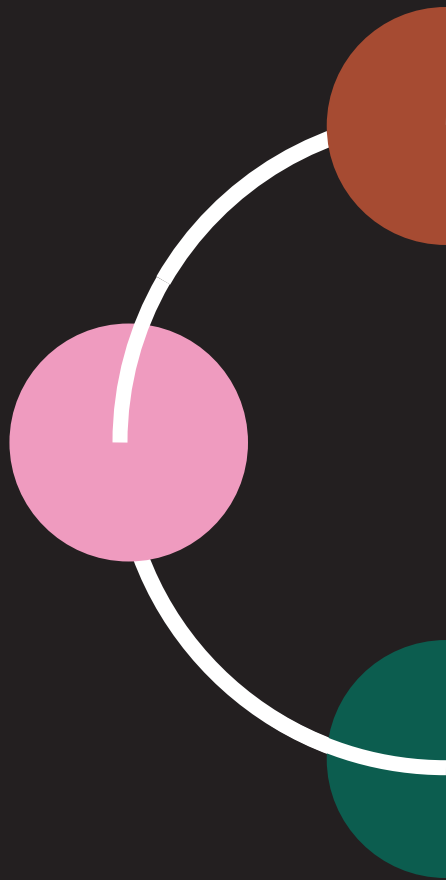
MOCNA POZYCJA

Po czwarte wreszcie, dzięki integracji w ramach KRM ruchy miejskie wzmocniły swoją pozycję polityczną w polu samorządowym. Było to szczególnie widoczne podczas wyborów samorządowych w 2014 roku i 2018 roku, kiedy to poszczególne organizacje startowały w tych wyborach pod wspólnym szyldem „ruchów miejskich”.

HISTORIA

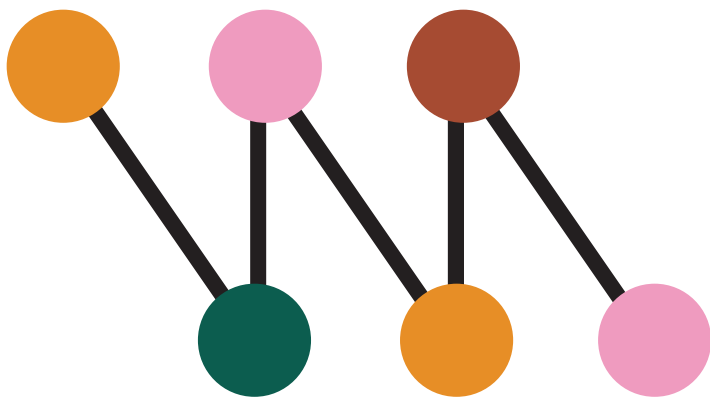
INTEGRACJI

OD RUCHU SPOŁECZNEGO
DO THINK-TANKU

WSPÓLNA PRZESTRZEŃ

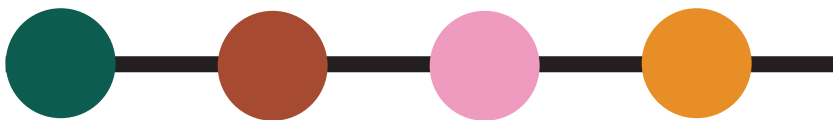
Pierwsze próby integracji środowiska aktywistów i aktywistek miejskich podjęto w 2009 roku w ramach inicjatywy o nazwie *Ruch Społeczny Wspólna Przestrzeń* zawiązanej na Forum Polskich Wieżowców. W pierwszym spotkaniu w Łodzi wiosną 2009 wzięło udział kilkanaście osób reprezentujących następujące organizacje: Fundacja Ulicy Piotrkowskiej z Łodzi, Łódzka Inicjatywa na rzecz Przyjaznego Transportu, Stowarzyszenie Przestrzeń-Ludzie-Miasto z Krakowa, Forum Rozwoju Lublina, Fundacja Kultury Dialogu z Lublina, Grupa Lokalna PlaNetWAWA z Koszalina / Warszawy oraz Towarzystwo Upiększania Miasta Wrocławia.

Pierwsze spotkanie nie przełożyło się jednak na konkretne działania integrujące środowisko, co dobrze zostało uchwycone w opisie tego spotkania zamieszczonym w kwartalniku *Kultura Enter*:

Pierwszy zjazd Ruchu Społecznego „Wspólna Przestrzeń” nie robił zbyt imponującego wrażenia. Kilkanaście osób w jednej salce przez kilka godzin dosyć chaotycznie rozmawiało na kilka tematów. A mimo to mieliśmy wrażenie, że to jest początek czegoś ważnego². Mimo, że zebrani aktywiści i aktywistki nie używali jeszcze terminu „ruchy miejskie” dla opisu swojej działalności, to mieli już świadomość, że stanowią załączek ogólnopolskiego ruchu społecznego.

Kolejne spotkanie jesienią 2009 w Lublinie zebrało już około **50 uczestników** i uczestniczek reprezentujących **33 różne podmioty z 13 miast³**:

- Lublina,
- Warszawy,
- Krakowa,
- Łodzi,
- Bytomia,
- Kielc,
- Radomia,
- Olsztyna,
- Szczecina,
- Przemyśla,
- Rzeszowa,
- Podkowy Leśnej [Berlin].

2 www.kulturaenter.pl/article/i-zjazd-ruchu-spolecznego-wspolna-przestrzen/ [dostęp: 15.12.2019].

3 Szczegóły: www.ulublin.eu/historia-forum/wspolna-przestrzen/ii-zjazd-wspolna-przestrzen/ [dostęp: 15.12.2019].

W spotkaniu wzięły udział następujące organizacje:

- Forum Rozwoju Olsztyna,
- Forum Rozwoju Lublina,
- Forum Rozwoju Warszawy,
- Forum Rozwoju Przemysła,
- Łódzka Inicjatywa na Rzecz Przyjaznego Transportu,
- Miasta dla Rowerów,
- Porozumienie Rowerowe,
- Bractwo Rowerowe,
- Stowarzyszenie „Kocham Radom”,
- Fundacja „Miasto Aniołów”,
- Zieleń Polska,
- Towarzystwo Opieki nad Zabytkami,
- Forum Rewitalizacji,
- Portal Miłośników Dawnego Szczecina Sedina.pl,

- Małopolski Instytut Kultury,
- Projekt Miejski, Krakowskie Stowarzyszenie Przestrzeń-Ludzie-Miasto,
- Szacunek dla Łodzi,
- Grupa Pewnych Osób,
- Inwestycje dla Poznania,
- Fundacja Ulicy Piotrkowskiej,
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków,
- SISKOM – Stowarzyszenie Integracji Stołecznej Komunikacji,
- Stowarzyszenie „Wmiastowzięci”,
- Dziedzictwo dla Przyszłości Otwarte Ogrody / Otwarte Zagrody.

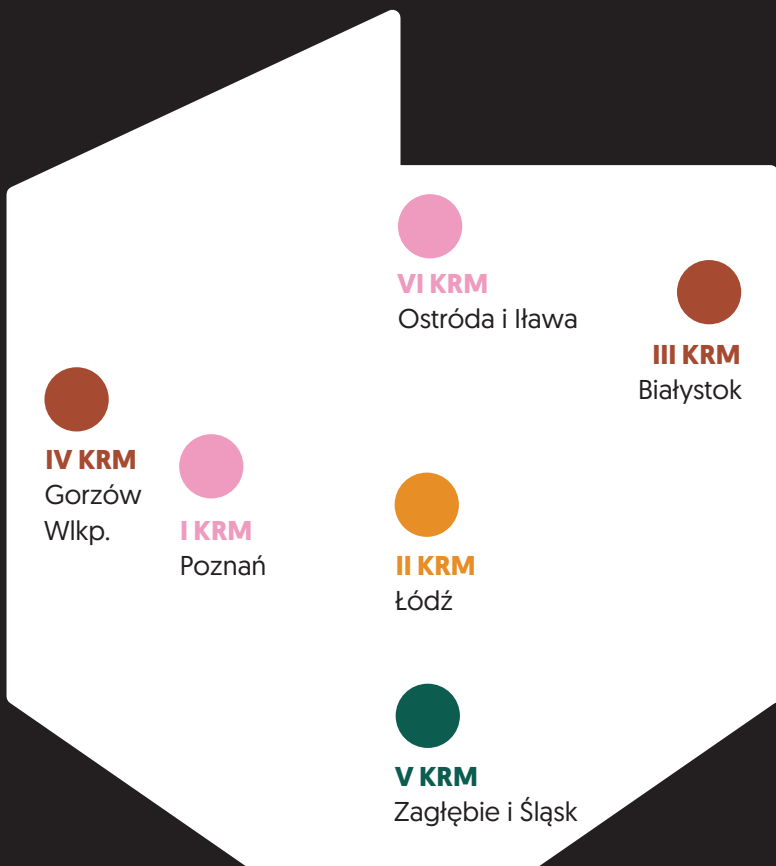
Reprezentowane były także uczelnie

wyższe:

- Międzynarodowe Centrum Kształcenia Politechniki Krakowskiej,
- Katedra Architektury Krajobrazu i Instytut Socjologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II,
- Instytut Socjologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,

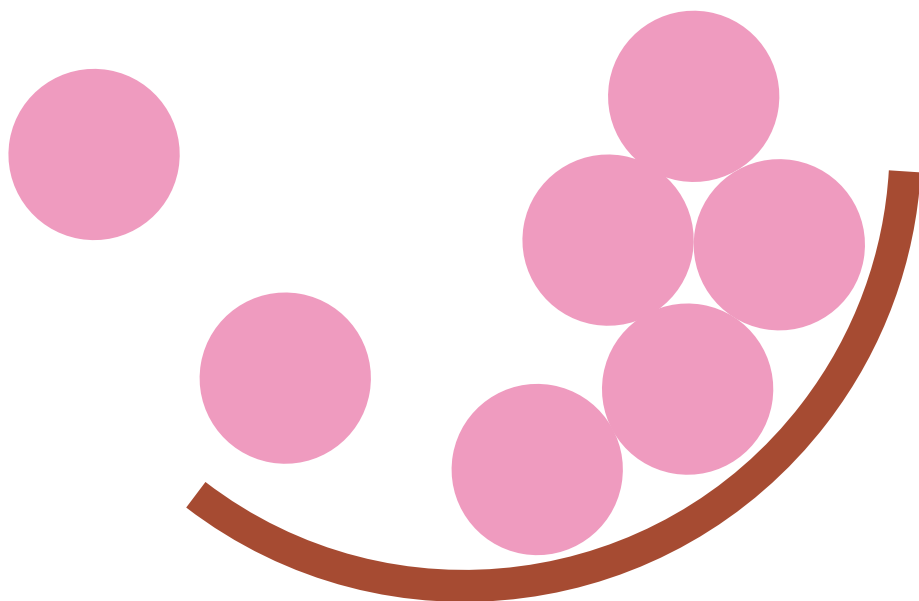
- Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej,
- Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,
- Instytut Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego,
- Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

Oba spotkania w ramach inicjatywy *Wspólna Przestrzeń* zdominowane były przez jeden typ ruchów miejskich, tzw. rozwojowych, skupiających się na kwestiach rozwoju miast i ich dziedzictwie, działających wówczas głównie na zasadzie klubów dyskusyjnych na Forum Polskich Wieżowców. Między innymi z tego powodu, w przypadku tych dwóch spotkań, trudno mówić o faktycznych początkach integracji polskich ruchów miejskich.

LOKALIZACJE KONGRESÓW RUCHÓW MIEJSKICH

I KONGRES RUCHÓW MIEJSKICH

POZNAŃ
18–19 CZERWCA 2011

Pomimo opisanych powyżej prób integracji środowiska aktywistów i aktywistek miejskich, za faktyczny początek rozwoju ruchów miejskich na poziomie krajowym uznaje się dość powszechnie I Kongres Ruchów Miejskich, który odbył się w Poznaniu w czerwcu 2011 roku. I KRM można uznawać za początek integracji polskich ruchów miejskich z kilku powodów.

1

Po pierwsze, w przeciwieństwie do wcześniejszych spotkań zdominowanych przez jeden typ ruchów miejskich, do Poznania przyjechały organizacje reprezentujące **całe spektrum miejskiego aktywizmu**, od środowisk wywodzących się z tradycji anarchistycznych, po liberalne i pro-rozwojowe.

2

Po drugie, to na potrzeby I KRM **zaczęto po raz pierwszy na polskim gruncie używać terminu „ruchy miejskie”** dla określenia oddolnej obywatelskiej aktywności w miastach, co miało znaczenie zarówno dla budowania tożsamości samego ruchu, jak też przyczyniło się do jego ogólnopolskiej rozpoznawalności.

3

Po trzecie wreszcie, mimo istotnych różnic światopoglądowych prezentowanych przez uczestników i uczestniczki, na I KRM zaczął wykuwać się **rdzeń wspólnej narracji** spajającej ruchy miejskie w Polsce. Tym rdzeniem stały się **Tezy Miejskie**, w pierwotnej wersji wypracowanej na I KRM zawierające **9 tez o mieście**. Poniżej prezentowane są Tezy Miejskie w pełnym brzmieniu:

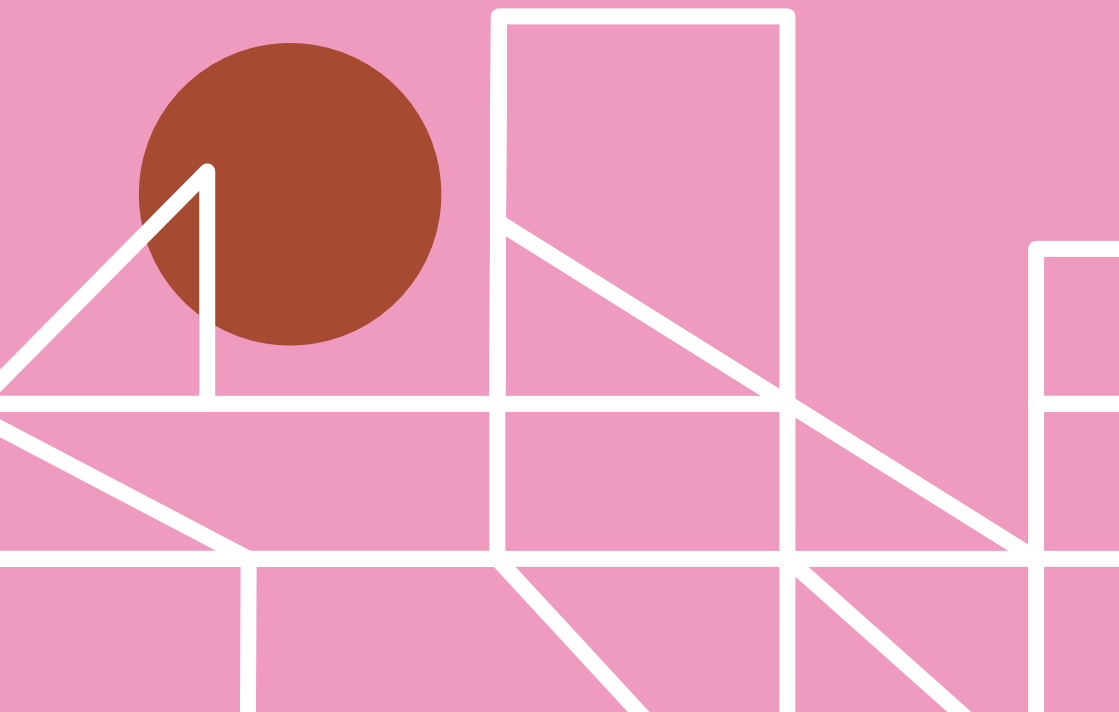
9 TEZ MIEJSKICH

Preambuła:

My, uczestnicy i uczestniczki Kongresu Ruchów Miejskich apelujemy do opinii publicznej, do świata polityki i mediów, o zwrócenie uwagi na sytuację i problemy polskich miast.

To one są motorem nowoczesnego rozwoju, to w nich jest skupiony główny potencjał cywilizacyjny i kulturalny. Miasta potrzebują mądrej, dalekowzrocznej polityki miejskiej i dobrego prawa, wspierającego ich zrównoważony i sprawiedliwy rozwój, demokrację miejską i społeczeństwo obywatelskie.

Niezbędne jest rozpoczęcie debaty publicznej nad następującymi тезami:

- 1 Mieszkańcy mają niezbywalne prawo do miasta.
- 2 Budżet partycypacyjny to tworzenie przez mieszkańców całego budżetu miasta. To nie tylko procedury, ale szeroki ruch społeczny.
- 3 Zagwarantowanie sprawiedliwości społecznej i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu jest obowiązkiem wspólnoty miejskiej.
- 4 Rewitalizacja historycznych obszarów podtrzymuje tożsamość miast i jest warunkiem ich rozwoju. Nie może ograniczać się do remontów, musi być zintegrowanym działaniem wypracowanym wraz z mieszkańcami.
- 5 Dość chaosu! Kultura przestrzeni zagwarantowana ładem prawnym pozwoli na podniesienie jakości życia w mieście.
- 6 Demokracja to nie tylko wybory. Mieszkańcy mają prawo do realnego, opartego na wzajemnym szacunku, udziału w podejmowaniu decyzji o mieście.
- 7 Miasta i obszary metropolitalne powinny być zarządzane zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i przeciwdziałania procesom suburbanizacji.
- 8 Lokalizowanie instytucji krajowych w różnych miastach sprzyja rozwojowi całego kraju.
- 9 Polskie miasta i obszary metropolitalne potrzebują wsparcia w integracji systemów transportu: kolejowego, drogowego, publicznego transportu zbiorowego, rowerowego i pieszego dla osiągnięcia celów Białej Księgi o transporcie i Karty Lipskiej.

Ważnym dokumentem, wskazującym na rolę współpracy i sieciowania miast, był wypracowany na I KRM *Apel Solidarności Miast*, poniżej przytoczony w pełnym brzmieniu

APEL SOLIDARNOŚCI MIAST

Szanowny Panie Prezydencie,
Szanowny Panie Premierze,
Szanowni Posłowie i Radni,
Szanowni Państwo,

w dniach 18–19 czerwca 2011 roku obradował w Poznaniu pierwszy w historii Ogólnopolski Kongres Ruchów Miejskich. Ponad sto osób z czterdziestu ośmiu miejskich organizacji obywatelskich z całego kraju dyskutowało o problemach polskich miast i strategiach ich rozwiązania.

Jedną z istotnych inicjatyw Kongresu jest inicjatywa solidarności miast. Ciesząc się ogromnym potencjałem rozwojowym polskich miast, jednocześnie jesteśmy zaniepokojeni podsycaniem niekonstruktywnej konkurencji między miastami oraz pomijaniem w narodowych strategiach rozwoju miast, które ze względu na skalę występujących w nich problemów szczególnie wymagają wsparcia, również na poziomie państwowym. Jednym z takich miast jest Łódź, miasto o zupełnie wyjątkowym dla Polski dziedzictwie: architektonicznym, urbanistycznym oraz historyczno-społecznym. Niestety, dziedzictwo to ulega materialnemu

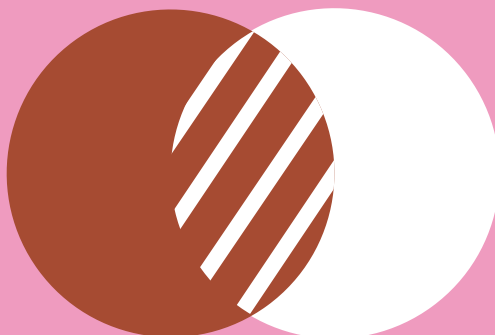
rozpadowi, a miasto gwałtownie się kurczy. Dlatego, niezależnie od partykularnych interesów naszych własnych miast, o które walczymy na co dzień, zwracamy się do Państwa z poniższym apelem, podpisanym przez uczestniczących w Kongresie aktywistów i aktywistki z kilkunastu polskich miast:

My, uczestnicy i uczestniczki Kongresu Ruchów Miejskich w Poznaniu, mieszkańcy i mieszkanki polskich miast deklarujemy międzymiejską solidarność. Nie zgadzamy się na podsycanie konkurencji między miastami. Mamy wspólne problemy i jesteśmy gotowi wypracowywać wspólne rozwiązania.

Zjawiskiem, które szczególnie nas niepokoi jest systematyczne pomijanie w strategiach na poziomie kraju jednego z największych polskich miast – Łodzi. Tak jak „Karta Lipska” czyni rewitalizację jednym z dwóch podstawowych postulatów, tak polityka miejska w Polsce powinna uwzględnić rewitalizację obszarów problemowych jako jedno z podstawowych zadań.

Zmiana stosunku do problemów Łodzi może być punktem zwrotnym w myśleniu o polityce miejskiej w ogóle. W Łodzi ogniskują się negatywne konsekwencje zaniedbań epoki polskiej transformacji: bezrobocie, rozpad tkanki miejskiej, enklawy ubóstwa, brak współpracy administracji miejskiej ze wspólnotami lokalnymi. Doceniając ogromny pozytywny potencjał rozwojowy polskich miast, jednocześnie domagamy się uwzględnienia w strategiach rozwoju kraju miast i obszarów wykluczonych. Chcemy polityki solidarności społecznej – wewnątrz i między miastami.

Z poważaniem,
Uczestnicy i uczestniczki Kongresu Ruchów Miejskich

W obradach I KRM wzięło udział ponad 100 osób, reprezentujących 47 organizacji z 17 miast.

Organizatorem spotkania było Stowarzyszenie My-Poznaniacy, pierwszy polski ruch miejski, który wystartował w wyborach samorządowych w 2010 roku i uzyskał w nich blisko 9,5% poparcie poznaniaków, jednak bez mandatów w radzie miasta. Stolica Wielkopolski reprezentowana była także przez: Stowarzyszenie Inwestycje dla Poznania, Stowarzyszenie Centrum Promocji Ekorozwoju, Stowarzyszenie Chwaliszewo, Stowarzyszenie Piękne Jeżyce, Wielkopolską Radą Koordynacyjną Związek Organizacji Pozarządowych.

Dalej, w kolejności alfabetycznej prezentowany jest pełne zestawienie miast i organizacji uczestniczących w obradach I KRM:

Gdańsk

- Stowarzyszenie Forum Rozwoju Aglomeracji Gdańskiej
- Stowarzyszenie Kultura Miejska
- Komitet Inicjatyw Lokalnych Wrzeszcz
- Inicjatywa Wrzeszcz.info.pl

Gliwice

- Gliwiczcy Obywatele i Obywatelki Kultury

Gniezno

- Stowarzyszenie Ośła Ławka

Lublin

- Stowarzyszenie Forum Rozwoju Lublina
- Rada Kultury Przestrzeni

Katowice

- Stowarzyszenie Obywatele Obywatelom
- Towarzystwo Urbanistów Polskich Oddział w Katowicach

Koszalin

- Stowarzyszenie Upiększania Miasta Warsztat Koszalin

Kraków

- Federacja Anarchistyczna
- Stowarzyszenie Przestrzeń-Ludzie-Miasto

Łódź

- Stowarzyszenie Inicjatyw Miejskich Topografie

- Fundacja Normalne Miasto – Fenomen
- Krytyka Polityczna Łódź
- Łodzianie Decydują
- Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich (INSPRO)
- Szacunek dla Łodzi
- Łódzka Przestrzeń

Olsztyn

- Stowarzyszenie Forum Rozwoju Olsztyna

Opole

- Grupa Nieformalna eko.opole.pl

Podkowa Leśna

- Stowarzyszenie Nova Podkova

Rumia

- Rumskie Ugrupowanie Młodych i Aktywnych R-U-M-i-A

Sopot

- Sopotcka Inicjatywa Rozwojowa

Sulechów

- Zielony Sulechów

Szczecin

- Stowarzyszenie Szczecinianie Razem

Warszawa

- Stowarzyszenie Integracji Stołecznej Komunikacji SISKOM
- grupa nieformalna Grupa M20
- Stowarzyszenie Forum Rozwoju Warszawy
- Towarzystwo Ochrony Herpetofauny Tryton
- DNA Miasta
- Chomiczówka Przeciw Degradacji
- Nasze Wyżyny
- Stowarzyszenie DuoPolis
- Stowarzyszenie projekt.WarszaWA
- Stowarzyszenie Sąsiedzkie Włochy
- Zielone Wiadomości

Wrocław

- Towarzystwo Upiększania Miasta Wrocławia

W obradach, w charakterze obserwatorów, brali też udział przedstawiciele środowisk akademickich, między innymi z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Warszawskiego.

„Przybijanie” Tez Miejskich do drzwi ratusza w Poznaniu
(Andrzej Białas i Agnieszka Ziółkowska)

NA POTRZEBY

I KRM ZACZĘTO

PO RAZ PIERWSZY

NA POLSKIM

GRUNCIE UŻYWAĆ

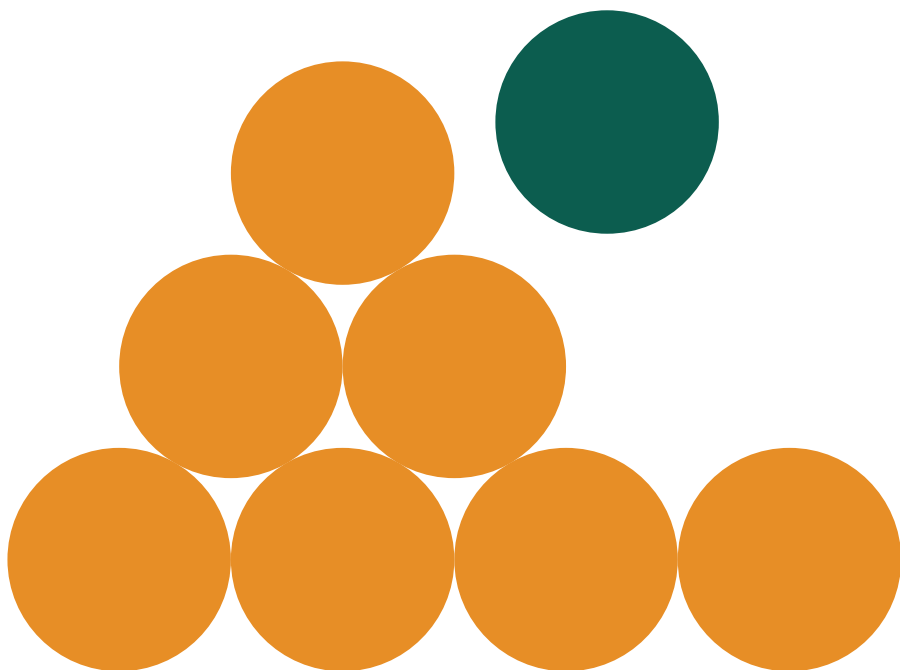
TERMINU RUCHY

MIEJSKIE

II KONGRES

RUCHÓW

MIEJSKICH

ŁÓDŹ

12–14 PAŹDZIERNIKA 2012

II KRM odbył się w Łodzi w październiku 2012 roku i był znacznie liczniejszy od poprzedniego, co stanowiło odzwierciedlenie rosnącego znaczenia ruchów miejskich w Polsce. Do Łodzi przyjechało ponad **200 aktywistów i aktywistek** reprezentujących niemal **100 różnych organizacji** związanych z aktywizmem miejskim z **39 miast**, w tym z czterech zagranicznych (Berlin, Bratysława, Bruksela, Dublin).

Organizatorem było środowisko łódzkie reprezentowane przez następujące organizacje:

Fundacja Normalne Miasto – Fenomen, Fundacja Ulicy Piotrkowskiej, Instytut Spraw Obywatelskich INSPRO, Łódzka Inicjatywa na Rzecz Przyjaznego Transportu, Łódzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Miejskich Topografie, Muzeum Miasta Łodzi, Stowarzyszenie Łódzka Przestrzeń, Towarzystwo Opieki Nad Zabytkami w Łodzi, Urząd Miasta Łodzi – Centrum Zrównoważonego Rozwoju.

Poniżej, w kolejności alfabetycznej, prezentowane są oficjalnie zgłoszone organizacje i miasta, które brały udział w II KRM.

Elbląg

- Elbląski Komitet Obywatelski

Gdańsk

- Komitet Inicjatyw Lokalnych Wrzeszcz
- Stowarzyszenie Kultura Miejska
- Towarzystwo Urbanistów Polskich
- Oddział Gdańsk

Gdynia

- Biuro Planowania Przestrzennego Miasta Gdyni
- Fundacja Zmian Społecznych Kreatywni
- Stowarzyszenie Nasza Gdynia

Inowrocław

- Nowy Inowrocław

Jerzmanowice

- Urząd Gminy Jerzmanowice-Przeginia

Kalisz

- Kaliska Inicjatywa Miejska
- Stowarzyszenie Żywa

Katowice

- Fundacja Napraw Sobie Miasto
- Stowarzyszenie Obywatele Obywatelom

200 AKTYWISTÓW_EK
100 ORGANIZACJI
39 MIAST

Kraków

- Inicjatywa Prawo do Miasta
- Krakowskie Stowarzyszenie Przestrzeń–Ludzie–Miasto
- Kraków Miastem Rowerów
- Międzynarodowe Centrum Kultury
- Obywatele Kultury Kraków
- Stowarzyszenie Pracownia Obywatelska
- Stowarzyszenie Przyjaciół Oświaty Samorządowej

Lublin

- Forum i Rada Kultury Przestrzeni w Lublinie
- Forum Rewitalizacji

Mielec

- Stowarzyszenie Specjalna Strefa Ekologiczna

Mława

- Mławskie Forum Aktywnych

Olsztyn

- Forum Rozwoju Olsztyna

Ostróda

- Stowarzyszenie Inicjatyw Możliwych RzeczJasna

Płock

- Stowarzyszenie Oto Ja

Podkowa Leśna

- Związek Podkowień

Poznań

- Stowarzyszenie My-Poznaniacy
- Kamienica Obywatelska Bukowska 27
- Sekcja Rowerzystów Miejskich
- Stowarzyszenie Kobiet Konsola
- Wielkopolskie Stowarzyszenie Lokatorów

Puszczykowo

- Stowarzyszenie Przyjaciół Puszczykowa

Radom

- Bractwo Rowerowe
- Radomskie Towarzystwo Naukowe
- Stowarzyszenie Kocham Radom

Rumia

- Rumskie Ugrupowanie Młodych i Aktywnych

Stanisławów

- Stowarzyszenie Obywatelskie Svoboda

Szczecin

- Rowerowy Szczecin
- Szczecinianie Razem

Toruń

- Pracownia Zrównoważonego Rozwoju PZR
- Stowarzyszenie Bydgoskie Przedmieście

Wałbrzych

- Wałbrzych Kopalnia Możliwości

Warszawa

- Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy
- DNA Miasta
- Stowarzyszenie Duopolis
- Fundacja Ocalenie
- Fundacja Nowej Kultury Bęc Zmiana
- Fundacja Pole Dialogu
- Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”
- Fundacja Sendzimira
- Fundacja Strefa Zieleni
- Magazyn MIASTA
- Stowarzyszenie Miasto moje a w nim
- Stowarzyszenie Odblokuj
- Stowarzyszenie Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL
- Stowarzyszenie KGI Obrony Praw Lokatorów

- Stowarzyszenie Ochocianie
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Warszawa w Europie

Wrocław

- Towarzystwo Upiększania Miasta Wrocławia
- Akcja Lokatorska
- Archikolektyw
- Fundacja Dom Pokoju
- Fundacja Projekt Caracol
- NOMADA Stowarzyszenie na Rzecz integracji Społeczeństwa Wielokulturowego
- Obywatelska Rada Kultury Wrocław
- Stowarzyszenie Lupa

Zgierz

- Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich EZG
- Wielokulturowy Zgierz

W II KRM brali też udział przedstawiciele organizacji ogólnopolskich i mediów:

- Federacja Anarchistyczna
- Krytyka Polityczna
- Młodzi Socjaliści
- Miasta dla Rowerów
- Miesięcznik Architektura & Biznes
- Zielone Wiadomości
- Res Publica Nowa
- Parlamentarny Zespół ds. Polityki Miejskiej

- Polska Unia Lokatorów
- Polska Zielona Sieć
- Porozumienie Kobiet 8 Marca
- Stowarzyszenie Architektury Krajobrazu
- Obywatele Kultury

Obecni byli też przedstawiciele instytucji zagranicznych:

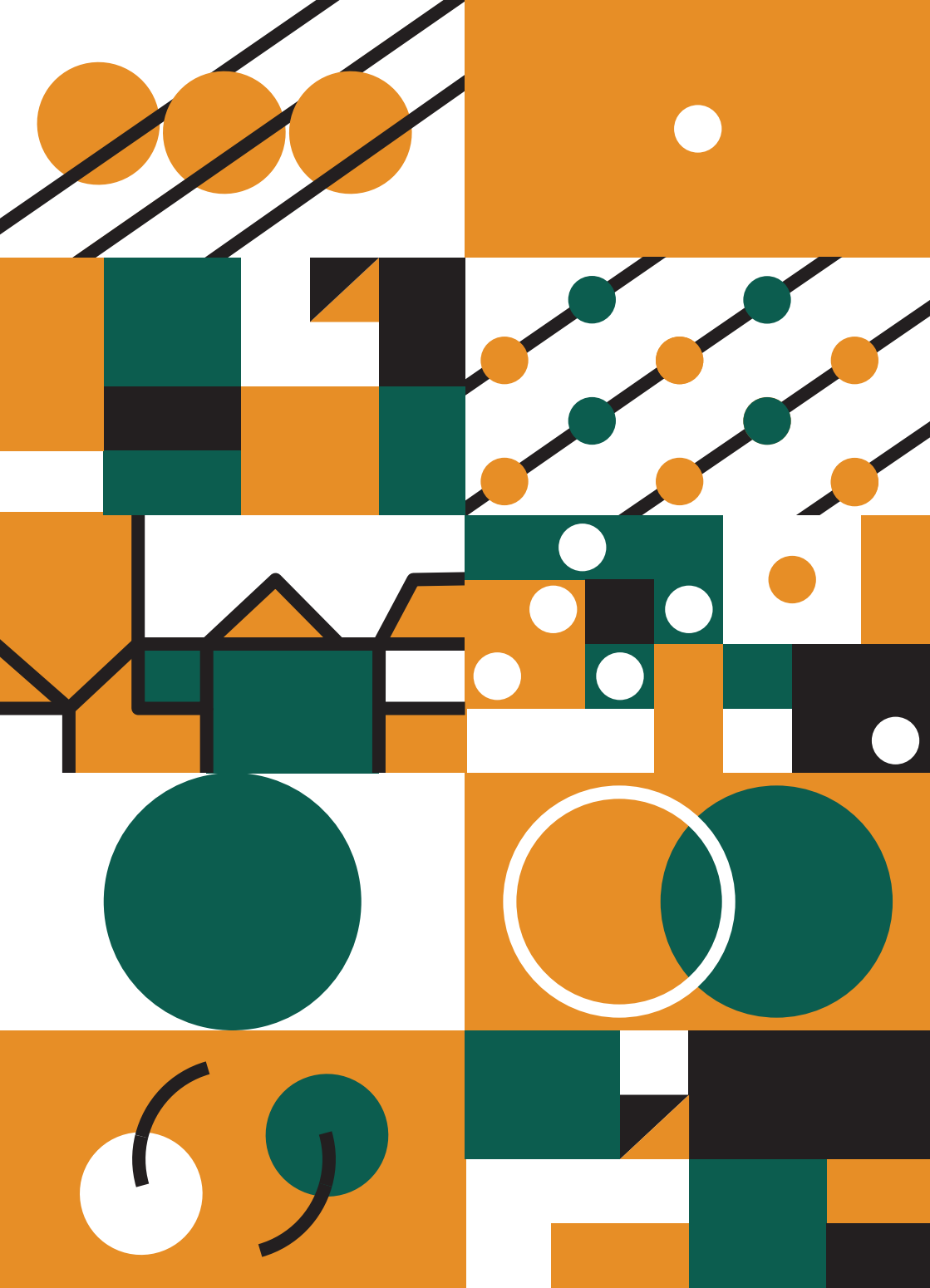
- Maxwan Architects+Urbanists
- Congress for The New Urbanism

Licznie reprezentowane było także środowisko akademickie:

• Instytut Kultury Współczesnej Uniwersytetu Łódzkiego• Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego• Instytut Studiów Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego• Koło Zrównoważonego Transportu Uniwersytetu Łódzkiego – Robust• Sekcja Socjologii Miasta Koła Naukowego Studentów	Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego• Studenckie Koło Naukowe Cirkula – Politechnika Łódzka• Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Łódzkiego SPATIUM• Instytut Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego

Głównym dokonaniem II KRM było sformułowanie uwag do rządowych Założeń Krajowej Polityki Miejskiej, które zostały opracowane na kongresie i złożone w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Uwagi te były wypracowane w ramach dziesięciu grup roboczych:

- Metropolie / Aglomeracje
- Małe miasta – duże problemy
- Polityka przestrzenna
- Zrównoważony transport
- Polityka mieszkaniowa
- Polityka społeczna
- Ekologia / Środowisko
- Kultura
- Rewitalizacja
- Demokracja miejska

GŁÓWNYM

DOKONANIEM

II KRM BYŁO

SFORMUŁOWANIE

UWAG

DO RZĄDOWYCH

ZAŁOŻEŃ KRAJOWEJ

POLITYKI MIEJSKIEJ

II KRM zakończył się happeningiem ustanawiającym Ministerstwo Miast, któremu towarzyszył następujący manifest:

My, uczestnicy II Kongresu Ruchów Miejskich, powołujemy dzisiaj nowe MINISTERSTWO MIAST. Robimy to sami, ponieważ ani Rząd, ani Parlament nie chcą zająć się naszymi problemami. Chaos przestrzenny, zapaść transportu miejskiego, mieszkalnictwa, kultury i edukacji, gentryfikacja zastępująca rewitalizację, rosnące problemy i rozwarstwienie społeczne, brak słyszalnego głosu mieszkańców, a także głęboki kryzys finansów miast polskich – to przeciwności, z którymi nie poradzimy sobie na szczeblu samorządowym. Potrzebujemy zintegrowanych i mądrych rozwiązań centralnych. Tymczasem Polska to jedyny kraj w Unii Europejskiej, który nie ma żadnego ministerstwa prowadzącego spójną politykę miejską.

Powołując Ministerstwo Miast, apelujemy do opinii publicznej, do świata polityki i mediów o zwrócenie uwagi na te problemy. To miasta są dziś motorem nowoczesnego rozwoju, to w nich jest skupiony główny potencjał cywilizacyjny i kulturalny. Potrzebujemy mądrej, dalekowzrocznej polityki miejskiej i dobrego prawa, wspierającego ich zrównoważony i sprawiedliwy rozwój, demokrację miejską i społeczeństwo obywatelskie.

Ustanawiamy siedzibę Ministerstwa Miast w centrum Łodzi, miejscu, w którym ogniskują się negatywne konsekwencje zaniedbań epoki polskiej transformacji: bezrobocie, rozpad tkanki miejskiej, enklawy ubóstwa, brak współpracy administracji z mieszkańcami, którzy nie korzystają na wielkich inwestycjach będących jedynie drogą wizytówką. Doceniając ogromny pozytywny potencjał rozwojowy polskich miast, domagamy się uwzględnienia w strategiach rozwoju kraju miast i obszarów wykluczonych. Deklarujemy międzymiejską solidarność. Nie zgadzamy się na podsycanie konkurencji między miastami. Mamy wspólne problemy i jesteśmy gotowi wypracowywać wspólne rozwiązania. Chcemy polityki solidarności społecznej – wewnątrz i między miastami.

To my, mieszkańcy, mamy prawo do miasta i aby w pełni z niego korzystać, już dziś potrzebujemy pozytywnej zmiany. W świetle tego prawa Ministerstwo Miast uważamy za ustanowione!

Happening ustanawiający Ministerstwo Miast na zakończenie
II KRM w Łodzi w październiku 2012 r.

**MINISTERSTWO
MIAST**

III KONGRES

RUCHÓW

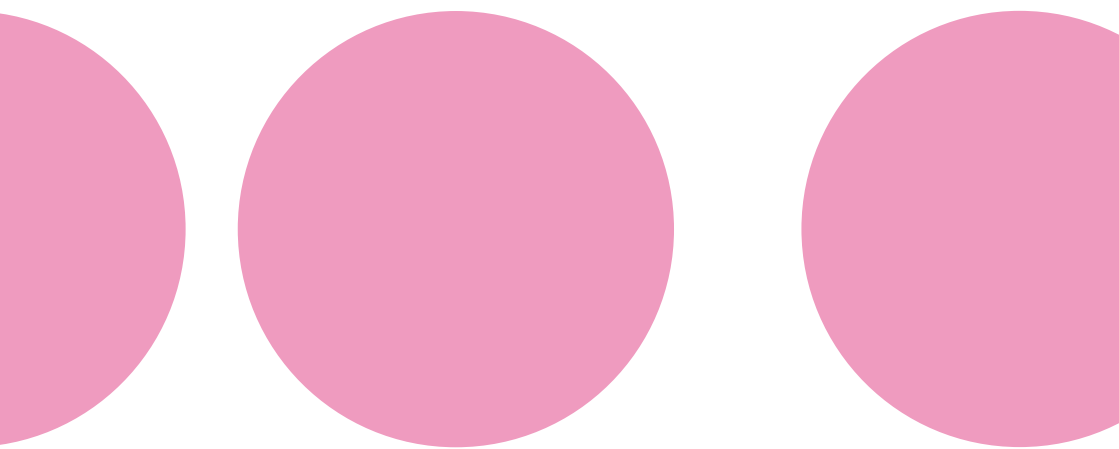
MIEJSKICH

BIAŁYSTOK
12–13 PAŹDZIERNIKA 2013

Z tego kongresu nie zachowała się niestety lista organizacji i miast biorących w nim udział. Relacje uczestników wskazują, że był to jak dotychczas najmniejszy kongres. Niemniej jednak zapadały tam ważne decyzje, zwłaszcza te dotyczące politycznego aspektu ruchów miejskich, w tym startu w wyborach samorządowych w 2014 roku.

Podczas III Kongresu Ruchów Miejskich wypracowano też kilka istotnych stanowisk i apeli.

MIESZKANIE

DLA MŁODYCH

My, uczestnicy i uczestniczki III Kongresu Ruchów Miejskich zgromadzeni w Białymstoku, wyrażamy głębokie zaniepokojenie kształtem ustawy „Mieszkanie dla Młodych” (MdM), przyjętej przez Sejm RP w dniu 27 września 2013 roku. Efektem tej ustawy ma być przekazanie w latach 2014-2018 z budżetu państwa ok. 3,5 miliarda złotych na budownictwo mieszkaniowe. Cieszymy się, że Rząd RP postanowił zająć się kwestią mieszkaniową, ale obawiamy się, iż program ten w obecnym kształcie po pierwsze nie rozwiąże istniejącego problemu z dostępnością mieszkań dla Polaków, a po drugie nasili zauważalne już negatywne zjawiska urbanistyczne.

W doniesieniach prasowych przedstawiciele rządu (m.in. wice-minister Piotr Styczeń w Dzienniku „Gazeta Prawna” z dn. 8 października 2013 roku) wyraźnie zaznaczyli, iż celem tej ustawy jest „podtrzymanie zdolności produkcyjnej” sektora budowlanego oraz „poprawienie zdolności kredytowej” osób o niższych zarobkach. W praktyce oznacza to rządową dotację dla prywatnych firm deweloperskich, mimo że firmy te i tak osiągają niezwykle duże (w porównaniu do innych branż) marże, sięgające średnio aż 40 procent (według ubiegłorocznego raportu NBP). Program MdM, w ramach którego dotowane będą wyłącznie mieszkania z rynku pierwotnego w określonym pułapie cenowym, sprawi, iż nowe budownictwo będzie realizowane przede wszystkim na obszarach nieurbanizowanych, położonych w znacznej odległości od centrów miast, gdzie działki są tańsze niż w lokalizacjach centralnych. Taki model rozwoju przestrzennego powszechnie uważany jest za nie-

korzystny. W koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030 czytamy wyraźnie: promowanie taniego wybudowania domu na „taniej ziemi” de facto kosztuje całe społeczeństwo co najmniej dwukrotnie więcej niż w strefie o właściwej intensywności zabudowy z odpowiadającym jej uzbrojeniem. Program MdM będzie zatem generował wspomniane wyżej koszty i nasilał zjawisko suburbanizacji. Jest on sprzeczny nie tylko ze wspomnianą koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju, ale również z przyjętymi w lipcu br. przez rząd RP założeniami do krajowej polityki miejskiej a także z planowanym narodowym programem rewitalizacji.

Tymczasem, sytuacja mieszkaniowa w Polsce pozostaje dramatyczna. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców (dane za 2007 r.) wynosi w Polsce 344. Dla porównania: w Czechach jest to 438, Danii – 530. Nasycenie mieszkaniem w Polsce jest o 40% niższe niż średnia europejska. Pod względem wielkości mieszkań Polska plasuje się na 28 miejscu w Europie, ze średnią powierzchnią 70 m kw. Jeśli chodzi o średnią powierzchnię mieszkania na jedną osobę, to w Polsce wynosi ona ok. 23 mkw/osobę, a w takich krajach jak Włochy, Belgia, Holandia i Szwecja – wynosi 40-48 mkw/osobę. Podobnie niepokojące są dane dotyczące przeludnienia mieszkań – w Polsce dotyczy ono około połowy mieszkań, gdy średnia w Unii Europejskiej wynosi 17%. Dlatego słuszne wydaje nam się zwrócenie uwagi rządu RP na problem braku dostępności mieszkań w Polsce, ale uważamy, że rozwiązanie proponowane w ustawie MdM nie tylko nie rozwiązuje tej kwestii, ale wręcz pogłębia kryzys mieszkaniowy jednocześnie potęgując negatywne skutki ekonomiczne oraz społeczne generowane przez proces suburbanizacji.

W tej sytuacji uczestnicy i uczestniczki III Kongresu Ruchów Miejskich apelują:

- **do Senatu RP** – o odrzucenie w całości ustawy MdM;
- **do Ministra Rozwoju Regionalnego** – o przyspieszenie prac opisanych Planem Działań KPZK oraz założeniami krajowej polityki miejskiej, także w celu zablokowania sprzecznych z ich celami inicjatyw legislacyjnych.

Niezbędne jest skoordynowanie wsparcia dla programu mieszkaniowego z narodowym programem rewitalizacji, choćby poprzez rozszerzenie na rynek wtórny.

Białystok, 13 października 2013 roku

**Stanowisko III Kongresu Ruchów
Miejskich w sprawie**

SPRAWIEDLIWEGO

PODZIAŁU

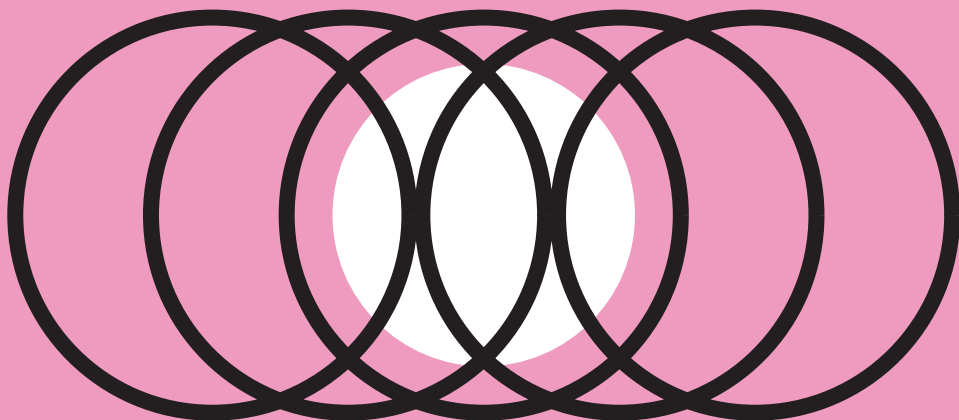
ŚRODKÓW

NA OCHRONĘ

ZABYTKÓW

My, uczestniczki i uczestnicy III Kongresu Ruchów Miejskich, zgromadzeni w Białymstoku, popieramy inicjatywę 16 organizacji społecznych z terenu całego kraju skupionych wokół „apelu o sprawiedliwy podział funduszy na ochronę zabytków w Polsce. Wierzymy, że dziedzictwo jest jednym z kluczowych narzędzi budowania i wzmacniania tożsamości społeczności lokalnych, a co za tym idzie wspierania ich rozwoju. Dlatego też uważamy, że centralne fundusze na ochronę zabytków powinny być dzielone sprawiedliwie, według kryteriów wartości obiektów [artystycznej, historycznej i naukowej] oraz ich stanu technicznego – a nie, tak jak obecnie, w dużej mierze faworyzować zabytki zlokalizowane w Krakowie. Sprzeciwiamy się również propozycji Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa, który postuluje utworzenie Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Miast Historycznych mającego objąć tylko wybrane miasta, według obecnej propozycji: Wrocław, Poznań, Kraków, Toruń, Gdańsk, Warszawę, Lublin, Łódź oraz Zamość. Traktujemy tę inicjatywę jako próbę stworzenia z kilku ośrodków „klubu uprzywilejowanych”. Apelujemy o równe traktowanie wszystkich miast i wsi, przy czym wsparcie centralne powinno być kierowane do tych ośrodków, które samodzielnie nie są w stanie poradzić sobie z ochroną i opieką nad swoim dziedzictwem.

Białystok, 13 października 2013 r.

REFERENDÓW

Demokracja to nie tylko wybory. Mieszkańcy mają prawo do realnego, opartego na wzajemnym szacunku, udziału w podejmowaniu decyzji o mieście – Tezy o Mieście Kongresu Ruchów Miejskich 2011, Teza szósta.

My, uczestnicy i uczestniczki III Kongresu Ruchów Miejskich zgromadzeni w Białymstoku, wyrażamy zaniepokojenie próbami instrumentalizacji i podważania demokratycznej funkcji referendów lokalnych i ogólnokrajowych przez część polityków i publicystów.

Odbывая się dziś w Warszawie referendum w sprawie odwołania prezydent Hanny Gronkiewicz-Waltz wywołało szeroką dyskusję na temat znaczenia referendum lokalnego. Tocząca się debata o referendach pokazuje, w jaką stronę zmierzamy w Polsce z demokracją. W opinii niektórych polityków i publicystów ma się ona ograniczać tylko do aktu wyborczego, a nie opierać się na różnorodnych formach bezpośredniego uczestnictwa, takich jak np. referenda.

Widzimy zagrożenia, jakie niosą ze sobą niektóre zapisy zawarte w projekcie ustawy Prezydenta RP o współdziałaniu w samorządzie terytorialnym na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego, którym obecnie zajmuje się Sejm. Przyjęcie takich rozwiązań oznaczałoby daleko idące ograniczenie roli referendum jako narzędzia demokracji.

1 Popieramy propozycję z „ustawy prezydenckiej” dotyczącą zniesienia wymogu frekwencji 30% dla ważności referendum tematycznego. Zarazem stanowczo sprzeciwiamy się zawartej w tym samym projekcie propozycji, by prezydent miasta miał prawo powiązać referendum tematyczne z głosowaniem w sprawie samoopodatkowania mieszkańców [art. 60 pkt 8 projektu]. Prawo prezydenta miasta do uzupełnienia referendum o pytanie w sprawie dodatkowego opodatkowania na sfinansowanie realizacji jego celu będzie sposobem manipulowania głosowaniem i może zniechęcać obywateli do podpisywania wniosku o referendum. Ponadto postulujemy, aby referendum tematyczne można było przeprowadzać w każdej sprawie publicznej, w tym również w sprawie zmiany decyzji organów jednostki samorządu terytorialnego.

2 Stanowczo sprzeciwiamy się projektowi podniesienia progu ważności referendum odwoławczego z obecnych 3/5 do 100% frekwencji z poprzednich wyborów. Warto rozważyć zupełne zniesienie wymogu frekwencji, podobnie jak w przypadku referendum tematycznych.

3 Postulujemy wprowadzenie do projektu ustawy przepisu obniżającego liczbę podpisów poparcia, jakie trzeba zebrać pod wnioskiem o referendum tematyczne. Referendum powinno się przeprowadzać na wniosek co najmniej:

- a. **10%** uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu, jeżeli mają one mniej niż **20 tys. mieszkańców**,
- b. **8%** uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu, jeżeli mają one więcej niż **20 tys. mieszkańców**, a mniej niż **80 tys. mieszkańców**,
- c. **6%** uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu, jeżeli mają one więcej niż **80 tys. mieszkańców**, a mniej niż **200 tys. mieszkańców**,

- d. **4%** uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu, jeżeli mają one więcej niż **200 tys. mieszkańców**, a mniej niż **500 tys. mieszkańców**,
- e. **2%** uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu, jeżeli mają one więcej niż **500 tys. mieszkańców**,
- f. **2%** uprawnionych do głosowania mieszkańców województwa.

W praktyce oznaczałoby to, że np. w Białymstoku trzeba by zebrać ok. 9 tys. podpisów [zamiast jak obecnie ok. 23 tys.], w Warszawie ok. 27 tys. podpisów [zamiast 135 tys.], a w Sopocie ok. 2,6 tys. podpisów [zamiast 3,2 tys.].

4 Domagamy się wprowadzenia do projektu ustawy przepisów dotyczących referendów lokalnych na poziomie dzielnicy lub osiedla. Odpowiedni przepis powinien brzmieć: *Zasady przeprowadzania referendów w jednostkach pomocniczych reguluje statut gminy.*

5 Żądamy zagwarantowania lepszego dostępu do informacji publicznej oraz usprawnienia drogi odwoławczej w przypadku sporów wnioskodawców i władz publicznych w kwestiach związanych z referendum, takich jak treść pytań czy liczba zebranych podpisów.

6 Jeśli chodzi o referenda ogólnokrajowe, popieramy postulat NSZZ Solidarność, aby w przypadku zebrania określonej liczby podpisów pod obywatelskim wnioskiem o referendum było ono rozpisywane obligatoryjnie. Odrzucenie przez Sejm wniosku o referendum w sprawie wieku emerytalnego oraz duże prawdopodobieństwo odrzucenia wniosku o referendum Ratuj Maluchy dowodzą, że obecny system pozwala na lekceważenie głosu obywateli i obywateli.

Kongres Ruchów Miejskich przesłał 11 lutego 2013 roku do Kancelarii Prezydenta RP szczegółowe uwagi do projektu ustawy o współdziałaniu w samorządzie terytorialnym. Dotyczyły on takich kwestii jak m.in. poprawa standardów konsultacji społecznych, zakaz łączenia funkcji prezydenta miasta z mandatem senatora czy budżety partycypacyjne. Kongres Ruchów Miejskich będzie nadal monitorował prace nad projektem „ustawy prezydenckiej”, zgłaszając kolejne szczegółowe uwagi.

Białystok, 13 października 2013 roku

Poparcie III Kongresu Ruchów
Miejskich dla

UTWORZENIA W BIAŁYMSTOKU PARKU KULTUROWEGO BOJARY

My, uczestniczki i uczestnicy III Kongresu Ruchów Miejskich, zgromadzeni w Białymstoku, popieramy działania Stowarzyszenia NASZE BOJARY mające na celu utworzenie **Parku Kulturowego Bojary**, który w pełniejszy sposób chroniłby fragment dzielnicy Bojary. Jest ona jedyną częścią Białegostoku o nieprzerwanym od XVIII wieku rozwoju z zachowanym historycznym układem ulic, budynkami oraz wspólnotą społeczną rodzin osiadłych tu od wielu pokoleń. Forma ochrony Bojar poprzez utworzenie Parku Kulturowego byłaby skuteczniejsza dzięki powołaniu Rady Parku w skład której weszliby również mieszkańcy nadzorując przemiany własnego osiedla.

Białystok, 12 października 2013 roku

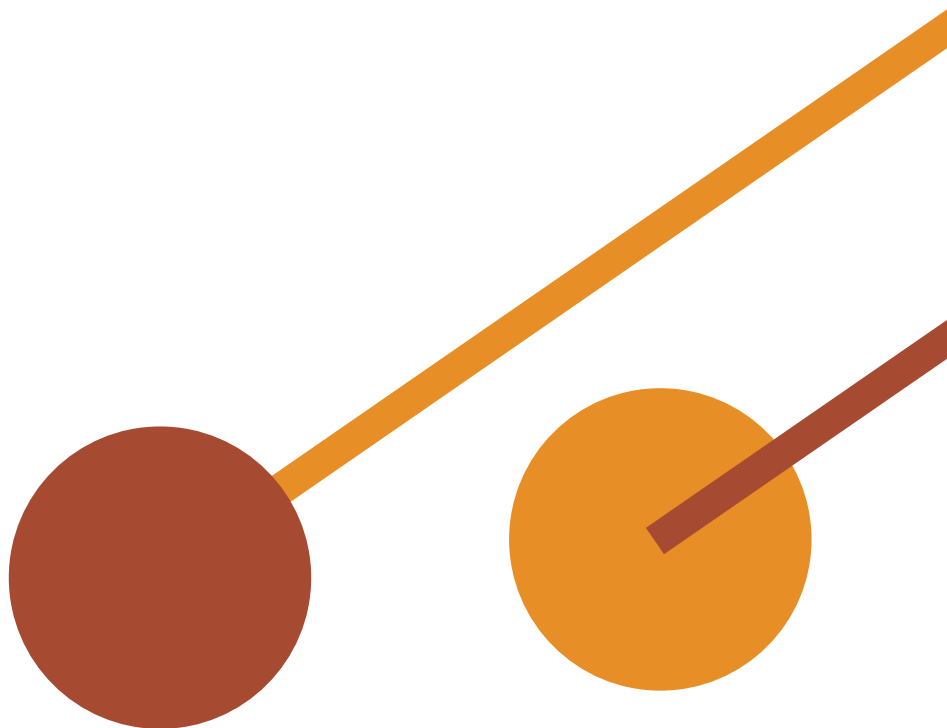

Osiedle Bojary, Białystok

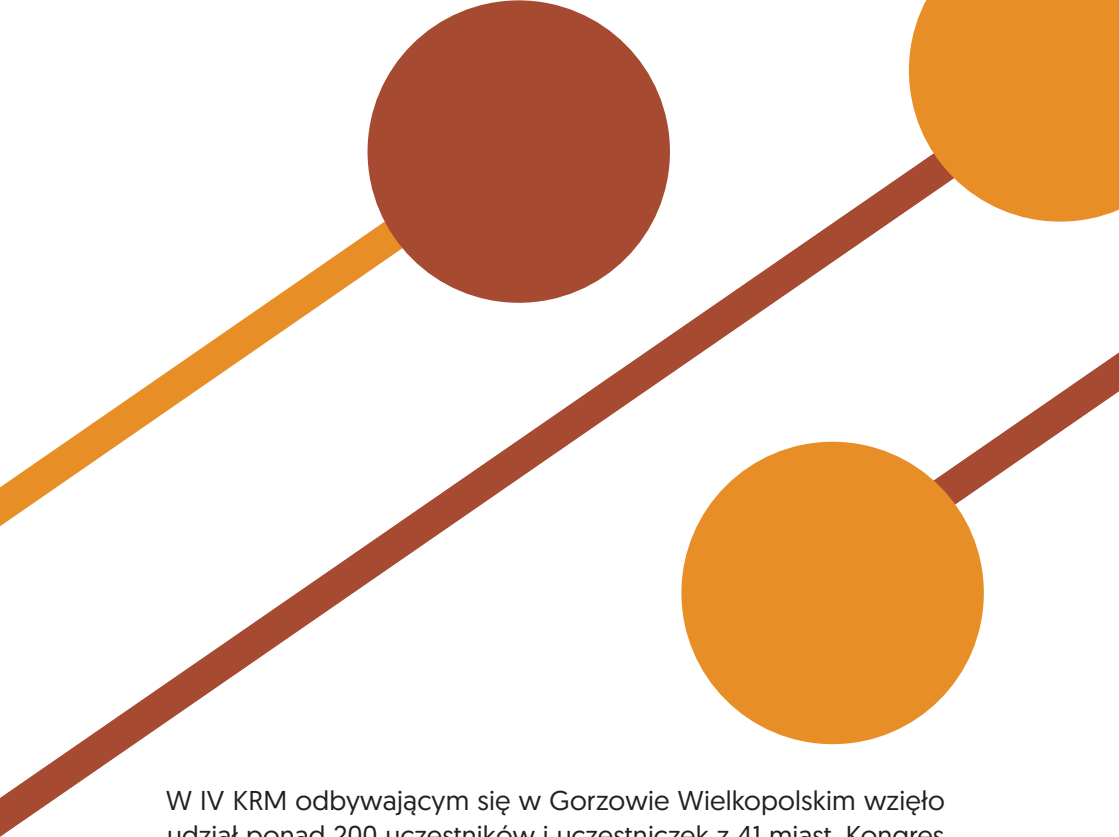
IV KONGRES

RUCHÓW

MIEJSKICH

GORZÓW WIELKOPOLSKI
18–20 WRZEŚNIA 2015

W IV KRM odbywającym się w Gorzowie Wielkopolskim wzięło udział ponad 200 uczestników i uczestniczek z 41 miast. Kongres odbywał się w atmosferze powyborczej – start w wyborach samorządowych ruchów miejskich w 2014 roku dość powszechnie oceniano jako bardzo udany. Dlatego też gospodarzem kongresu był Gorzów Wielkopolski, miasto w którym ruchy miejskie odniosły największy wyborczy sukces. W tym kontekście na IV KRM udzielono oficjalnego poparcia trzem prezydentom miast: Jackowi Wójcickiemu z Gorzowa Wielkopolskiego, Jackowi Jaśkowiakowi z Poznania i Robertowi Biedroniowi ze Słupska.

Jednak najważniejszymi dokonaniem IV KRM było podjęcie decyzji o formalizacji Kongresu w formie prawnej związku stowarzyszeń oraz przyjęcie 15 Tez Miejskich – rozszerzonego i zaktualizowanego manifestu programowo-ideowego KRM. Przyjęty dokument miał za podstawę uchwalone podczas I KRM 9 Tez Miejskich.

Poniżej prezentowany jest manifest
w jego pełnym brzmieniu:

15 TEZ MIEJSKICH

KONGRESU

RUCHÓW

MIEJSKICH

Powołaliśmy w 2011 r. Kongres Ruchów Miejskich, by wspólnie pokonywać przeszkody, których nie mogliśmy przezwyciężyć, działając lokalnie w naszych miastach – przeszkody w postaci niedoboru potrzebnych miastom krajowych regulacji prawnych, państwowych polityk, instytucji i procedur. Miasta potrzebują mądrej, dalekowzrocznej polityki miejskiej i dobrego prawa, dobrych praktyk i standardów. Potrzebują ich, by żyło się w nich lepiej i by wyzwalał się skupiony w nich potencjał zrównoważonego rozwoju i aktywności obywatelskiej.

Kongres Ruchów Miejskich skupia organizacje, działaczki i działaczy miejskich dzielących przekonania na temat miast i ich rozwoju. Przekonania te stanowią nasz wspólny „miastopogląd”. Wartości, na których jest on oparty, to:

- Rozwój zrównoważony w duchu Karty Lipskiej z 2007 r. – trwały, chroniący przestrzeń, przyrodę i inne zasoby, nastawiony na jakość życia ludzi.
- Partycypacyjna demokracja miejska zapewniająca podmiotowość mieszkańcom i mieszkankom, obok woli większości oparta na prawach człowieka i ochronie mniejszości.
- Społeczna solidarność strzegąca równości szans, sprawiedliwych relacji społecznych i gwarantująca słabszym wsparcie miejskiej społeczności.

Tezy Miejskie rozwijają te wartości w odniesieniu do różnych obszarów życia miasta. To stwierdzenia dla nas najważniejsze, pod którymi podpisujemy się i którymi kierujemy się w naszych działaniach.

1 **Mieszkańcy i mieszkanki mają niezbywalne prawo do miasta.** Jest nim prawo do korzystania z zasobów miasta i prawo do współdecydowania o najważniejszych sprawach miasta oraz mieszanek i mieszkańców. Tych praw nie można nas pozbawić. Miasto jest dla mieszanek i mieszkańców, bo stanowi środowisko naszego życia, a biznes, władza i polityka winny służyć nam i miastu.

2 **2. Demokracja miejska to dla nas nie tylko wybory, lecz ciągła partycypacja mieszkańców w realnym podejmowaniu decyzji o mieście, oparta na edukacji obywatelskiej.** By partycypacyjna demokracja miejska mogła dobrze działać, konieczne jest wypracowanie i wdrożenie potrzebnych narzędzi proceduralnych takich jak referenda lokalne, inicjatywa uchwałodawcza mieszkańców, panele i sądy obywatelskie, planowanie partycypacyjne, konsultacje społeczne, budżet partycypacyjny i in.

3 **Budżet miasta musi trafnie wyrażać potrzeby i aspiracje mieszkańców, które określają oni w trakcie ciągłego, obywatelskiego dialogu.**

Obok budżetów partycypacyjnych (zwanych także obywatelskimi) dotyczących niewielkiej części finansów miejskich mieszkańcy powinni mieć znaczący wpływ na decyzje o dużych wydatkach inwestycyjnych oraz długoterminowe plany finansowe miasta.

4 **Podstawową powinnością wspólnoty miejskiej jest opieka nad słabszymi jej członkiniami i członkami, zgodna z zasadami społecznej sprawiedliwości.**

W szczególności: przeciwdziałanie biedzie, wykluczeniu, bezdomności, wspieranie mieszkańców będących w potrzebie z innych powodów, chronienie mniejszości zagrożonych dyskryminacją.

5 **Miasto ma wspierać lokalny biznes, który nie zawsze może konkurować z globalnymi korporacjami.**

Energia gospodarcza mieszkańców, zwłaszcza ta realizująca się w handlu i usługach, sprzyja lokalnej akumulacji kapitału, rozwojowi i zamożności miasta oraz tworzeniu stabilnych więzi gospodarczych.

6 **Dość umów śmieciowych – praca finansowana z miejskich środków publicznych powinna być wzorcowa pod względem warunków pracy i płacy.**

Pozwalają na to klauzule społeczne stosowane w przetargach – ich wdrażanie to obowiązek władz.

-
- 7 **Miasto ma zapewniać mieszkania dostępne dla najliczniejszej grupy przeciętnie zamożnych mieszkanek i mieszkańców – lokale komunalne oraz lokale w budynkach prywatnych.**

Polityka mieszkaniowa ma gwarantować mieszkania socjalne najuboższym, obronę praw lokatorek i lokatorów, zaangażowanie miasta w powstawanie dostępnych mieszkań na wynajem i podnoszenie jakości istniejącego zasobu komunalnego. Dość monopolu komercyjnego budownictwa deweloperskiego mieszkań na sprzedaż na kredyt, ograniczającego dostęp do mieszkania dużym grupom ludności.

-
- 8 **Jakość życia mieszkanek i mieszkańców zależy od zakresu, dostępności i poziomu usług publicznych, które ma zapewnić miasto – często nie sprzyja temu ich prywatyzacja lub komercjalizacja.**

Usługi publiczne obejmują systemy transportu i inne usługi komunalne, edukację, służbę zdrowia, usługi opiekuńcze, opiekę społeczną, sport masowy i rekreację, kulturę i rozrywkę, i inne.

-
- 9 **Rozwój zrównoważony wymaga ochrony środowiska, zwłaszcza środowiska przyrodniczego, którego stan jest istotnym czynnikiem kształtującym warunki życia w mieście.**

Podstawowymi wyzwaniami dla „miejskiej ekologii” są hałas, zanieczyszczenie powietrza i wody, emisyjna i marnotrawna energetyka i transport, rabunkowa gospodarka ziemią i wodą, zajmowanie terenów zieleni pod inwestycje, ubytek drzew, nadprodukcja niesortowanych i nieprzetwarzanych odpadów.

-
- 10 **Transport zrównoważony musi opierać się na wysokiej jakości systemie powszechnie dostępnej komunikacji publicznej oraz ruchu pieszym i rowerowym, zmniejszając rolę transportu samochodowego.**

Tylko wzmocnienie systemu komunikacji publicznej w integracji z ruchem pieszym i rowerowym, tworzy warunki sprawnego przemieszczania się w obrębie miast i obszarów metropolitalnych.

-
- 11 **Dość chaosu! Ład przestrzenny warunkuje sprawne funkcjonowanie miasta, minimalizując konflikty interesów w przestrzeni, a troska o estetykę przestrzeni sprzyja dobrostanowi i atrakcyjności miasta.**

Ład przestrzenny nie powstaje w wyniku niezależnych, jednostkowych decyzji inwestycyjnych konkurujących podmiotów biznesowych – przeciwnie, one go degradują na dużą skalę. Jest on efektem kompleksowej, świadomej polityki przestrzennej, miejskiej i krajowej.

-
- 12 **Rewitalizacja zdegradowanych i historycznych obszarów miejskich to jedno z głównych wyzwań, przed którym stoją polskie miasta. Od sprostania mu zależy ich rozwój i podtrzymanie tożsamości.**

Jest ona publicznym, zintegrowanym działaniem podejmowanym we współpracy z lokalną społecznością i w jej interesie, mającym kompleksowy charakter, nieograniczonym do remontów, obejmującym wymiar społeczny (nacisk na funkcję mieszkaniową), ekologiczny, gospodarczy i urbanistyczno-architektoniczny.

-
- 13 **Kultura jest podstawą i źródłem miejskiego sposobu życia.**

Misją miasta jest uczynienie wartości kultury dostępnymi dla ogółu mieszkanki i mieszkańców, nie tylko elit, także w zakresie przygotowania mieszkanki i mieszkańców do udziału w kulturze przez powszechną edukację. Powszechne uczestnictwo w kulturze czyni nasze życie lepszym, a miasto – atrakcyjnym.

-
- 14 **Potrzebna jest długofalowa dekoncentracja kraju, zwłaszcza instytucji publicznych, sprzyjająca rozwojowi całości jego obszaru.**

Dekoncentracja polega na lokalizowaniu instytucji krajowych w różnych miastach, poza stolicą, a instytucji regionalnych także poza miastami wojewódzkimi. Ma wymiar społeczny, gospodarczy i kulturalny.

-
- 15 **Suburbanizacja – żywiołowe rozlewanie się strefy zurbanizowanej daleko poza miasto – to destrukcyjny, patologiczny proces, który należy powstrzymać systemowo.**

Suburbanizacja niszczy wieś i miasto, łamie zasady zrównoważonego rozwoju, jest sprzeczna z wizjami „miasta zwartej” i „miasta krótkich dróg”. Powoduje znaczne straty środowiskowe, ekonomiczne i społeczne – przez nadmiarową konieczność ciągłego przemieszczania się ludzi po wielkich obszarach oraz przesyłania towarów, transportowania wody, ścieków, opału, energii, odpadów, i in.⁴

4 Źródło: www.kongresruchowmiejskich.com.pl/tezy-miejskie-spis/tezy-miejskie [dostęp 27.12.2019].

Organizatorem IV KRM było środowisko gorzowskie reprezentowane przez Stowarzyszenie Ludzie dla Miasta oraz następujące organizację i podmioty publiczne:

Miejski Ośrodek Sztuki/DKF Megaron, Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, Fundacja Nakrętki, Zachodni Ośrodek Polityki Regionalnej, Biblioteka Pedagogiczna Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego, Stowarzyszenie Sztuka Miasta, Stowarzyszenie komunikacja.org, Towarzystwo Miłośników Gorzowa, Kupuję na Chrobrego, Humanity in Action/ Równość na Fali.

Poniżej, w kolejności alfabetycznej, prezentowane są oficjalnie zgłoszone organizacje i miasta, które wzięły udział w IV KRM:

Białystok

- Współpracownia Sp. z o.o.

Bydgoszcz

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Transportu Publicznego w Bydgoszczy / Społeczny Rzecznik Piesznych

Bytom

- Inicjatywa Ulicy Mickiewicza

Chojnice

- Stowarzyszenie Projekt Chojnicka Samorządność

Czechów

- Pałacy Problem „Heracleum”

Gdańsk

- Gdańsk Obywatelski
- Urząd Miejski w Gdańsku
- Miasto Wspólna Sprawa / Pracownia Demokracji
- Rada Dzielnicy Przymorze Małe

Gdynia

- Biuro Planowania Przestrzennego Miasta Gdyni

Gliwice

- Wolne Miasto Gliwice
- Gliwicka Rada Rowerowa

Jelenia Góra

- Spółdzielnia Socjalna Patron

Katowice

- Stowarzyszenie Menedżerowie Kultury
- Studenckie Koło Naukowe Pro Futuro
- Stowarzyszenie Aktywności Obywatelskiej Bona Fides

Kraków

- Inicjatywa Prawo do Miasta / Inicjatywa Pracownicza
- Fundacja Otwarty Plan

Konin

- Ruch Miejski Osiedle Konin
- Konińskie Regionalne Towarzystwo Społeczno-Kulturalne

Koszalin

- Stowarzyszenie Lepszy Koszalin
- Urząd Miejski w Koszalinie

Kutno

- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej

Legnica

- Fundacja Jacka Głomba: „Naprawiacze Świata”

Lubań

- Miejski Dom Kultury

Lublin

- Urząd Miasta Lublin
- Fundacja Trans Kultura
- Centrum Kultury w Lublinie
- Rada Kultury Przestrzeni / Forum Kultury Przestrzeni

Łańcut

- Podkarpackie Stowarzyszenie Eko-Karpatia

Łomianki

- Fundacja Dialog

Łódź

- Nowa Łódź
- Fundacja Normalne Miasto – Fenomen

- INSPRO – Instytut Spraw Obywatelskich
- Rada Miejska w Łodzi

Mikołów

- Centrum Doradztwa Energetycznego „EkoCDE”

Murzasichle

- Pociąg-Autobus-Góry.

Opole

- Opole – Więcej niż Miasto / Stowarzyszenie Kulturalno-Społeczne Niemców na Śląsku Opolskim
- Urząd Miasta Opole

Ostrzeszów

- Razem dla Gmin i Powiatu

Poznań

- Stowarzyszenie Prawo do Miasta
- Rada Osiedla Stare Miasto
- Designforall.pl
- Społeczna Inicjatywa Wyborcza Poznaniacy
- Nieformalna Grupa Komitywa
- Sekcja Rowerzystów Miejskich
- portal Miastopoznaj.pl
- Urząd Miasta Poznania Biuro Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta

Płock

- Stowarzyszenie Czas Kobiety

Rybnik

- Forum Obywateli Rybnika

Rzeszów

- Stowarzyszenie Rowery.
Rzeszow.pl /nowy ruch miejski

Sopot

- Zobaczyć na nowo

Słupsk

- Urząd Miasta Słupsk

Szczecin

- Fundacja SAPIENS
- Stowarzyszenie Pamiętacie o Ogrodach
- Towarzystwo Dalekowschodnich Krajów

Świętochłowice

- Stowarzyszenie Dwie Wież

Tomaszów Mazowiecki

- Obywatelskie Stowarzyszenie Możemy

Toruń

- Stowarzyszenie Czas Mieszkańców
- Pracownia Zrównoważonego Rozwoju

Warszawa

- Stowarzyszenie Miasto Jest Nasze
- Fundacja Strefa Zieleni
- Fundacja Bęc Zmiana

- Stowarzyszenie Moja Narbutta
- Saski 2018
- Stowarzyszenie Zielone Mazowsze
- Fundacja Res Publica
- Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych
- Magazyn Miasta
- Forum Od-nowa
- Fundacja CentrumCSR.PL
- DNA Miasta
- Ośrodek Ewaluacji Sp. z o.o.
- KO: Operacja Miejska
- Samorząd Mieszkańców Osiedla Kamionek
- Miasto Moje A W Nim
- SENVI Sustainability Consultants
- Fundacja Pole Dialogu
- Stowarzyszenia Kulturotwórcze Nie z tej Bajki
- Fundacja Obserwatorium Żywej Kultury – Sieć Badawcza
- Fundacja CentrumCSR.PL
- Dyspersja
- Fundacja Łąka
- Kooperacja Miejska
- Fundacja Podwórko
- CivilHub

Wrocław

- Fundacja Instytut Badań i Rozwoju Lokalnego
- Towarzystwo Upiększania Miasta Wrocławia
- Wrocławskie Forum Miejskie
- Inicjatywa Wyspa Słodowa 7
- Kooperatywa Spożywcza Wrocław
- Fundacja Dom Pokoju

- Stowarzyszenie Ochrony Drzew „miastoDrzew”

Września

- Projekt Września

Wołomin

- Zielony Wołomin

Zielona Góra

- Ruch Miejski Obywatele Zielonej Góry

- Centrala Twórcza
- Fundacja Salony
- Bunkier Kultury
- Stowarzyszenie Ekspresja
- F13 / Centrala Twórcza
- Spółdzielnia Socjalna SNAPZ
- Cooltywator

Żory

- Wolne Miasto Żory

Licznie reprezentowane były także organizacje ogólnopolskie oraz media:

- Greenpeace Polska
- Sieć Obywatelska Watchdog Polska
- Przedstawiciele Stowarzyszenia NowoczesnaPL
- Partia Zieloni
- Partia Razem
- Stowarzyszenie Młodzi Demokraci
- Ruch Społeczny Jednomandatowe

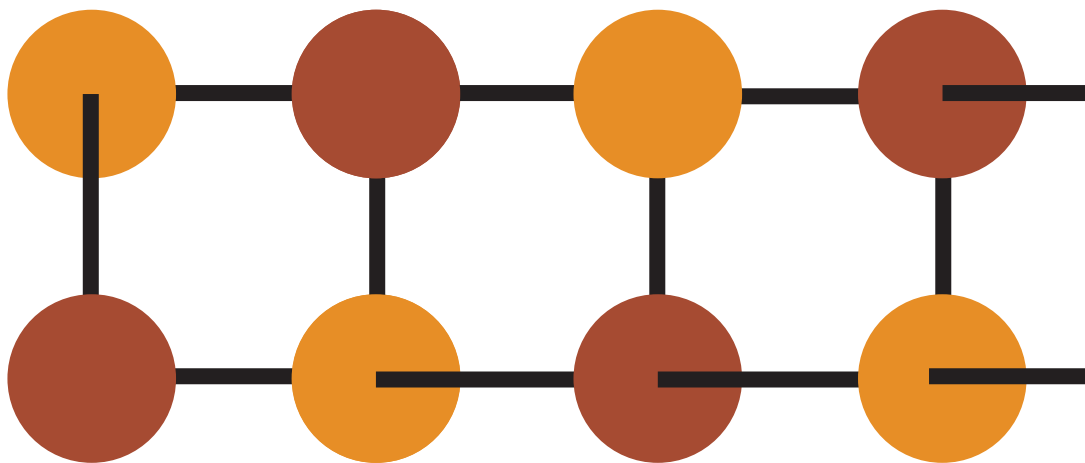
- Okręgi Wyborcze
- Habitat for Humanity Poland
- Fundacja im. Stefana Batorego
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
- Deloitte Consulting SA
- Fundacja ePaństwo

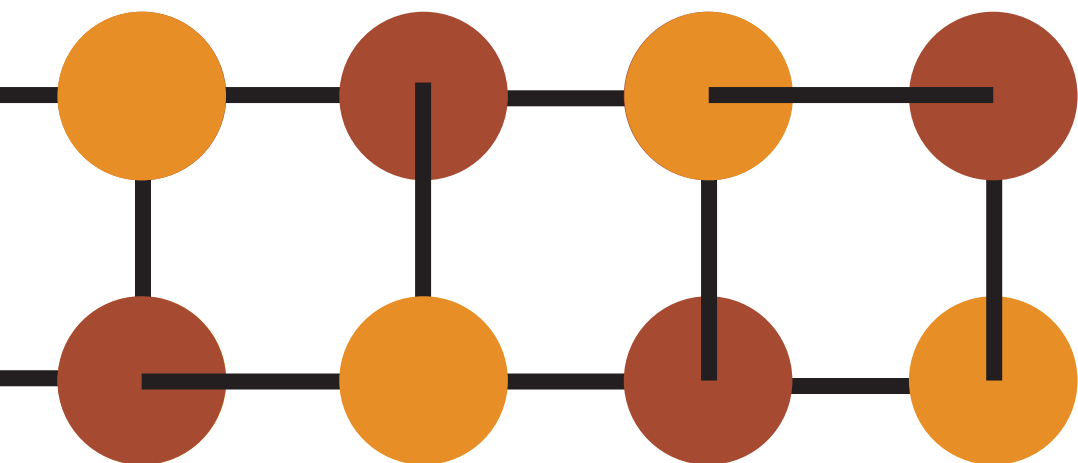
Przedstawiciele mediów:

- www.architektura.info
 - Magazyn Miasta
 - Tygodnik POLITYKA
 - Krytyka Polityczna
 - Grupa Onet
- Zielone Wiadomości
 - Pismo Samorządu Terytorialnego Wspólnota
 - Radio eM Katowice

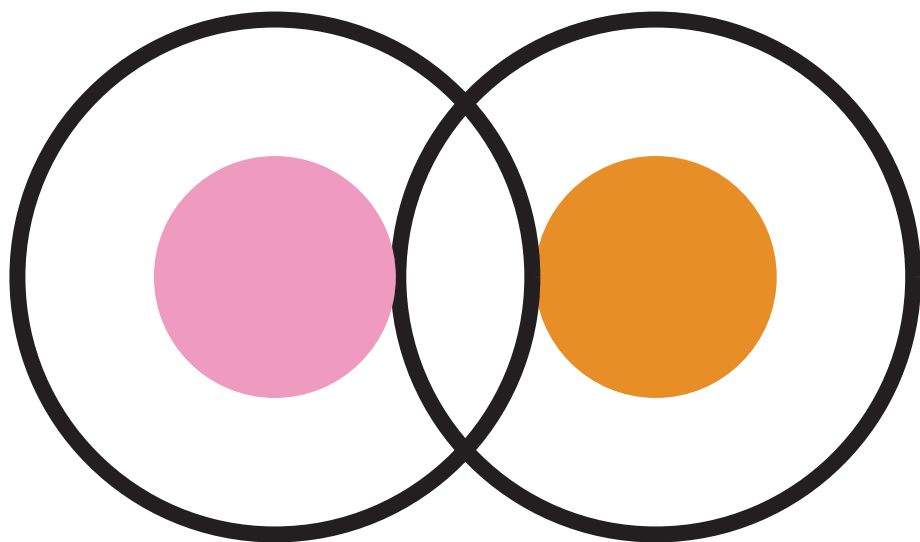
Środowisko akademickie reprezentowały:

- Katedra Sztuki Krajobrazu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego
 - Uniwersytet Szczeciński
 - Instytut Geografii Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego
 - Fundacja Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu
- Instytut Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego
 - Instytut Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego
 - Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
 - Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej

V KONGRES RUCHÓW MIEJSKICH

NA ŚLĄSKU I W ZAGŁĘBIU
18–21 MAJA 2017

Hasłem przewodnim V KRM było: *Demokracja miast / współodpowiedzialność za miasta*. Obrady odbywały się w kilku miastach Śląska i Zagłębia: w Katowicach, Bytomiu, Dąbrowie Górniczej, Rybniku oraz Chorzowie. Jednym z głównych celów V Kongresu było sieciowanie ruchów miejskich, zwłaszcza tych działających w miastach Śląska i Zagłębia.

W V KRM wzięło udział ponad **200 uczestników i uczestniczek z 46 miast** w tym z **4 miast zagranicznych** [Berlin, Kijów, Praga, Vsetín].

Dalej, w kolejności alfabetycznej prezentowane są organizacje i miasta, które zostały oficjalnie zgłoszone na V KRM:

Berlin

- Nordic Folkecenter for Renewable Energy

Białystok

- Instytut Działań Miejskich
- SocLab

Bytom

- Wolne Stowarzyszenie Zielonych Artystów (WSZA)
- Miasto dla Mieszkańców
- Fundacja Laboratorium Architektury 60+
- MYbytomianie
- Bytom+
- Bytom Pieszy

Chorzów

- Urząd Miasta

Chrzanów

- Art m

Cieszyn

- Laboratorium Inicjatyw Środkowoeuropejskich

Czeladź

- Kolegium Pracowników Służb Społecznych

Częstochowa

- Stowarzyszenie Grupa Elanex

Dąbrowa Górnicza

- F.H.U. Rowerowa Norka
- Stowarzyszenie Razem Osiągniemy Cel
- Inicjatywa Dąbrowska
- Stowarzyszenie Forum dla Aktywnych
- ŁADnaDĄBROWA

Gdańsk

- Stowarzyszenie Lepszy Gdańsk
- Fundacja Komitet Inicjatyw Lokalnych

- Biuro Rozwoju Gdańska
- Rada Dzielnicy Przymorze Małe
- Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
- Stowarzyszenie WAGA

Gdynia

- Stowarzyszenie Traffic Design

Gliwice

- Stowarzyszenie Ośrodek Studiów o Mieście Gliwice
- Stowarzyszenie Szlakiem Kobiet
- Fundacja Przestrzenie Dialogu

Gorzów Wielkopolski

- Stowarzyszenie Ludzie dla Miasta

Kalisz

- Kaliska Inicjatywa Miejska

Katowice

- Stowarzyszenie Tęczówka
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
- Fundacja Rzecz Społeczna
- Nowe Katowice
- Instytut Roździeńskiego
- Fundacja Napraw Sobie Miasto
- Piaskowy Smok
- Regionalne Obserwatorium Kultury

Kijów

- Renesans miast
- Center of the Intellectual and Social Development

Kraków

- Rada Budżetu Obywatelskiego Miasta Krakowa
- Stowarzyszenie Krakowska Grupa Inicjatywna Obrony Praw Lokatorów
- Stowarzyszenie Miasto Wspólne
- Pracownia Obywatelska
- Fundacja Otwarty Plan
- Społeczny Ogród Miejski przy ulicy Siemaszki
- Wspólne Czyżyny
- Stowarzyszenie Funkcja Miasto

Legnica

- Fundacja Rozwój Tak – Odkrywki Nie

Lublin

- Forum Kultury Przestrzeni

Lubsko

- Fundacja Kolejowa Stacja Lubsko / Sommerfeld [Ruch Miejski Lubszczan]

Łomianki

- Dialog – Fundacja Inicjatyw Obywatelskich

Łódź

- Obywatel Rodzic
- Łódzki Alarm Smogowy – inicjatywa społeczna
- Instytut Spraw Obywatelskich [INSPRO]

Nysa

- Blog Designforall.pl

Olsztyn

- Forum Rozwoju Olsztyna

Ostróda

- Stowarzyszenie Inicjatyw
Możliwych RzeczJasna

Poznań

- Stowarzyszenie Prawo do Miasta
- Zakład Makerspace
- Inkubator Kultury Pireus
- UrbanLab
- Rowerowy Poznań
- Urząd Miasta Poznania

Pruszcz Gdański

- Pomorskie Stowarzyszenie
Aktywni Lokalnie

Racibórz

- RSS Nasze Miasto

Rzeszów

- Obywatelski Rzeszów
- Rowery.Rzeszow.pl

Rybnik

- Forum Obywateli Rybnika
- Forum Równych Szans i Praw Kobiet

Sopot

- Mieszkańcy dla Sopotu

Sosnowiec

- Związek Zagłębiowski
- Zagłębiowski Alarm Smogowy

Szczecin

- Fundacja SAPIENS

Siemianowice

- Siemianowickie Centrum Kultury

Świętochłowice

- Stowarzyszenie Dwie Wieże
- Stowarzyszenie Przyjaciół Słowaka

Toruń

- Stowarzyszenie Czas Mieszkańców

Tychy

- Stowarzyszenie Tychy Naszą
Małą Ojczyzną

Wadowice

- Gmina Wadowice

Warszawa

- Zielone Mazowsze
- Warszawski Alarm Smogowy
- Miasto Jest Nasze
- Fundacja Blisko
- Urząd Miasta Warszawa
- Fundacja Strefa Zieleni
- Fundacja Zielone Światło
- Fundacja Inicjatyw
Społeczno-Ekonomicznych
- Wolne Miasto Warszawa
- Rada Osiedla Kamionek

- Bemowiaci
- Fundacja Łąka
- Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych STOCZNIA
- Fundacja Podwórko
- Ochocianie Sąsiedzi
- Miejski Instytut
- Kooperatywa Dobrze
- Fundacja Nasza Ziemia
- Projekty Miejskie
- Fundacja Bęc Zmiana

Wrocław

- Akcja Miasto
- Fundacja Instytut Badań i Rozwoju Lokalnego
- Inicjatywa WrObywatel
- Kooperatywa Spożywcza we Wrocławiu
- Stowarzyszenie Wyspa Słodowa 7
- Towarzystwo Upiększania

Miasta Wrocławia

- Rada osiedla Powstańców Śląskich we Wrocławiu
- Stowarzyszenie Ochrony Drzew miastoDrzew

Vsetin [Republika Czeska]

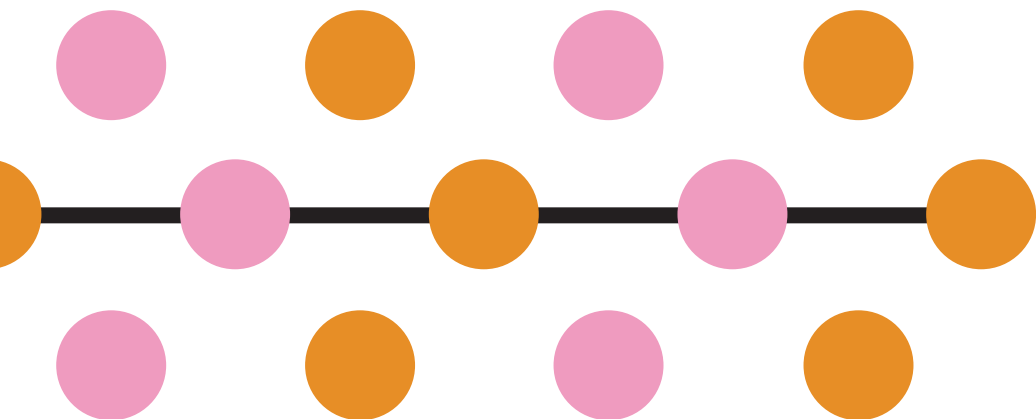
- Strana zelených

Zielona Góra

- Ruch Miejski Zielona Góra
- Zielonogórskie Towarzystwo Upiększania Miasta
- Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze

Żory

- Stowarzyszenie Grupa Działamy
- Wolne Miasto Żory

Organizacje i media ogólnopolskie reprezentowane były na V KRM przez następujące podmioty:

• Partia Zieloni• Partia Razem• Partia Nowoczesna• Stowarzyszenie Młodzi Demokraci• Onet• Tygodnik POLITYKA• Zielone Wiadomości• Gazeta Wyborcza• Towarzystwo Urbanistów Polskich – redakcja „Przeglądu Urbanistycznego”	• Rolnictwo Wspierane przez Społeczność (RWS)• Krajowy Punkt URBACT• Kongres Kobiet• Polskie Stowarzyszenie Zero Waste• Akcja Demokracja• Stowarzyszenie Przyjaciele KRM• Fundacja ePaństwo• Fundacja im. Stefana Batorego

Organizacje naukowe i badawcze, których przedstawiciele brali udział w V KRM:

• Obserwatorium Polityki Miejskiej IRM• Instytut Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego• Zakład Socjologii Płci i Ruchów Społecznych Uniwersytetu Łódzkiego• Instytut Socjologii Uniwersytetu Śląskiego• Uniwersytet Ekonomiczny	• w Katowicach• Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej• Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej

W obradach V KRM brali udział także przedstawiciele inicjatyw progresywnych prezydentów i prezydentek: Robert Biedroń (prezydent Słupska), Beata Klimek (prezydentka Ostrowa Wielkopolskiego), Ewa Całus (wiceburmistrzynie Wadowic), Marcin Bazylak (wiceprezydent Dąbrowy Górniczej), Jacek Jaśkowiak (prezydent Poznania).

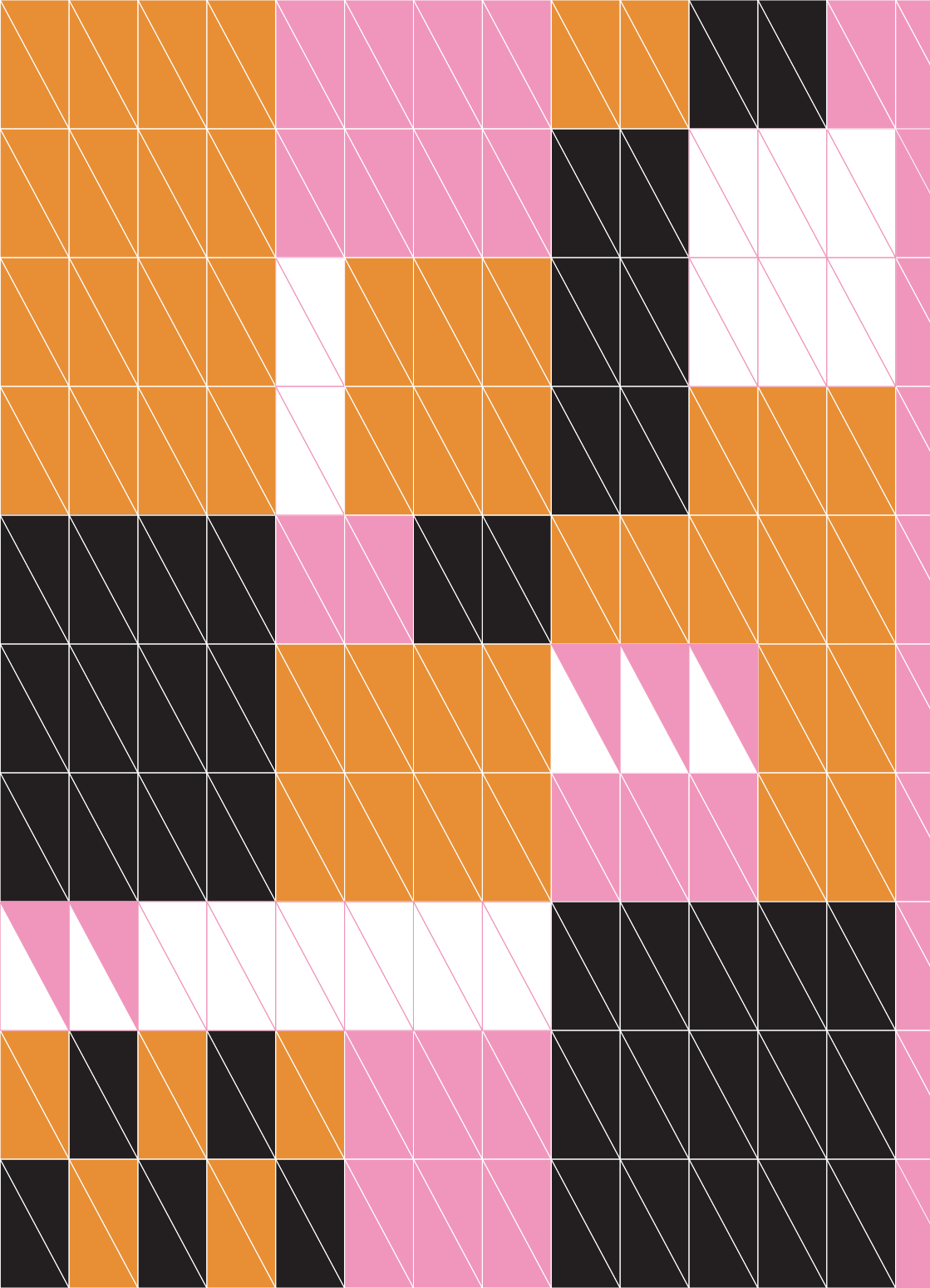
DEMOKRACJA

MIAST /

WSPÓŁODPOWIE-

DZIALNOŚĆ

ZA MIASTA

VI KONGRES

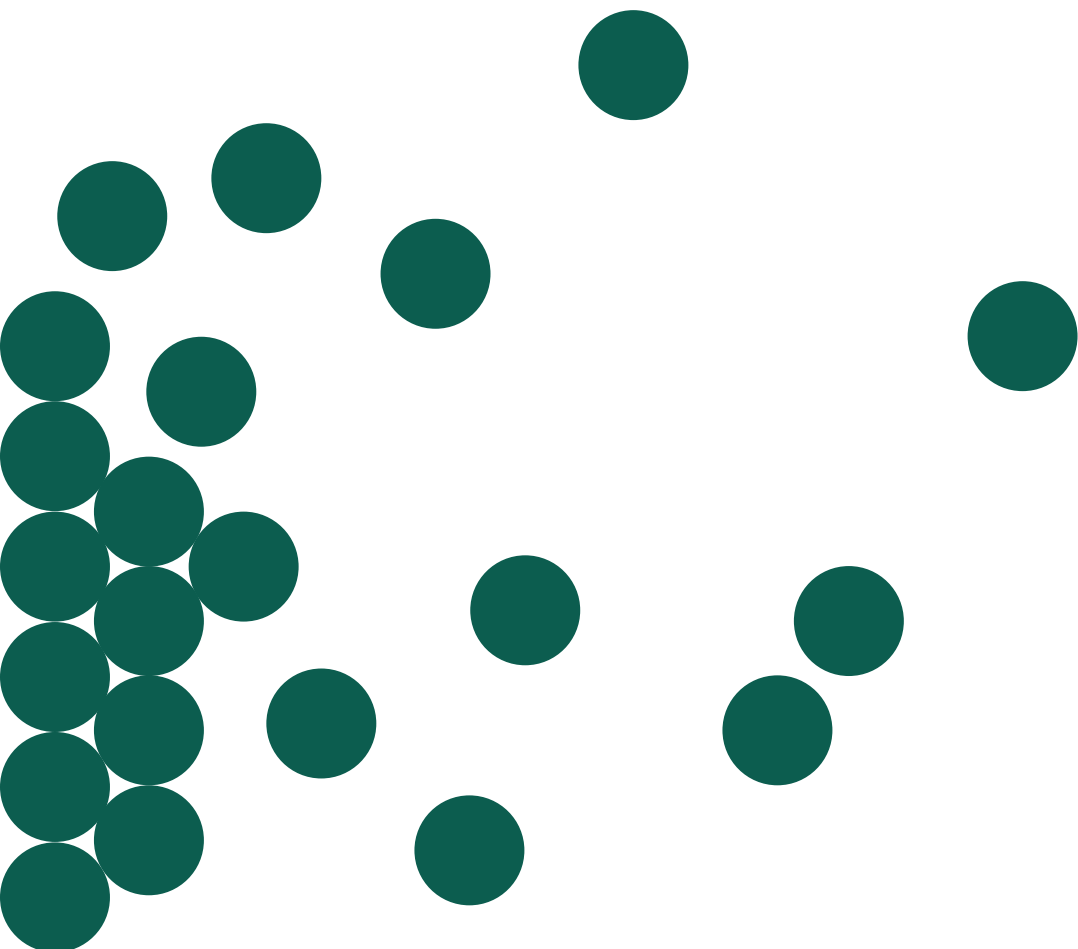
RUCHÓW

MIEJSKICH

OSTRÓDA I IŁAWA
22–23 CZERWCA 2019

VI KRM odbył się pod hasłem *Miasta małe, średnie i duże*, co w dużej mierze oddawało tematykę Kongresu, która koncentrowała się wokół problemów małych i średnich miast. VI KRM spełniał rolę przede wszystkim sieciującą, podjęto na nim jednak także istotne ustalenia, zwłaszcza dotyczące Tez Miejskich. Zdecydowano, że tzw. **Tezy Nadzwyczajne**, dotyczące doniosłych tematów będą dołączane do 15 Tez Miejskich.

W trakcie obrad VI KRM zaproponowano tekst Nadzwyczajnej Tezy Klimatycznej. Została ona oficjalnie uchwalona na Walnym Zebraniu Członków KRM w Poznaniu, 14 września 2019 roku:

NADZWYCZAJNE TEZY MIEJSKIE

I.

Zbliżająca się katastrofa klimatyczna jest największym współczesnym wyzwaniem ludzkości. W szczególności staje ono przed miastami, które są odpowiedzialne za większość emisji gazów cieplarnianych.

Miasta, wraz z rządami, globalnym biznesem oraz organizacjami międzynarodowymi muszą w zdecydowany sposób zaangażować się w działania mające zapobiec katastrofie klimatycznej. Wymaga to głębokich zmian dotychczasowego, marnotrawnego i niszczyielskiego sposobu życia, we wszystkich jego przejawach. Nie ogranicza się jedynie do kwestii ekologicznych, dotyczy urbanistyki, energetyki, transportu, konsumpcji i wyżywienia, organizacji życia społecznego, kultury i wartości. Polityka klimatyczna miast powinna uwzględniać zarówno działania na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych jak i działania na rzecz adaptacji do postępujących zmian klimatu.

Głównym organizatorem i spiritus movens VI KRM było Stowarzyszenie Inicjatyw Możliwych RzeczJasna z Ostródy, przy wsparciu Starostwa Powiatowego w Ostródzie i Burmistrza Iławy. W Kongresie wzięło udział ok. **130 zarejestrowanych uczestników i uczestniczek** reprezentujących **38 miast**.

Poniżej, w kolejności alfabetycznej prezentowane są miasta i organizacje biorące udział w VI KRM:

Białystok

- Instytut Działań Miejskich

Bydgoszcz

- Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Pieszcy w Bydgoszczy

Chełmno

- Urząd Miasta Chełmno

Cieszyn

- Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego.

Gdańsk

- Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot
- Stowarzyszenie Lepszy Gdańsk
- Stowarzyszenie Bezpieczna Przyszłość
- Śliwa
- Fundacja Komitet Inicjatyw Lokalnych
- Rada Dzielnicy Przymorze Małe

Gdynia

- Stowarzyszenie Samorządni

Giżycko

- Stowarzyszenie Wspólnota Mazurska

Gorzów Wielkopolski

- Ludzie dla Miasta

Elk

- Stowarzyszenie Adlefi

Iława

- Rada Kobiet w Iławie
- Fabryka Inicjatyw Obywatelskich Łączy nas Iława
- Pracownia Aktywności Obywatelskiej i Dokumentacji Dziedzictwa

Jelenia Góra

- Urząd Miasta Jeleniej Góry
- Zastępca Prezydenta Miasta

Jaworzno

- Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Jaworznie

Jeziorany

- Fundacja Revita Warmia

Katowice

- Regionalny Instytut Kultury w Katowicach
- Stowarzyszenie Szlakiem Kobiet

Kobyłka

- UM Kobyłka

Konin

- Konin – Mam Prawo Wiedzieć
- Rada Miasta Konina

Lublin

- Lubelski Ruch Miejski – Miasto dla Ludzi
- Fundacja Wolności

Łomianki

- Dialog – Fundacja Inicjatyw Obywatelskich
- Urząd Miejski w Łomiankach

Łódź

- Instytut Spraw Obywatelskich Łódź
- Stowarzyszenie TAK dla Łodzi
- Nowa Łódź

Mrągowo

- Fundacja Alternatywnej Edukacji ALE

Olsztyn

- Stowarzyszenie Wspólny Olsztyn
- Forum Rozwoju Olsztyna

Ostrowiec Świętokrzyski

- Rada Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego

- Stowarzyszenie Ostrower

Ostróda

- Starostwo Powiatowe w Ostródzie
- UM Ostróda, Instytut Miasto Otwarte

Piaseczno

- Rada Miasta

Poznań

- Stowarzyszenie Prawo do Miasta
- Koalicja Antysmogowa
Bye Bye Smog

Pruszcz Gdański

- Pomorskie Stowarzyszenie Aktywni Lokalnie

Sopot

- Fundacja Rozwoju Kocham Sopot

Starogard Gdański

- Stowarzyszenie Starogard 2030

Śliwa k. Zalewa

- Trójmiejska Akcja Kobieca

Toruń

- Stowarzyszenie Czas Mieszkańców

Trzcianka

- Fundacja Marchewkowe Pole

Warszawa

- Zielone Mazowsze
- Magazyn Miasta

- Stowarzyszenie Miasto Jest Nasze
- Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
- Fundacja Rodzic w Mieście
- Stowarzyszenie Ochocianie
- Fundacja Strefa Zieleni

Wołomin

- LOP Wołomin

Wrocław

- Wrocławskie Forum Osiedlowe
- Centrum Arbitrażu i Mediacji we Wrocławiu

- Wrocławska Rada Działalności Pożytku Publicznego
- Rada Osiedla Biskupin-Sępólno-Dąbie-Bartoszewice
- Fundacja Instytut Badań i Rozwoju Lokalnego
- Akcja Miasto,
- Stowarzyszenie Ochrony Drzew miastoDrzew

Zawiercie

- Zawiercie OdNowa.Z

Zielona Góra

- Ruch Miejski Zielona Góra

W obradach brali też licznie udział niezrzeszeni mieszkańcy Ostródy i Ławy.

Organizacje i instytucje ogólnopolskie na VI KRM:

- Partia Razem
- Sieć Obywatelska Watchdog Polska

- Fundacja Szkoła Liderów
- Design For Change Polska
- krajowy Punkt URBACT – Związek Miast Polskich
- Stowarzyszenie Przyjaciół KRM

Reprezentanci środowiska akademickiego na VI Kongresie:

- Politechnika Warszawska
- Pracownia Partycypacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego
- Uniwersytet Łódzki

- Instytut Europeistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ZWIĄZEK

STOWARZYSZEŃ

KONGRES
RUCHÓW
MIEJSKICH

Kongres Ruchów Miejskich od swojego powstania w 2011 roku aż do 2016 roku nie posiadał oficjalnych struktur i funkcjonował jako nieformalna sieć wymiany informacji i współpracy kilkudziesięciu organizacji oraz osób niezrzeszonych z całej Polski. Po decyzji o formalizacji Kongresu podjętej podczas IV KRM w Gorzowie [wrzesień 2015 roku] i kilku miesiącach prac przygotowawczych, w czerwcu 2016 roku w Toruniu odbyło się zebranie założycielskie Związku Stowarzyszeń Kongres Ruchów Miejskich. W kwietniu 2017 roku Związek Stowarzyszeń KRM został formalnie zarejestrowany przez sąd w Poznaniu. Pierwszy zarząd i komisja rewizyjna wybrana na zebraniu założycielskim w Toruniu miała następujący skład: prezesem zarządu KRM został **Lech Mergler**, wydawca i publicysta, współorganizator Kongresu Ruchów Miejskich w Poznaniu, ówczesny wiceprezes zarządu Stowarzyszenia Prawo do Miasta [Poznań], które w wyborach miejskich 2014 poparło prezydenta Poznania Jacka Jaśkowiaka; na wiceprezesa KRM wybrano **Martę Bejnar-Bejnarowicz**, z zawodu architektkę, radną Miasta Gorzów Wielkopolski oraz prezeskę Stowarzyszenia Ludzie dla Miasta oraz **Lidię Makowską**, kulturolożkę i germanistkę, członkinię Stowarzyszenia Lepszy Gdańsk oraz radną Dzielnicy Wrzeszcz Górny. Do Komisji Rewizyjnej wybrano **Marcina Jarzynowskiego** [Stowarzyszenie Miasto Jest Nasze, Warszawa], **Pawła Kołacza** [Stowarzyszenie Czas Mieszkańców, Toruń] i **Katarzynę Szczepańską** [Komitet Inicjatyw Lokalnych, Gdańsk].

W maju 2017 roku podczas walnego nadzwyczajnego zebrania członków KRM w Dąbrowie Górniczej wybrano nowy zarząd w składzie: prezes – **Lech Mergler** [Stowarzyszenie Prawo do Miasta, Poznań]; wiceprezeski – **Marta Bejnar-Bejnarowicz** [Stowarzyszenie Ludzie dla Miasta, Gorzów Wielkopolski] oraz **Sylvia Kowalska** [Czas Mieszkańców, Toruń]; członkowie zarządu – **Witold Gawda** [Dialog Fundacja Inicjatyw Obywatelskich, Łomianki], **Radosław Puśko** [Instytut Działań Miejskich, Białystok], **Ewa Stokłuska** [Stowarzyszenie Przyjaciele Kongresu Ruchów Miejskich, Warszawa], **Martyna Niedośpiał** [Miasto Wspólne, Kraków] z czasem zastąpiona przez **Piotra Marczyka** [obecnie Grobler] także z Miasto Wspólne Kraków.

Zebranie założycielskie Związku Stowarzyszeń
Kongres Ruchów Miejskich Toruń 2016

prezes

LECH MERGLER

wiceprezeska

MARTA BEJNAR-BEJNAROWICZ

wiceprezeska

LIDIA MAKOWSKA

Komisja Rewizyjna

MARCIN JARZYNOWSKI

Komisja Rewizyjna

PAWEŁ KOŁACZ

Komisja Rewizyjna

KATARZYNA SZCZEPAŃSKA

PIERWSZY
ZARZĄD KRM

Aktualny w listopadzie 2020 roku, skład władz KRM jest następujący: prezes zarządu **Marta Bejnar-Bejnarowicz** [Stowarzyszenie Ludzie dla Miasta, Gorzów Wielkopolski]; wiceprezesi: Patryk Białas [Stowarzyszenie BoMiasto, Katowice] i Marta Jaskulska; członkowie zarządu **Grażyna Czajkowska** [Fundacja Kocham Sopot], **Paweł Górny** [Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Piesznych w Bydgoszczy], **Piotr Kempisty** [Instytut Działań Miejskich, Białystok] i **Sylwia Kowalska** [Stowarzyszenie Czas Mieszkańców, Toruń].

Komisja Rewizyjna to **Witold Gawda**, przewodniczący [Dialog Fundacja Inicjatyw Obywatelskich, Łomianki]; **Sylwia Widzisz-Pronobis** [Stowarzyszenie Przyjaciele Kongresu Ruchów Miejskich, Bytom] i **Marta Wójcicka**, [Stowarzyszenie Miasto Jest Nasze, Warszawa].

Aktywiści i aktywistki skupieni w KRM definiują swoją działalność jako:

...długoterminowe, oddolne i dobrowolne porozumienie kilkudziesięciu lokalnych organizacji społecznych z ponad dwudziestu polskich miast. Działamy na rzecz dobrego życia w mieście, miasta zielonego, demokratycznie zarządzanego i sprawiedliwego. To jakie są, i mogą być nasze miasta nie zależy jednak tylko od działań lokalnych władz i mieszkańców. W wielu dziedzinach to ogólnokrajowe regulacje prawne, prowadzone polityki, funkcjonujące instytucje utrudniają zrównoważony rozwój miast, prospołeczny i sprawiedliwy. Zorganizowaliśmy się więc po to, by takie bariery wspólnie przezwyciężyć⁵.

5 www.kongresruchowmiejских.pl/o-kongresie (dostęp: 27.12.2019).

prezes

MARTA BEJNAR-BEJNAROWICZ

wiceprezes

PATRYK BIAŁAS

wiceprezeska

MARTA JASKULSKA

członek zarządu

PAWEŁ GÓRNY

członkini zarządu

GRAŻYNA CZAJKOWSKA

członek zarządu

PIOTR KEMPISTY

członkini zarządu

SYLWIA KOWALSKA

AKTUALNY
ZARZĄD KRM

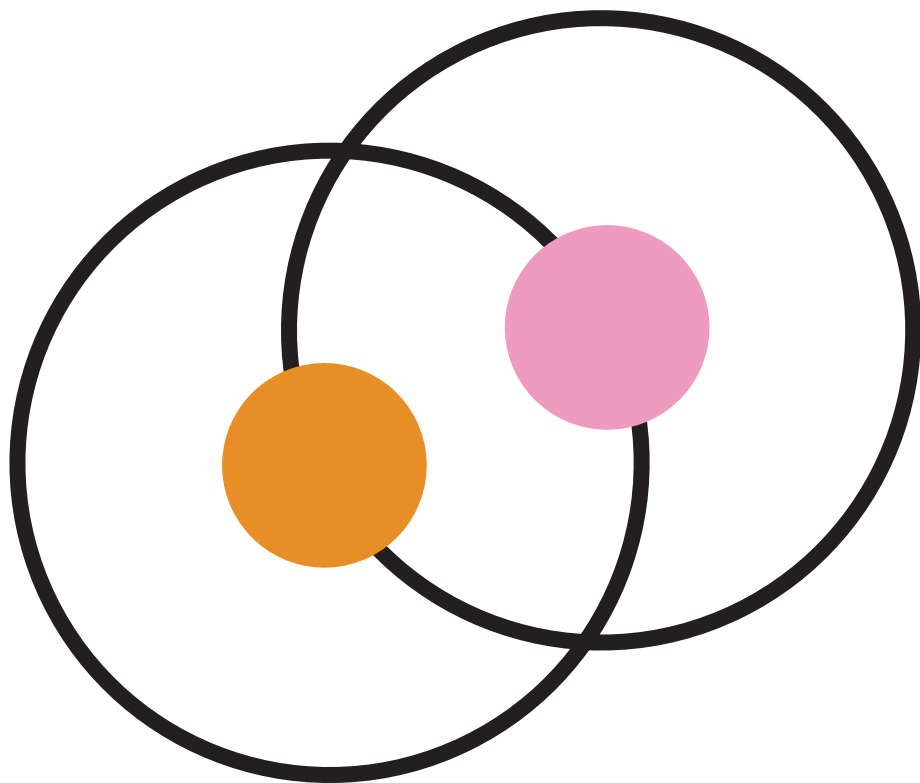
Obecnie członkami KRM są **44 organizacje** (stan na lipiec 2020) z **23 miast**. Aby zostać członkiem KRM organizacja kandydująca musi spełnić dwa warunki. Po pierwsze, zaakceptować (wiarygodnie uznać za swoje) Tez Miejskich stanowiących manifest programowo-ideowy Kongresu. Po drugie, musi uzyskać rekomendację od trzech (a wkrótce – dwóch) organizacji członkowskich, w tym jednej założycielskiej.

KRM jest trzonem zjawiska, które nazywamy ruchami miejskimi, jednak nie wyczerpuje on całości tego fenomenu. Istnieje cały szereg organizacji, które w mniejszym czy większym stopniu współtworzyły KRM, brały udział w poszczególnych kongresach, jednak z różnych, najczęściej formalnych powodów (np. brak oficjalnych struktur) nie złożyły formalnego akcesu do KRM.

MIASTA ORGANIZACJI
CZŁONKOWSKICH KONGRESU
RUCHÓW MIEJSKICH

ORGANIZACJE WSPÓŁTWORZĄCE

KONGRES
RUCHÓW
MIEJSKICH

Poniżej, w kolejności alfabetycznej prezentowane są organizacje z poszczególnych miast współtworzące KRM:

BIAŁYSTOK

Fundacja Instytut Działań Miejskich

Organizacja istnieje od 7 marca 2017 roku, reprezentuje ją zarząd w składzie 6 członków: Agnieszka Dąbrowska, Piotr Kempisty, Monika Pietkiel, Bogdan Pszonak, Radosław Puśko, Andrzej Świetlikowski. Główne pola działalności Fundacji to: ekologia miasta, partycypacja społeczna, kultura, zrównoważony transport, architektura i urbanistyka. Najważniejsze inicjatywy podejmowane przez Fundację to: Białostocki Festiwal Ekoidei 2017 i 2018, cykl dyskusji o samorządzie „Otwarte karty”, szereg inicjatyw na rzecz adaptacji do zmian klimatu i ochrony zieleni w miastach.

Więcej na: www.instytutdzialan.pl

Laboratorium Badań i Działań Społecznych SOCLAB

Fundacja powstała w 2011 roku, jej działania skierowane są do wszystkich grup społecznych zainteresowanych wykorzystywaniem szeroko rozumianej wiedzy socjologicznej w swojej działalności, w tym szczególnie do społeczności lokalnych, samorządów, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz dobra publicznego w różnych dziedzinach życia społecznego (między innymi: edukacja, pomoc społeczna, działalność charytatywna). Cele fundacji realizowane są między innymi poprzez działania służące wyrównywaniu szans grup słabszych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Fundacja zrealizowała między innymi takie projekty jak: „Seniorzy partycypują”, „Obserwatorium Żywej Kultury”, „Laboratorium Obywatelskie”. Prezeską fundacji jest Katarzyna Sztop-Rutkowska, wiceprezeską Agnieszka Maszkowska, członkami zarządu – Łukasz Kiszkiel oraz Maciej Białous.

Więcej na: www.soclab.org.pl

Stowarzyszenie Społeczny Rzecznik Pieszch

Organizacja istnieje formalnie od 20.01.2017 roku jako stowarzyszenie zwykłe. Wywodzi się z wcześniejszej inicjatywy o nazwie „Wszyscy Jesteśmy Pieszymi”. Stowarzyszenie liczy 15 osób: 4 członkinie i 11 członków. Reprezentowane jest przez zarząd w składzie: Paweł Górny, Paweł Piątkowski, Marzena Błaszczuk. Główne cele to dążenie do jak najwyższej jakości przestrzeni publicznej miasta, ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury odpowiadającej na potrzeby niechronionych uczestników ruchu, m.in. pieszych, rowerzystów, osób z ograniczoną mobilnością, osób niepełnosprawnych, uczniów, pasażerów komunikacji publicznej, promowanie ruchu pieszego i rowerowego oraz transportu zbiorowego, jako efektywnych i ekologicznych środków poruszania się w przestrzeni miejskiej, w myśl zasad zrównoważonego rozwoju miasta, działanie na rzecz ochrony środowiska, ochrony zdrowia i promocji zdrowego stylu życia. Najważniejsze inicjatywy stowarzyszenia to między innymi: organizacja dorocznych konferencji pod hasłem „Wszyscy Jesteśmy Pieszymi” z udziałem ekspertów z całego kraju; opublikowanie „Katalogu dobrych praktyk w projektowaniu przestrzeni pieszej” przyjętego jako prawo lokalne Zarządzeniem Prezydenta Miasta Bydgoszczy; powołanie 5 czerwca 2018 roku ogólnokrajowej Federacji Piesza Polska zrzeszającej pro-piesze i pro-ekologiczne organizacje z całego kraju – Stowarzyszenie jest członkiem-założycielem wraz z innymi organizacjami Kongresu Ruchów Miejskich: Miasto Jest Nasze z Warszawy, Akcja Miasto z Wrocławia czy Instytutem Spraw Obywatelskich z Łodzi; coroczny udział w bydgoskich obchodach Europejskiego Dnia Bez Samochodu. Pomysł i wykonanie pierwszej społecznej tąki kwietnej w Bydgoszczy w czerwcu 2019 roku.

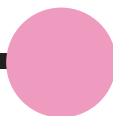
Więcej na: www.piesi.bydgoszcz.pl

DĄBROWA GÓRNICZA

Stowarzyszenie Inicjatywa Dąbrowska.

Inicjatywa Dąbrowska to nowa odsłona powstałego w 2001 roku. Stowarzyszenia Zielone Zagłębie, pod obecną nazwą działa od roku 2016 roku. Reprezentowana jest przez Zarząd w składzie: przewodniczący: Jakub Leszczyński, skarbnik: Sylwia Szałwińska, sekretarz: Adam Jagodziński. Główne pola aktywności Stowarzyszenia to: budowanie społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego, propagowane zdrowego i aktywnego stylu życia, badanie spraw publicznych, promocja miasta, ochrona środowiska. Najważniejsze inicjatywy podejmowane przez Stowarzyszenie to między innymi: Akademia Demokracji, Aktywny Obywatel, Wspólne miasta, Inkubator Trzeciego Sektora, 100 lat społeczeństwa obywatelskiego w Dąbrowie Górniczej.

Więcej na: www.inicjatywadabrowska.pl

Fundacja Komitet Inicjatyw Lokalnych

członek-założyciel KRM

Istnieje od 2014 roku, prezesem jest Katarzyna Szczepańska a wiceprezesem Jakub Szczepański. Celem fundacji jest wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie upowszechniania i rozwoju nauki, badań naukowych, edukacji, kultury, integracji społecznej, ekologii i ładu przestrzennego. W szczególności: promowanie i upowszechnianie wiedzy, informacji oraz współczesnych lub innowacyjnych technologii; wspieranie edukacji i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego; kształtowanie i propagowanie idei partnerstwa i wolontariatu; upowszechnianie idei zrównoważonego rozwoju; wspieranie zrównoważonej gospodarki naturalnymi zasobami dla zachowania korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia mieszkańców oraz na równowagę przyrodniczą; ochrona przyrody; ochrona naturalnych zasobów historycznych i kulturowych; promocja ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym; poszerzenie dostępu do informacji o działaniach instytucjonalnych, mających wpływ na warunki życia społeczności lokalnych i ponadlokalnych; działania na rzecz imigrantów.

Stowarzyszenie Lepszy Gdańsk

członek-założyciel KRM

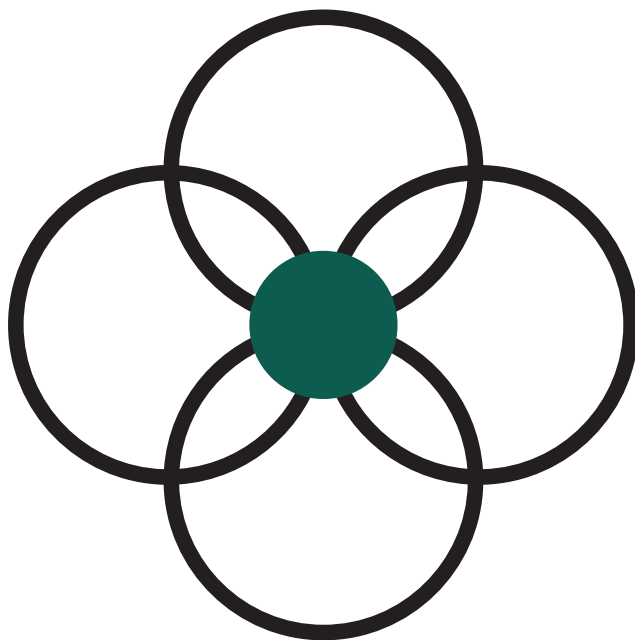
Działa od 2015 roku. Główne cele działalności Stowarzyszenia to: miasto przyjazne i sprawiedliwe, bezpieczne, otwarte i bardziej demokratycznego.

www.facebook.com/lepszygdansk

Stowarzyszenie OSOM Ośrodek Studiów o Mieście

Organizacja istnieje od 2014 roku, działalność sformalizowana została w 2016 roku, liczy 10 członków, reprezentowana jest przez Zarząd Stowarzyszenia. Organizacja non-profit, której zadaniem jest pobudzanie debaty publicznej o sprawach miejskich, dbanie o jakość przestrzeni publicznej, jawność życia i finansów publicznych. Organizacja obecnie jest w zawieszeniu, trwają prace nad jej przekształceniem.

www.osomgl.wordpress.com/osom

GORZÓW WIELKOPOLSKI

Ruch Miejski Ludzie dla Miasta

członek-założyciel KRM

Organizacja istnieje od 2014 roku, sformalizowała swoją działalność poprzez przejęcie stowarzyszenia działającego od roku 2010 i zmianę w jego statucie. Liczy około 20 członków, reprezentowana jest przez: Martę Bejnar-Bejnarowicz i Marcina Kazimierczaka. Główne cele ruchu to: rewitalizacja miasta – architektury oraz przestrzeni publicznych (parki miejskie i inne podobne tereny), poprawa stanu dróg oraz rozbudowa spójnego z komunikacją miejską. Ruch Miejski Ludzie Dla Miasta podjął szereg inicjatyw, postrzeganych jako proces a nie zadanie, mających doprowadzić do zatrzymania degradacji miasta. Najważniejsze z nich to: kampania i zdobycie mandatów radnych w wyborach w 2014 roku (7 radnych) i w 2018 roku (3 radnych), doprowadzenie do zmiany w sferze polityki miejskiej: wprowadzenie budżetu obywatelskiego oraz opartego na badaniach i konsultacjach społecznych procesu rewitalizacji miasta, utworzenie miejskiego think-tanku, Gorzowskiego Klubu Dyskusyjnego, recenzującego politykę władz wykonawczych i uchwałodawczych miasta i tworzącego (nieperiodycznie) analizy dotyczące lokalnej ekonomii, edukacji, spraw społecznych, polityki przestrzennej, komunikacji publicznej i kultury (opracowania te są prezentowane na konferencjach organizowanych przez organizację). Ponadto organizacja bierze udział w konkursach. W ten sposób realizuje projekty kulturowo-rękodzielniczo-prozdrowotno-edukacyjne jak Gorzowska Misterna Koronka oraz Aktywnie z Relaksem. Organizowała IV Kongres Ruchów Miejskich, który odbył się w Gorzowie Wielkopolskim we wrześniu 2015 roku.

www.ludziedlamiasta.pl

KALISZ

Stowarzyszenie Kaliska Inicjatywa Miejska

Stowarzyszenie istnieje od końca 2011 roku, liczy 17 członków. Główne cele Stowarzyszenia to: zrównoważona mobilność miejska i budżet partycypacyjny. Najważniejsze podjęte inicjatywy przez Stowarzyszenie to: jawność życia w mieście [jawny rejestr umów, kalendarz Prezydenta, wydatki z kart służbowych], budżet partycypacyjny, udział w pracach nad koncepcją roweru metropolitalnego.

www.kaliskainicjatywamiejska.pl

KATOWICE

Rowerowe Katowice

członek-założyciel KRM

Organizacja zarejestrowana została 12 kwietnia 2016 roku, prezesem jest Wiesław Bełz, liczyła 45 członków-założycieli, obecnie ta grupa zmniejszyła się. Główne cele organizacji to: integracja rowerzystów z terenu miasta i regionu Śląska, dążąca do tego by Katowice stały się miastem rowerowym, by mobilność rowerowa stała się równoprawną formą przemieszczania się. Organizacja uczestniczy w konsultacjach polityki rowerowej, organizuje konferencje, prowadzi badania społeczne dotyczące mobilności rowerowej.

www.rowerowekatowice.org

Stowarzyszenie BoMiasto

Oficjalnie zarejestrowane w sierpniu 2017 roku, reprezentowane jest przez zarząd w składzie: prezes: Patryk Białas, wiceprezes: Sebastian Pypłacz. Stowarzyszenie zorganizowało kilkanaście debat eksperckich, w których brali udział politycy, miejscy aktywiści, naukowcy, przedstawiciele związków zawodowych i mieszkańcy miast. Prowadzi też warsztaty, szkolenia i zajęcia edukacyjne dla dorosłych, młodzieży oraz dzieci, dotyczące zarówno kwestii szeroko pojętej ekologii, jak i wystąpień publicznych, organizacji kampanii społecznych i pracy w grupie. Stowarzyszenie zorganizowało akcję protestacyjną przeciwko zmianie nazwy katowickiego placu Szewczyka bez konsultacji z mieszkańcami, petycję podpisało kilka tysięcy osób, a także reprezentowało stronę społeczną w procesie przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w tej sprawie. Stowarzyszenie zorganizowało także protest przeciwko językowi nienawiści w debacie publicznej po tym jak środowiska skrajnej prawicy powiesiły na szubienicach zdjęcia polskich europosłów.

www.bomiasto.pl

Stowarzyszenie Menedżerowie Kultury

Powstało w grudniu 2011 roku, liczy 37 członków. Prezesem jest Michał Pamuła, wiceprezesem Wiesław Bełz. Główne cele organizacji to: integracja środowiska, menedżerów kultury, samokształcenie i wymiana doświadczeń zawodowych, edukacja i podnoszenie umiejętności menedżerskich, działalność opiniotwórcza i popularyzacyjna, promocja nowych form zarządzania kulturą.

www.facebook.com/MenedzerowieKultury

Stowarzyszenie Szlakiem Kobiet

Powstało w 2016 roku, jest to kontynuacja działań rozpoczętych nieformalnie w 2009 roku. Jest reprezentowane przez Małgorzatę Tkacz-Janik, Jolantę Masal i Annę Skiendziel. Główne cele Stowarzyszenia to: angażowanie małych grup lokalnego działania, szczególnie kobiet, senierek, oraz współpraca lub kontrola samorządów w obszarze działań społecznych, walki z przemocą domową, ochrony zdrowia (w tym zdrowia reprodukcyjnego), bezpieczeństwa w mieście. Dbanie o dziedzictwo kulturowe w woj. śląskim, przez organizowanie w miastach konurbacji spacerów historycznych, angażowanie społeczności lokalnej. Główne inicjatywy podejmowane przez Stowarzyszenie to między innymi: Szlak Kobiet w Województwie Śląskim Anny Skiendziel, Kalendarz ilustrowany przez Martę Frej, memami przedstawiającymi 12 kobiet, których losy odcisnęły ślad w historii Częstochowy.

www.facebook.com/slaskislakkobiet/

Stowarzyszenie Akcja Konin

Organizacja istnieje od 2011 roku, reprezentowana jest przez Zarząd w składzie: Miłka Stępień prezeska, Anna Gorczyca sekretarz, Waldemar Duczmał skarbnik. Celem działalności Stowarzyszenia jest wspieranie harmonijnego rozwoju Konina, prowadzącego do stałego podnoszenia jakości życia jego mieszkańców. W szczególności polegającego na podejmowaniu działań zmierzających do: wspomagania rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych poprzez organizowanie społeczności wokół istotnych dla niej spraw; zapewnienia porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym; usprawniania komunikacji; upowszechniania kultury fizycznej, rekreacji i sportu; upowszechniania kultury i sztuki; ochrony dóbr kultury i tradycji; propagowania krajoznawstwa; organizowania wypoczynku, w szczególności dzieci i młodzieży; rozpowszechniania postaw ekologicznych, ochrony zwierząt i dziedzictwa przyrodniczego; działań wspomagających rozwój demokracji i tolerancji, niwelowania barier architektonicznych, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, opracowania i wdrożenia strategii rozwoju miasta, działań na rzecz transparentności w polityce lokalnej, kampanii informacyjnych o prawach wyborczych, organizacji wolontariatu.

Więcej na: www.akcjakonin.pl

KRAKÓW

Stowarzyszenie Miasto Wspólne

Formalnie zarejestrowane w styczniu 2017 roku, jest kontynuacją działającego od 2014 ruchu miejskiego Kraków Przeciw Igrzyskom. Stowarzyszenie reprezentuje Zarząd w składzie: prezes Tomasz Leśniak, wiceprezesi: Weronika Śmigielska i Anna Ratecka. Główne cele stowarzyszenia to miasto przyjazne dla pieszych i transportu zbiorowego, szeroki dostęp do oferty kulturalnej, dobra edukacja dla dzieci. Najważniejsze osiągnięcia organizacji to: „zatrzymanie” organizacji Zimowych Igrzysk Olimpijskich 2020 w Krakowie, poprzez doprowadzenie do pierwszego w historii miasta referendum. Współtworzenie ruchu przeciwko cięciom w edukacji i miejskiego Forum na Rzecz Czystego Powietrza, obrona Zakrzówka przed zabudową, praca na rzecz wprowadzenia w życie budżetu obywatelskiego, sporządzenie „Krakowskiej mapy reprivatyzacji.”

Więcej na: www.www.miastowspolne.org

ŁOMIAŃKI

Dialog – Fundacja Inicjatyw Obywatelskich

Organizacja istnieje od 2015 roku, reprezentowane jest przez prezesa Witolda Gawdę. Celem Fundacji jest popieranie inicjatyw obywatelskich i podejmowanie działań na rzecz rozwoju społeczności lokalnych i demokracji obywatelskiej a w szczególności działalność: edukacyjna, oświatowa i wychowawcza; naukowa, naukowo-techniczna; kulturalna, w zakresie sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji; kultury fizycznej i sportu; ochrony środowiska, ekologii, ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego; wspierania rozwoju gospodarczego, gospodarki przestrzennej i infrastruktury; ochrony i promocji zdrowia oraz pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Więcej na: www.dialoglomianki.pl

Stowarzyszenie Nowa Łódź

członek-założyciel KRM

Istnieje od 2016 roku, przewodzącym zarządu jest Krzysztof Ruciński. Celem organizacji jest promocja idei zrównoważonego rozwoju Łodzi. Stowarzyszenie organizuje debaty, warsztaty i wykłady, uczestniczy w konsultacjach społecznych i konferencjach.

Więcej na: www.facebook.com/nlodz

Stowarzyszenie TAK dla Łodzi

Zarejestrowane w kwietniu 2018 roku, wcześniej funkcjonujące pod nazwą Koalicja TAK!, liczy 36 członków. Organizację obecnie reprezentują Daniel Walczak i Martyna Urbańczyk. Główne pola działalności organizacji to: zieleń w mieście, zrównoważony transport, mieszkalnictwo, promowanie równouprawnienia na wszystkich płaszczyznach społecznych, ekonomicznych i prawnych, promowanie postaw obywatelskich, animacja partycypacji społecznej w mieście, nadzorowanie procesów rewitalizacyjnych. Najważniejsze inicjatywy podjęte przez organizację to: darmowe obiady w szkołach, 24h czynny miejski gabinet ginekologiczny, partycypacyjne opracowanie wyborcze dla miasta, ankieta o potrzebach osiedli w mieście, Łódzki Panel Klimatyczny – wspólny wniosek ponad 20 NGO o zorganizowanie panelu obywatelskiego w sprawie zero emisyjności miasta, wniosek o zorganizowanie Okrągłego Stołu Mieszkaniowego celem opracowania nowej polityki mieszkaniowo-remontowej, liczne akcje dotyczące bezpieczeństwa pieszych oraz dbania o zieleń i drzewa w mieście, liczenie drzew w parku Moniuszki celem zmniejszenia ilości drzew przeznaczonych pod wycinkę, ochrona parku Sienkiewicza w procesie „rewitalizacji” poprzez zawiadomienie prokuratury o niszczeniu zabytku.

Więcej na: www.takdlałodzi.pl

Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich

Istnieje od 2004 roku, prezesem jest Rafał Górski. Misją fundacji jest rozwijanie, kształtowanie i promowanie postaw obywatelskich, zrównoważonego transportu i niezależnych mediów. Najważniejsze inicjatywy podjęte przez fundację to: Tiry na tory, Obywatele decydują, Kuźnia kampanierów, Centrum wspierania Rad Pracowników, Centrum Klucz.

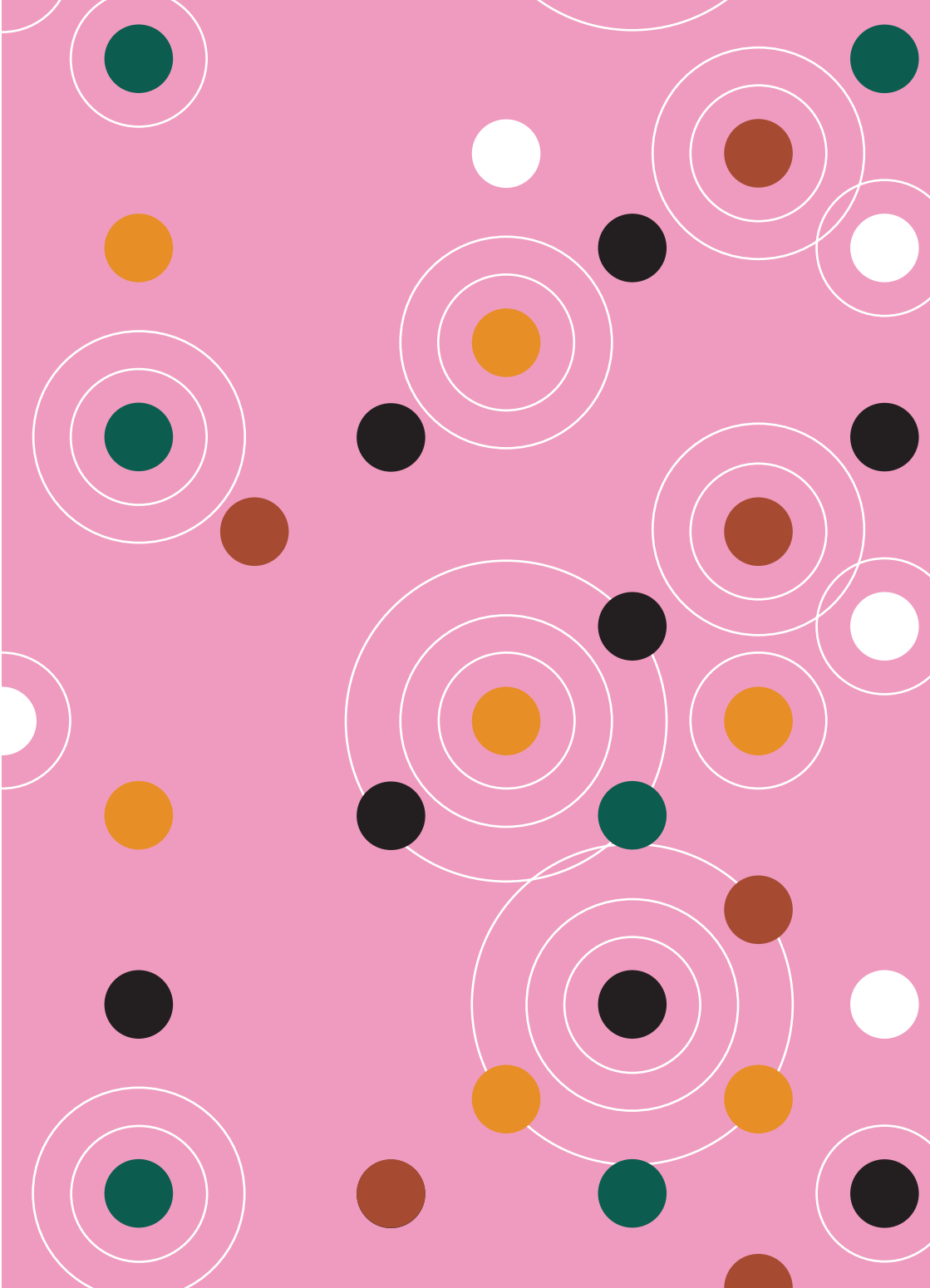
Więcej na: www.instytutprawobywatelskich.pl

OSTRÓDA

Stowarzyszenie Inicjatyw Możliwych RzeczJasna

Działa od 2012 roku, reprezentują je Tomasz Esden-Tempski i Kinga Wiśniewska. Organizacja specjalizuje się w edukacji medialnej dzieci i młodzieży, prowadząc jednocześnie internetową telewizję społeczną, zajmuje się także edukacją ekologiczną, organizuje spotkania i dancingi dla seniorów, prowadzi warsztaty z różnych dziedzin dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Więcej na: www.rzeczjasna.ostroda.pl/simrzeczjasna

Stowarzyszenie Prawo do Miasta

członek-założyciel KRM

Jedną z najbardziej zasłużonych organizacji dla integracji polskich ruchów miejskich. Liczy ok. 40 członków a liderami Stowarzyszenia są: Dorota Bonk-Hammermeister (prezes zarządu), obecna radna miejska; Tomasz Wierzbicki (wiceprezes zarządu), radny miejski poprzedniej kadencji; Hanna Grobelna i Marek Nowak – członkowie zarządu. Główne cele Stowarzyszenia to działalność na rzecz miasta sprawiedliwego i demokratycznie zarządzanego, rozwijającego się zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Najważniejsze inicjatywy podejmowane przez organizację to między innymi: „Przyjazna Grunwaldzka”, „Pozytywny Poznań”, „Zawsze zielone”, „Uwalniamy zebra”. Stowarzyszenie dwukrotnie z sukcesem tworzyło społeczną koalicję wyborczą na wybory miejskie w 2014 i 2018 r. W kadencji 2014-18 były wiceprezes Stowarzyszenia Maciej Wudarski pełnił funkcję wiceprezydenta Poznania, prezes Andrzej Białas – dyrektora gabinetu prezydenta. Stowarzyszenie kooperuje z radami osiedli których wielu liderów należy do Prawa do Miasta. Ostatnio skoncentrowane jest na zagrożeniach ekologicznych, zwłaszcza ochronie drzew w mieście, organizuje festiwal „Książka i Miasto”, angażuje się w kwestie przestrzenne, transportowe i mieszkaniowe. W lokalu PdM mieści się siedziba Kongresu Ruchów Miejskich.

Do PdM należy pierwszy prezes KRM, Lech Mergler.

Więcej na: www.prawodomiasta.org

Ulepsz Poznań

Organizacja istnieje od 2011 roku, a od 2013 roku jako stowarzyszenie. Celem stowarzyszenia było katalogowanie ciekawych urbanistycznych pomysłów, które mogłyby zostać wprowadzone w Poznaniu. Obecnie priorytetem jest zwiększanie zainteresowania poznaników różnorodnymi aspektami funkcjonowania miasta, w którym żyją. Prezesem zarządu jest Paweł Głogowski, wiceprezesem Krzysztof Tryszka. Stowarzyszenie zrealizowało wiele projektów z zakresu partycypacji, rewitalizacji, sztuki, między innymi: „Posprzątajmy reklamy”, „Poznańska mapa ruchu”, „Mapa nielegalnych reklam”.

Więcej na: www.ulepszpoznan.pl

Stowarzyszenie URBANATOR

Reprezentowane przez Włodzimierza Nowaka.

Więcej na: www.facebook.com/StowarzyszenieUrbanator

PRUSZCZ GDAŃSKI

PSAL Pomorskie Stowarzyszenie Aktywni Lokalnie

członek-założyciel KRM

Organizacja działa nieformalnie od 2010 roku, natomiast wpis do KRS uzyskała 14 października 2014 roku. Organizację reprezentują: Marta Jaskulska oraz Joanna Starba. Liczy ona 7 formalnych członków oraz 10-20 współpracowników i wolontariuszy. PSAL powołane zostało, aby aktywnie działać na rzecz mieszkańców (promowanie partycypacji publicznej, rzecznictwo, działania na rzecz podnoszenia jakości życia) i wzmocnić pozycję mieszkańców i być partnerem dla samorządu (jako stowarzyszenie rejestrowe). Działa przede wszystkim na terenie powiatu gdańskiego i województwa pomorskiego, uczestniczy także w działaniach ogólnopolskich. Działania ciągłe organizacji to udział we współtworzeniu polityk publicznych i działań rzeczniczych. Członkowie organizacji działają od 2015 roku w Radzie Pożytku Publicznego Powiatu Gdańskiego, Rady Organizacji Pozarządowych Powiatu Gdańskiego, komisjach konkursowych na realizację zadań publicznych organizowanych przez Samorząd Województwa Pomorskiego, konsultacjach (np. programu rewitalizacji, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, programy współpracy z organizacjami publicznymi), w przypadkach sygnalizowanych przez mieszkańców organizacja występuje do samorządów o informacje w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej. Największym sukcesem organizacji jest „System Tras rowerowych dla Pruszcza Gdańskiego”, w ramach budżetu obywatelskiego.

Więcej na: www.psal.org.pl

RADOM

Stowarzyszenie "Radomianie dla Demokracji" powstało w 2017 roku na bazie radomskiego, oddolnego ruchu społecznego, w porozumieniu z obywatelami naszego miasta, organizacjami społecznymi i innymi ruchami społecznymi w celu obrony demokratycznych praw obywatelskich. Cele stowarzyszenia to m.in.: propagowanie wartości demokratycznych i postaw obywatelskich w lokalnym społeczeństwie, współpraca i wspieranie lokalnych inicjatyw, ruchów społecznych i stowarzyszeń w działaniach zgodnych z celami Stowarzyszenia, edukacja społeczna i ekologiczna.

www.rdd.org.pl

SOPOT

Stowarzyszenie Mieszkańcy dla Sopotu

członek-założyciel KRM

Organizacja działa od 2014 roku, od 2016 roku zarejestrowana jest w KRS. Stowarzyszenie liczy 20 członków i reprezentowane jest przez Krzysztofa Iwanowa oraz Małgorzatę Tarasiewicz. Główne cele organizacji to: zrównoważona mobilność miejska, budżet partycypacyjny. Do najważniejszych inicjatyw należą między innymi: prace nad jawnością życia w mieście [jawny rejestr umów, kalendarz Prezydenta, wydatki z kart służbowych], prace nad budżetem partycypacyjnym, udział w pracach nad koncepcją roweru metropolitalnego.

Więcej na: www.mieszkancydlasopotu.pl

Fundacja Kocham Sopot.

Istnieje od 2010 roku, formalnie zarejestrowana została w grudniu 2016 roku. Reprezentowana jest przez Grażynę Czajkowską – prezes Fundacji oraz Wojciecha Fułka, członka Rady Fundacji. Fundacja nie ma deklaracji członkowskich, pierwotnie do ruchu zapisało się ok. 200 osób. W tej chwili aktywnych jest 20. Główne cele organizacji to: partycypacja w planowaniu budżetu (BO), planowaniu przestrzeni miejskiej; ochrona środowiska, zachowanie terenów zieleni w przestrzeni miejskiej; działalność charytatywna; wydarzenia kulturalne upowszechniające historię i teraźniejszość miasta i jego mieszkańców. Najważniejsze inicjatywy podjęte przez Fundację to: zainicjowanie Budżetu Obywatelskiego i wprowadzenie go do Rady Miasta Sopotu. Konsekwentne wpływanie na władze miasta aby włączały mieszkańców do dyskusji na temat planowania budżetu miasta oraz przy planowaniu inwestycji w przestrzeni miejskiej czy ochrony przed nadmierną zabudową deweloperską.

Więcej na: www.kochamsopot.pl/fundacja

ŚWIDNICA

Stowarzyszenia Świdnickie Forum Rozwoju

Organizacja istnieje od 2012 roku. Jej główne cele to: propagowanie idei społeczeństwa obywatelskiego, demokracji partycypacyjnej, rozwoju świadomości społecznej i kulturowej mieszkańców Świdnicy i okolic; działalność na rzecz rozwoju Świdnicy i sąsiadujących obszarów powiązanych na płaszczyźnie infrastrukturalnej, ekonomicznej, społecznej lub kulturowej; dążenie do wzrostu znaczenia gospodarczego, kulturalnego oraz turystycznego Świdnicy i okolic; popularyzacja wiedzy o Świdnicy i jej okolicach, jej historii i dziedzictwie, sprawach bieżących i planach na przyszłość; wsparcie dla tworzenia architektury na wysokim poziomie estetycznym i funkcjonalnym; popieranie rozwoju

i rewitalizacji przestrzeni miejskiej; inicjowanie i wspieranie działalności związanej z ochroną, rewaloryzacją oraz przeciwdziałaniem niszczeniu zabytków oraz pozostałych dóbr kultury na terenie Świdnicy i obszarach sąsiednich; propagowanie rozwiązań w dziedzinie komunikacji, architektury i urbanistyki; integracja mieszkańców i różnych środowisk.
Więcej na: www.facebook.com/SwidnickieForumRozwoju/

ŚWIĘTOCHŁOWICE

Stowarzyszenie Dwie Wieże

Istnieje od 2013 roku. Celem Stowarzyszenia jest wspieranie działań dotyczących architektury i kultury Śląska.

TORUŃ

Fundacja Pracownia Zrównoważonego Rozwoju

członek-założyciel KRM

Istnieje od stycznia 2015 roku, reprezentowana jest przez Zarząd w składzie: Krzysztof Ślebioda – prezes zarządu, Piotr Wielgus – wiceprezes zarządu, Dorota Michalska i Paulina Brokos – członkinie zarządu. Misją Pracowni Zrównoważonego Rozwoju jest wspieranie samorządów w zarządzaniu strategicznym, którego podstawą jest zrównoważony rozwój, prowadzący do podniesienia jakości życia mieszkańców. Pracownia przeprowadziła i koordynowała ponad 80 projektów partycypacyjnych w całej Polsce.

Więcej na: www.pzr.org.pl

Stowarzyszenie Czas Mieszkańców

członek-założyciel KRM

Istnieje od 2014 roku, liczy około 15 członków. Stowarzyszenie reprezentowane jest przez zarząd w składzie: prezes zarządu Sylwia Kowalska, wiceprezes zarządu Piotr Wielgus, skarbnik Grzegorz Dawidowicz, sekretarz Robert Czeakański, członkini zarządu Monika Chmarzyńska. Organizacja angażuje się w wiele różnych inicjatyw, większość z nich wynika z 15 Tez KRM. Stowarzyszenie poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Miasta podejmowało wiele inicjatyw, wniosków i przeprowadziło kilka uchwał. Większość działań dotyczyła bezpieczeństwa w mieście, kwestionowano wiele nieuzasadnionych wydatków, budowanie tras średnicowych, wycinkę drzew. Monitorowano konsultacje społeczne, składano wnioski o zwiększanie środków na zieleń w mieście i zabytki.

Więcej na: www.facebook.com/CzasMieszkancow

Fundacja Stabilo

Powstała w 2007 roku, jest organizacją inicjatyw społecznych działającą w przestrzeni partycypacji obywatelskiej oraz rynku pracy. Fundacja zawiązała kilkadziesiąt partnerstw z innymi NGO, jednostkami samorządu terytorialnego i uniwersytetami. Prezesem zarządu jest Łukasz Broniszewski.

Więcej na: www.stabilo.org.pl

WARSZAWA

Stowarzyszenie Miasto Jest Nasze

członek-założyciel KRM

Największy ruch miejski w Polsce, liczący 185 członków. Istnieje od jesieni 2013 roku. Organizację reprezentuje Zarząd w składzie: prezes Jan Mencwel, wiceprezeska Justyna Kościńska, skarbniczka Barbara Jędrzejczyk, sekretarze – Paweł Przewłocki i Bartłomiej Gołąbek, członkowie – Aleksandra Wilczyńska i Filip Szarecki. Główne cele organizacji to walka o lepsze miasto – na ulicy jako aktywiści, w różnych gremiach jako eksperci, w wyborach jako organizacja polityczna. Transport publiczny, bezpieczeństwo ruchu drogowego, planowanie przestrzenne, urbanistyka, ochrona środowiska, smog, wyzwania związane z ociepleniem klimatu, transparentność urzędów miejskich, dzika reperywatywizacja, integracja społeczności lokalnych. Najważniejsze inicjatywy podejmowane przez stowarzyszenie to: #ChodziOŻycie – koalicja na rzecz bezpieczeństwa pieszych; Piesza Masa Krytyczna – Koalicja na rzecz poprawy infrastruktury dla pieszych oraz ich bezpieczeństwa w Warszawie; #MamNaToPapier – akcja promująca papierowe opakowania; kampanie związane z walką ze smogiem – m.in. SMOK - papierosy dla dzieci, Mapa miejskich kopciuchów; Warszawska Mapa Reperywatywizacji – akcja ujawniająca powiązania pomiędzy politykami, urzędnikami i warszawskimi handlarzami roszczeń. Wiele innych (związanych także z architekturą, planowaniem przestrzennym, ekologią i zrównoważonym rozwojem, itd.).

Więcej na: www.miastojestnasze.org

Fundacja Blisko

Powstała w 2016 roku, prezeską fundacji jest Joanna Erbel. Głównym jej celem fundacji jest działalność na rzecz wspierania rozwoju więzi lokalnych oraz zrównoważonego rozwoju miasta, w tym promocji nowych rozwiązań w obszarze polityki mieszkaniowej.

Więcej na: www.fundacjablisko.pl

Fundacja Strefa Zieleni

członek-założyciel KRM

Istnieje od 2008 roku, jest wydawcą gazety „Zielone Wiadomości”. Fundację reprezentuje Beata Nowak – członkini zarządu, redaktorka naczelna „Zielonych Wiadomości”. Fundacja nie ma formuły członkowskiej, skupia aktywistów oraz współpracuje z innymi organizacjami.

Więcej na: www.strefazieleni.org

Fundacja Zielone Światło

członek-założyciel KRM

Istnieje od 2008 roku. Główne pola działalności Fundacji to: działalność na rzecz ochrony środowiska, rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, propagowania idei równości szans i równego statusu obywateli, promowanie wolności światopoglądowej, wspomaganie nauki, promowanie wolnego obiegu informacji, wspieranie kultury i sztuki, wydawnictwo.

Więcej na: www.zieloneswiatlo.org

Stowarzyszenie Ekologiczny Ursynów

Organizacja istnieje od 2002 roku. Główne pola działalności Stowarzyszenia to: ochrona środowiska, w tym zdrowia i jakości życia ludzi; czynne uczestnictwo w kształtowaniu ładu przestrzennego z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju; stymulowanie procesów integracji społeczności lokalnej, miejskiej, regionalnej i włączania jej do procesu integracji europejskiej w celu obrony i egzekwowania praw człowieka, szczególnie w sferze dostępu do użytkowania środowiska; wspieranie zarówno lokalnych grup obywatelskich, jak i międzynarodowych organizacji, których cele działania są zgodne z celami Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie Kooperacja Miejska

członek-założyciel KRM

Działa od stycznia 2016 roku. Główne cele Stowarzyszenia to: rozwój przyjaznej infrastruktury miejskiej i większej transparentności w działaniu władz miejskich. Najważniejsze inicjatywy podejmowane przez stowarzyszenie to: „Ławki Obywatelskie” – wprowadzanie małych rozwiązań architektonicznych aktywizujących lokalne społeczności i rozwijających czytelnictwo. „Wykluczyć wykluczenie” – systemowe działania mające na celu przewyższanie problemu bezdomności, ograniczanie problemu ubóstwa i walka z wykluczeniem w społecznościach lokalnych. „Ożywmy serce miasta!” – obywatelski wniosek o konsultacje społeczne w sprawie zagospodarowania placu Defilad [wraz z Miasto Jest Nasze].

www.facebook.com/kooperacjamiejska

WROCŁAW

Towarzystwo Upiększania Miasta Wrocławia

Jeden z najstarszych ruchów miejskich w Polsce, istnieje od 2004 roku. W latach 2006-2019 prezesem organizacji był Przemysław Filar, obecnie prezesem jest Piotr Szymański. Główny cel organizacji to działanie na rzecz rozwoju miasta Wrocławia, w następujących obszarach: estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej, ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego (w tym architektury i urbanistyki), polityka tożsamości miasta Wrocławia, komunikacja zbiorowa i indywidualna. Do najważniejszych inicjatyw i projektów podejmowanych przez organizację należą między innymi: list otwarty w sprawie dewastacji i wyburzania wrocławskich zabytków poprzemysłowych, propozycje przekształcenia otoczenia Dworca Świebodzkiego we Wrocławiu, propozycje remontu fasad zabudowy placu Nowy Targ, sprzeciw wobec propozycji zmiany nazwy fragmentu Promenady Staromiejskiej, propozycja rekonstrukcji hełmów wież kościelnych na Starym Mieście, współorganizowanie z Radą Miejską Wrocławia „Debat o Wrocławiu”.

Więcej na: www.tumw.pl

Stowarzyszenie Akcja Miasto

Istnieje od 2014 roku, liczy ok. 40 członków. Prezesem stowarzyszenia jest Jakub Nowotarski, wiceprezesami: Agnieszka Imiela-Sikora, Sandra Domańska, Robert Gacek, Filip Matusiak. Główne pola działalności Stowarzyszenia to: transport, zieleń, przestrzeń, klimat. Najważniejsze inicjatywy podejmowane przez Stowarzyszenie to: tort dla prezydenta miasta Wrocławia z okazji 100 wykolejeń tramwajów w 2019 roku, roczny projekt strażniczy ze społeczną ewaluacją Wrocławskiej Polityki Mobilności.

Więcej na: www.akcjamiasto.org

Stowarzyszenie Ochrony Drzew miastoDrzew

Działa od 2014 roku. Główne cele stowarzyszenia to: działalność na rzecz rozwoju i ochrony dziedzictwa przyrodniczego, krajobrazowego i kulturowego Polski; przeciwdziałanie wycince i niszczeniu drzew, krzewów i terenów zieleni; zmiana świadomości społecznej w postrzeganiu roli drzew, krzewów i zieleni w otoczeniu człowieka; ochrona środowiska, szczególnie na terenach miejskich; ochrona zabytków, w tym szczególnie zabytkowych założeń zieleni; wspieranie zrównoważonego rozwoju architektury i urbanistyki.

Więcej na: www.miastrzew.wroclaw.pl

Fundacja Instytut Badań i Rozwoju Lokalnego

Działa od 2011 roku. Fundacja dąży do trwałej poprawy jakości życia społeczności lokalnych poprzez diagnozę problemów społecznych, identyfikację kapitału, działania związane z tożsamością lokalną, animację społeczno-kulturalną środowiska lokalnego, usługi edukacyjne i doradztwo. Fundacja kreuje rozwój oparty na świadomej partycypacji i współodpowiedzialności mieszkańców społeczności lokalnej. Obszary działań Fundacji to: badania społeczne, partycypacja społeczna/obywatelska, przedsiębiorczość lokalna i edukacja. Fundatorem i prezesem zarządu jest Damian Dudała Fundacja zrealizowała między innymi takie projekty jak: „Akademia dobrego moderowania”, „Laboratorium partycypacji”, „Akademia Tech4NGO”.

Więcej na: www.fibirl.org.pl

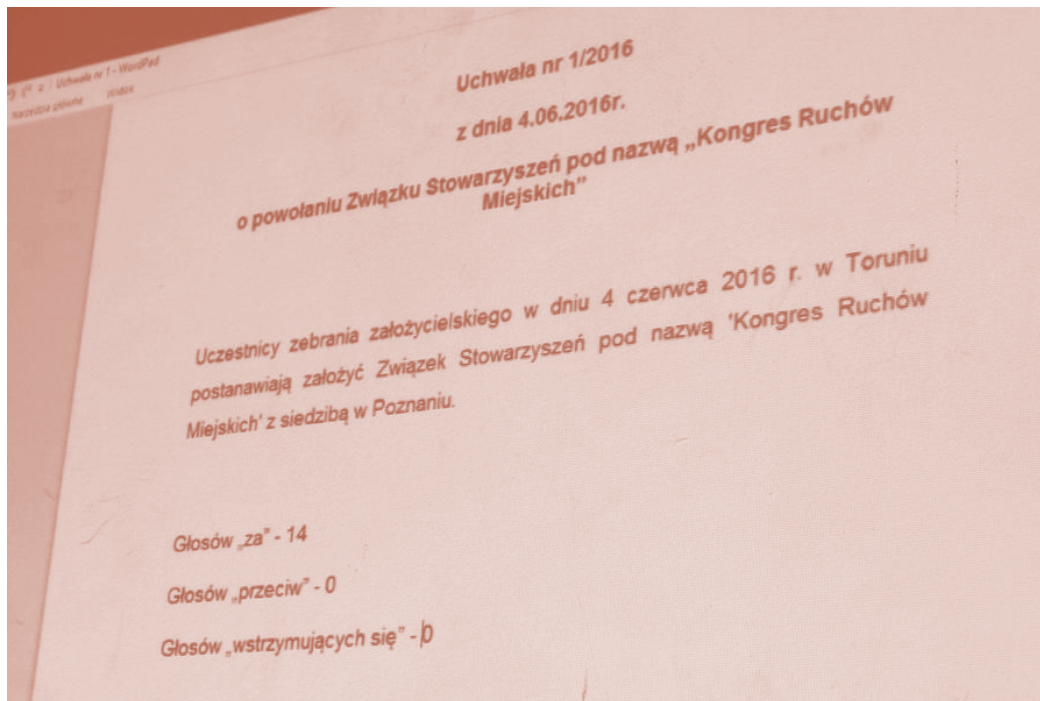
ZIELONA GÓRA

Ruch Miejski Zielona Góra

Istnieje od 2015 roku. Główne pola działania organizacji to: patrzenie zarządzającym na ręce, stanie na straży zieleni, czystego powietrza, wody – zdrowego środowiska życia w mieście, kulturotwórcze i wspólnotowe procesy wzmacniające postawy obywatelskie i poczucie odpowiedzialności za swoje otoczenie, pobudzanie mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w sprawach miasta, budowanie tożsamości z miejscem zamieszkania, angażowanie się w demokrację bezpośrednią i we współdecydowanie o wspólnej przestrzeni życia.

Więcej na: www.ruchmiejski.zgora.pl

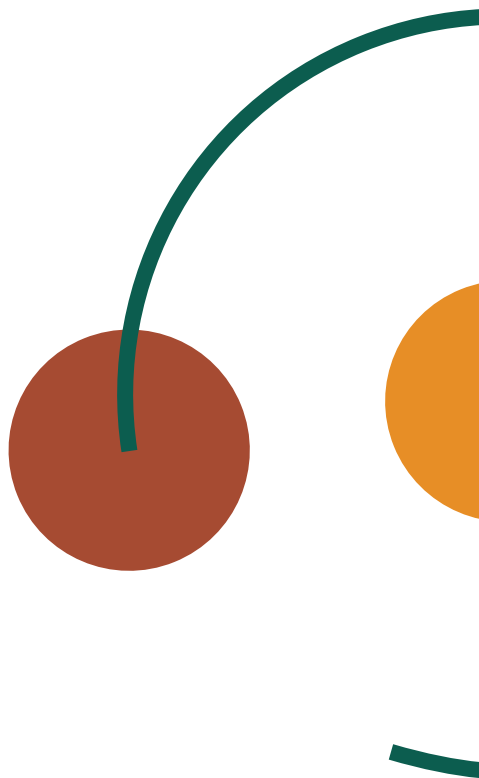
Ponadto członkiem KRM jest Stowarzyszenie Przyjaciele Kongresu Ruchów Miejskich, które formalnie zarejestrowane jest w Warszawie, ale skupia aktywistów i aktywistki miejskie z różnych miast, niezrzeszonych w organizacjach należących do KRM.

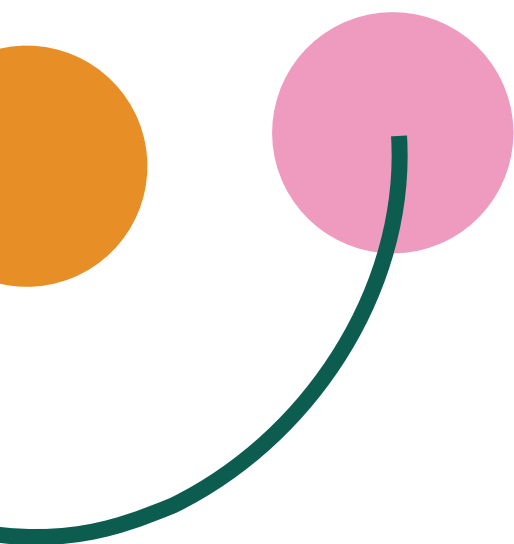
Wynik głosowania uchwały o powołaniu Związku Stowarzyszeń Kongres Ruchów Miejskich podczas zebrania założycielskiego w czerwcu 2016 w Toruniu

BRANŻOWE

RUCHY MIEJSKIE

Tak jak zostało to już stwierdzone w pierwszej części tego opracowania, ważnym uzupełnieniem portretu polskich ruchów miejskich są także te ruchy, który można określić jako *branżowe*, zajmujące się tylko jednym, konkretnym aspektem miejskiej rzeczywistości. Z tego też powodu nie są one określane jak ruchy miejskie sensu stricto. Niemniej jednak są one silnie związane ze środowiskiem polskich ruchów miejskich i w wielu sprawach ściśle współpracują. Najbardziej są rozpowszechnione tego typu ruchy działające w obszarach: praw lokatorów, kwestii rowerowych, bezpieczeństwa pieszych oraz jakości powietrza w miastach.

RUCHY ROWEROWE

W wymiarze ogólnopolskim ruchy rowerowe reprezentowane są przez ogólnopolską sieć Miasta dla rowerów – istniejące od 1995 r. oku porozumienie organizacji działających na rzecz praw rowerzystów i popularyzacji roweru jako środka transportu w mieście.

W ramach tej sieci działają między innymi:

• Stowarzyszenie Kraków Miastem Rowerów• Rowerowy Poznań – Sekcja Rowerzystów Miejskich• Porozumienie Rowerowe Lublin• Zielone Mazowsze z Warszawy• Brzeski Klub Miłośników Aktywnego Wypoczynku „na Przełaj”• Rowerowy Białystok• Bydgoszcz Rowerowa	• Gdańska Kampania Rowerowa• Śląska Inicjatywa Rowerowa• Kaliskie Stowarzyszenie Cyklistów• Fundacja Normalne Miasto – Fenomen z Łodzi• Rowerowy Olsztyn• Bractwo Rowerowe z Radomia• Rowerowy Szczecin• Rowerowy Toruń• Wrocławska Inicjatywa Rowerowa

Dodatkowe informacje:

- Kajdanek Katarzyna; Pluta Jacek 2016, *Rowerowy ruch miejski – konteksty powstania, konteksty działania* CZAS KULTURY 1 [188], s. 24-34.

RUCHY LOKATORSKIE

Podobnie jak rowerowe ruchy lokatorskie działają z różną intensywnością już od początku transformacji. Jednymi z pierwszych organizacji reprezentujących prawa lokatorów były między innymi Polskie Zrzeszenie Lokatorów Polska Unia Lokatorów i Ogólnopolski Ruch Ochrony Interesów Lokatorów.

Kwestie lokatorskie są także istotnym aspektem działalności Federacji Anarchistycznej, mającej swoje reprezentacje w Częstochowie, Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, na Śląsku, Warszawie, Wrocławiu. Ponadto, w poszczególnych miastach działają lokalne ruchy lokatorskie, między innymi w Krakowie – Stowarzyszenie Krakowska Grupa Inicjatywna Obrony Praw Lokatorów, w Poznaniu – Wielkopolskie Stowarzyszenie Lokatorów, w Warszawie – Komitet Obrony Praw Lokatorów i we Wrocławiu – Akcja Lokatorska.

Ruchy lokatorskie zostały już stosunkowo dobrze opisane.

Oto wybrana literatura na ten temat:

- Polanska Dominika V., Piotrowski Grzegorz (2015) *The transformative power of cooperation between social movements: Squatting and tenants' movements in Poland*, City, 19:2-3, 274-296.
- Pomieciński Adam, 2016, *Radykalne miasta. Ruch anarchistyczny jako ruch miejskiego protestu* [w:] *Journal of Urban Ethnology* 14 [2016], pp. 29-41
- Żuk Piotr, 2001, *Spółeczeństwo w działaniu. Ekolodzy, feministki, skłotersi. Socjologiczna analiza nowych ruchów społecznych w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR Warszawa.

ALARMY SMOGOWE

To stosunkowo nowe inicjatywy skoncentrowane przede wszystkim na walce o jakość powietrza w polskich miastach. Działalność alarmów smogowych rozpoczęła się na przełomie 2012/2013, kiedy to w Krakowie zawiązał się pierwszy tego typu ruch – **Krakowski Alarm Smogowy**. Trudno podać dokładną liczbę organizacji antysmogowych, gdyż część z nich to inicjatyw spontaniczne i krótkotrwałe. Obecnie najważniejszą siecią koordynującą działania na rzecz jakości powietrza w miastach jest ogólnopolska sieć Polski Alarm Smogowy, powstała w 2015 roku.

W ramach tej sieci działają następujące organizacje:

• Dolnośląski Alarm Smogowy• Podhalański Alarm Smogowy• Katowicki Alarm Smogowy• Zabrzeński Alarm Smogowy• Rabczański Alarm Smogowy• Zagłębiowski Alarm Smogowy• Poznański Alarm Smogowy• Rybnicki Alarm Smogowy• Raciborski Alarm Smogowy• Kalwaryjski Alarm Smogowy• Warszawa Bez Smogu• Łódź Bez Smogu• Pleszewski Alarm Smogowy• Izabeliński Alarm Smogowy• Skawiński Alarm Smogowy• Nowotarski Alarm Smogowy• Gliwicki Alarm Smogowy• Żąbkowicki Alarm Smogowy• Zabierzowski Alarm Smogowy• Mysłowicki Alarm Smogowy	• Ustroński Alarm Smogowy• Gierałtowski Alarm Smogowy• Oświęcimski Alarm Smogowy• Legionowski Alarm Smogowy• Wejherowski Alarm Smogowy• Chełmecki Alarm Smogowy• Wielicki Alarm Smogowy• Jaworznicki Alarm Smogowy• Lubuski Alarm Smogowy• Pszczyński Alarm Smogowy• Niepołomicki Alarm Smogowy• Czernichowski Alarm Smogowy• Krzeszowski Alarm Smogowy• Częstochowski Alarm Smogowy• Sieradzki Alarm Smogowy• Bydgoski Alarm Smogowy –
Czyste Powietrze Powiedz TAK• Alarm Smogowy Brzeszcze• Podkowa Bez Smogu |
|--|---|

Poza siecią działają między innymi:

- Lubelski Alarm Smogowy
- Trójmiejski Alarm Smogowy
- Starogardzki Alarm Smogowy
- Sąddecki Alarm Smogowy.

Dodatkowe informacje:

- Lillevik Trine Hesstvedt, 2019, *The fight to breathe – an analysis of the anti-smog-organization Polski Alarm Smogowy in Poland*, The Arctic University of Norway

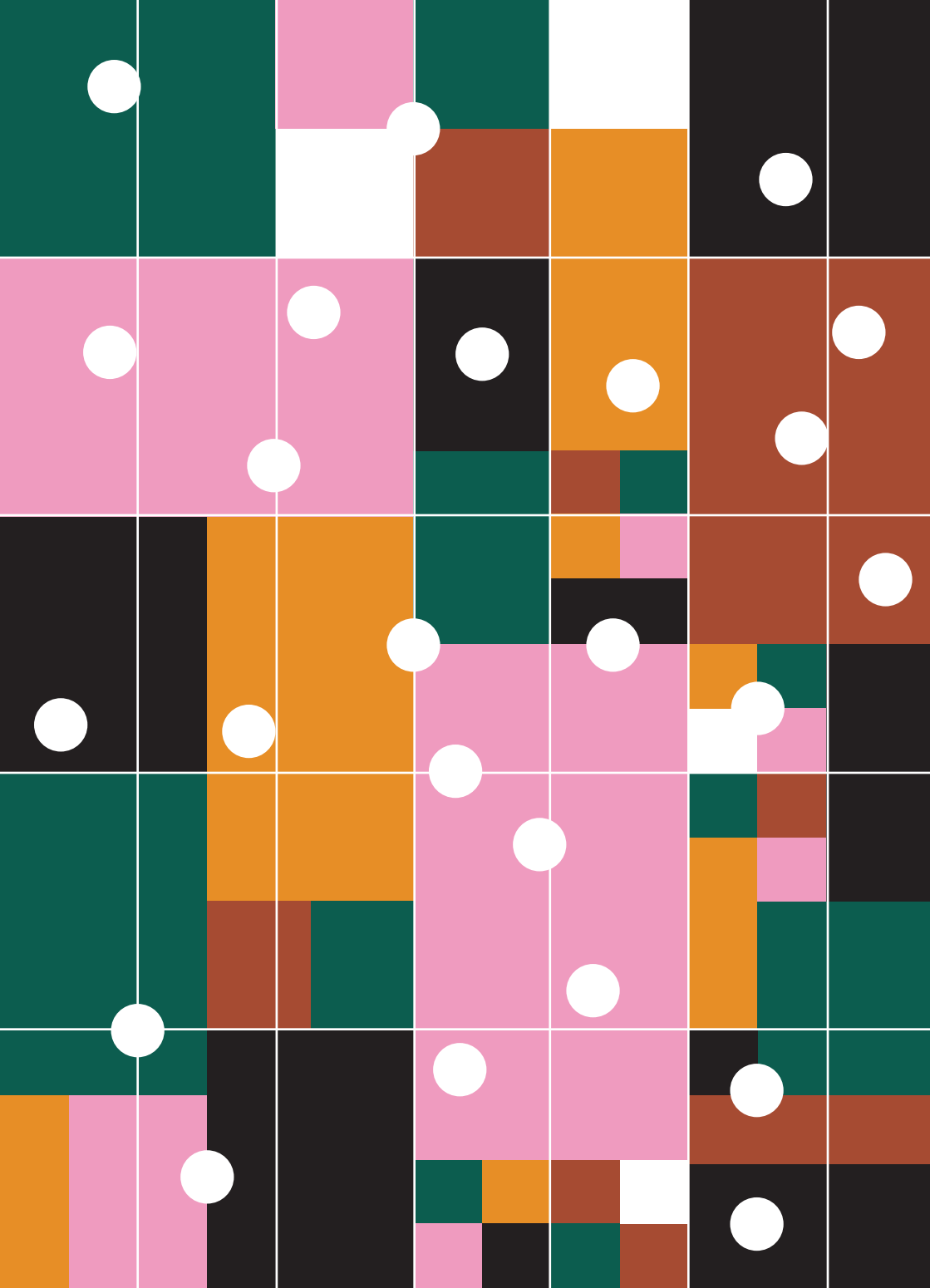
FEDERACJA PIESZA POLSKA

Została założona w czerwcu 2018 roku w Warszawie, gdzie znajduje się siedziba organizacji. Federacja skupia 30 organizacji z całej Polski pracujących na rzecz poprawy warunków ruchu pieszego.

Organizacjami członkowskimi i wspierającymi federację są między innymi:

• Szczeciński Ruch Miejski• Zielone Mazowsze – Warszawa• Społeczny Rzecznik Pieszch w Bydgoszczy• Pieszy Elbląg• Miasto Jest Nasze – Warszawa• Rowerowy Szczecin• Idee przez Miasto – Szczecin• TAK dla Łodzi, Wspólny Olsztyn• Piesza Bielsko-Biała• Kielecki Rzecznik Osób Niezmotoryzowanych• Fundacja Fenomen – Łódź• Instytut Działań Miejskich – Białystok• Forum Rozwoju Aglomeracji Gdańskiej• Akcja Miasto – Wrocław	• Warszawski Alarm Smogowy• Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki – Warszawa• Instytut na rzecz Ekorozwoju – Warszawa• Szczeciński Holender• Nowy Szczecin• Urbanator – Poznań• Rodzic w Mieście – Warszawa• Bractwo Rowerowe – Radom• Wola Mieszkańców – Warszawa• Instytut Spraw Obywatelskich – Łódź• Strefa Mieszkańców – Warszawa• Czas Mieszkańców – Toruń• Inicjatywa dla Białegostoku• Ochocianie – Warszawa

Więcej na ten temat: www.facebook.com/pieszapolska/

PODSUMOWANIE

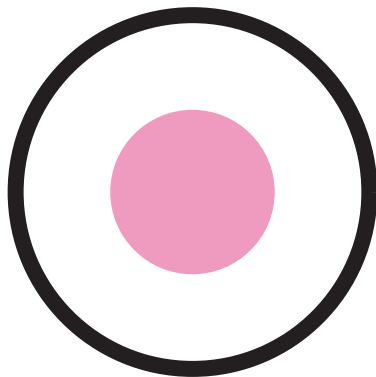
Ruchy miejskie, działające już od ponad dekady, stały się nieodłącznym elementem polskiej demokracji na szczeblu lokalnym. W czasie, kiedy się formowały, były zjawiskiem mocno zróżnicowanym. Powstanie i rozwój Kongresu Ruchów Miejskich, pozwolił na ich ściślejszą integrację i wypracowanie wspólnej tożsamości. Dzięki temu ruchy miejskie można identyfikować w kategorii ogólnokrajowego ruchu społecznego, w znaczeniu jakie ruchowi społecznemu nadał jeden z najbardziej doświadczonych polskich aktywistów – Jacek Kuroń, który pisał: za ruch społeczny uważam takie współdziałanie wielkich zbiorowisk ludzkich, w którym każdy uczestnik realizuje własne dążenia, działając w małej samodzielnej grupie. Takie małe samodzielne grupy stają się ruchem społecznym wówczas, gdy łączy je wspólnota najogólniejszego celu [Kuroń 1984: 133]. Dziesiątki małych organizacji z wielu polskich miast stworzyły silny, ogólnopolski ruch miejski, którego trzon stanowi KRM, a celem jest realizacja progresywnej wizji polityk miejskich.

Każdy ruch społeczny podlega jednak przekształceniom. Tak też dzieje się w przypadku ruchów miejskich, które dzięki swoim zasobom: wiedzy eksperckiej i doświadczeniu, coraz bardziej ewoluują w kierunku profesjonalnego think-tanku działającego w polu polityk miejskich.

Porozumienie Ruchów Miejskich, Warszawa lipiec 2014

ŹRÓDŁA

Podstawowym źródłem wykorzystanym przy pisaniu tego opracowania były materiały archiwalne udostępniane autorowi przez władze KRM, za co autor niniejszym serdecznie dziękuje. Ponadto autor korzystał z witryny internetowej KRM oraz opisywanych organizacji.

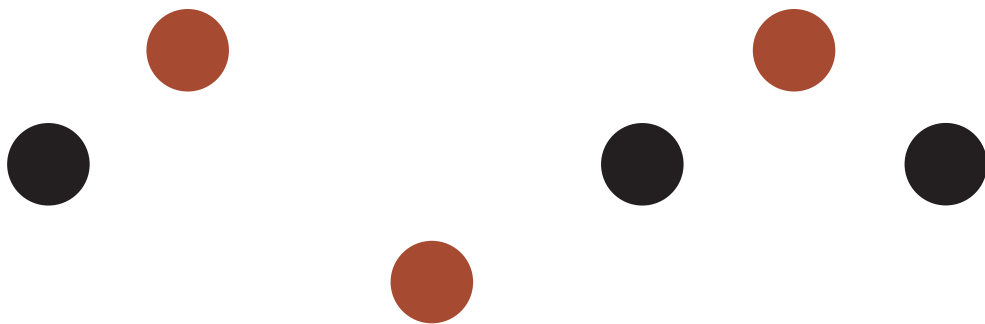
BIBLIOGRAFIA:

- Barber Benjamin, 2014, *Gdyby burmistrzowie rządili światem*, Wydawnictwo Muza, Warszawa.
- Castells Manuel, 1982, *Kwestia miejska*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- Castells Manuel, 1983, *The City and the Grassroots: A Cross-cultural Theory of Urban Social Movements*, University of California Press.
- Castells Manuel, 2008, *Siła tożsamości*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- Domaradzka Anna, 2019, *The un-equal playground: Developers and urban activists struggling for the right to the city*, Geoforum February 2019, DOI: 10.1016/j.geoforum.2019.01.013.
- Domaradzka Anna, 2018, *Urban Social Movements and the Right to the City: An Introduction to the Special Issue on Urban Mobilization*, VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, Published Online: 08 June 2018, str. 607–620, DOI <https://doi.org/10.1007/s11266-018-0030-y>.
- Erbel Joanna, 2014, *Ruchy miejskie jako nowa forma zaangażowania społecznego*. [w:] Władza Sądzenia nr 4, s. 37–47.
- Glaeser Edward, 2012, *Triumph of the City. How Urban Space make Us Human* Pan Books, London.
- Hannerz Ulf, 2006, *Powiązania transnarodowe: kultura, ludzie, miejsca*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Harvey David, 2012, *Bunt miast. Prawo do miasta i miejska rewolucja*, Fundacja Bęc Zmiana, Warszawa.
- Kajdanek Katarzyna; Pluta Jacek, 2016, *Rowerowy ruch miejski – konteksty powstania, konteksty działania*, Czas Kultury 1 [188], s. 24–34.
- Kokoszkieicz Mateusz, *Podziały ruchów*, Instytut Obywatelski, 2012, <http://www.institutobywatelski.pl/11131/komentarze/podziały-ruchow>.

- Kowalewski Maciej, 2013, *Organizowanie miejskiego aktywizmu w Polsce: Kongres Ruchów Miejskich*, [w:] „Przestrzeń społeczna”, nr 2, s. 1–26 .
- Kowalewski Maciej, 2016, *Protest miejski. Przestrzenie, tożsamości i praktyki niezadowolonych obywateli miasta*, Wydawnictwo NOMOS, Kraków .
- Kubicki Paweł, 2013, *Polskie ruchy miejskie in statu nascendi*, [w:] Maszkowska Agnieszka, Sztop-Rutkowska Katarzyna, [red.], *Partycypacja obywatelska – decyzje bliższe ludziom*, Fundacja Laboratorium Badań i Działań Społecznych „SocLab”, Białystok.
- Kubicki Paweł, 2016A, *Wynajdywanie miejskości. Polska kwestia miejska z perspektywy długiego trwania*, Wydawnictwo NOMOS, Kraków.
- Kubicki Paweł, 2016B, *Polskie ruchy miejskie: polityczne czy kulturowe?*, [w:] Przegląd Socjologiczny, tom 2/2016 s. 65–79.
- Kubicki Paweł, 2017, *Od miejskiego aktywizmu do miejskich ruchów społecznych*, [w:] *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin*, vol. XXXIV Sectio K, s. 173–186, DOI:10.17951/k.2017.24.2.173.
- Kubicki Paweł, 2019, *Ruchy miejskie w Polsce. Dekada doświadczeń*, *Studia Socjologiczne* 3 (234), s. 5–30. [DOI: 10.24425/sts.2019.126150].
- Kurnicki Karol, 2013, *[Nowe] ruchy miejskie w Polsce – w stronę socjologicznego opisu*, [w:] *Trzeci Sektor* 31, s.12–24.
- Kuroń Jacek, 1984, *Polityka i odpowiedzialność*, Aneks, Londyn.
- Lillevik Trine Hesstvedt, 2019, *The fight to breathe – an analysis of the anti-smog-organization Polski Alarm Smogowy in Poland*, The Arctic University of Norway.
- Mayer Margit, Catharina Thörn, Håkan Thörn [red.], 2016, *Urban Uprisings: Challenging Neoliberal Urbanism in Europe*, Palgrave Macmillan.
- Mayer Margit, Catharina Thörn, Håkan Thörn [red.], 2016, *Urban Uprisings: Challenging Neoliberal Urbanism in Europe*, Palgrave Macmillan.
- Mergler Lech, Pobłocki Kacper, Wudarski Maciej, 2013, *Anty-bezradnik przestrzenny. Prawo do miasta w działaniu*, Res Publica Nowa, Warszawa.

- Nowak Marek, 2015A, *Teoria nieracjonalnego działania. Socjologiczne studium na temat wolontariatu i społecznego aktywizmu*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
- Nowak Marek 2015B, *Środkowoeuropejski „ruch miejski” jako ruch społeczny środkowych segmentów struktury społecznej*, [w:] Żuk P., Żuk P., [red.], *O kulturze protestu jako rdzeniu tradycji europejskiej*, Instytut Wydawniczy Książka i Prasa, Warszawa.
- Offe Claus, 1995, *Nowe ruchy społeczne. Przekraczanie granic polityki instytucjonalnej* [w:] Jan Szczupaczyński [red.], *Władza i społeczeństwo*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, s. 226–233.
- Pluciński Przemysław, 2014, „Miasto to nie firma!” Dylematy i tożsamość polityczna miejskich ruchów społecznych we współczesnej Polsce, „Przegląd Socjologiczny”, t. 63, nr 1, s. 137–170.
- Pluciński Przemysław, 2015A, *Im lepiej, tym gorzej albo widmo kryzysu miejskich ruchów społecznych?*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, rok LXXVII, z. 1, s. 409–423.
- Pluciński Przemysław, 2015B, *Pragmatyka miejskiego protestu: rewolucje i reformy*, [w:] Żuk P., Żuk P., [red.], *O kulturze protestu jako rdzeniu tradycji europejskiej*, Instytut Wydawniczy Książka i Prasa, Warszawa.
- Pluciński Przemysław, Nowak Marek, 2017, *E pluribus unum? Źródła i specyfika ruchów miejskich we współczesnej Polsce*, Przegląd Socjologiczny, LXVI nr 3, s. 115–135.
- Pluciński Przemysław, 2018, *Forces of Altermodernization: Urban Social Movements and the New Urban Question in Contemporary Poland*, [w:] VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, Published Online: 08 June 2018, s. 653–669, DOI: 10.1007/s11266-018-0007-x.
- Pobłocki Kacper, 2012, *Magma Ruchów Miejskich*, <http://publica.pl/teksty/magma--ruchow-miejskich-32603.html>.
- Polańska Dominika, V., 2016. *Neoliberal Post-Socialist Urban Transformation and the Emergence of Urban Social Movements in Poland*. [w:] Mayer M. et al. [Eds.] *Urban Uprisings: Challenging Neoliberal Urbanism in Europe*. Palgrave Macmillan, s. 311–334.

- Polańska Dominika V., 2018, *Going against institutionalization: New forms of urban activism in Poland*, [w:] *Journal of Urban Affairs*, s.1012, DOI: 10.1080/07352166.2017.1422982.
- Polanska Dominika V., PiotrowskGrzegorz, 2015, *The transformative power of cooperation between social movements: Squatting and tenants' movements in Poland*, *City*, 19:2–3, 274–296, DOI: 10.1080/13604813.2015.1015267.
- Pomieciński Adam, 2016, *Radykalne miasta. Ruch anarchistyczny jako ruch miejskiego protestu* [w:] *Journal of Urban Ethnology* 14 [2016], pp. 29–41.
- Sowada Tomasz, 2019, *Ruchy miejskie w działaniu. Oblicza partycypacji*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań
- Śpiewak Jan, 2015, *Ruchy miejskie: czyli potyczki o władzę w polu inteligencji w kontekście przemian systemu neoliberalnego*, [w:] *Kultura Współczesna* nr 4., s 80–91.
- Żuk Piotr, 2001, *Społeczeństwo w działaniu. Ekolodzy, feministki, skłotersi. Socjologiczna analiza nowych ruchów społecznych w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa.

Związek Stowarzyszeń Kongres Ruchów Miejskich

www.kongresruchowmiejskich.pl

ISBN 978-83-957654-0-7

Poznań, 2020

[Copyright] Paweł Kubicki, Związek Stowarzyszeń
Kongres Ruchów Miejskich
Zastrzeżenie praw autorskich CC Uznanie autorstwa –
Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 3.0 Polska

Redaktor: Lech Mergler, Marta Jaskulska

Korekta: Lech Mergler

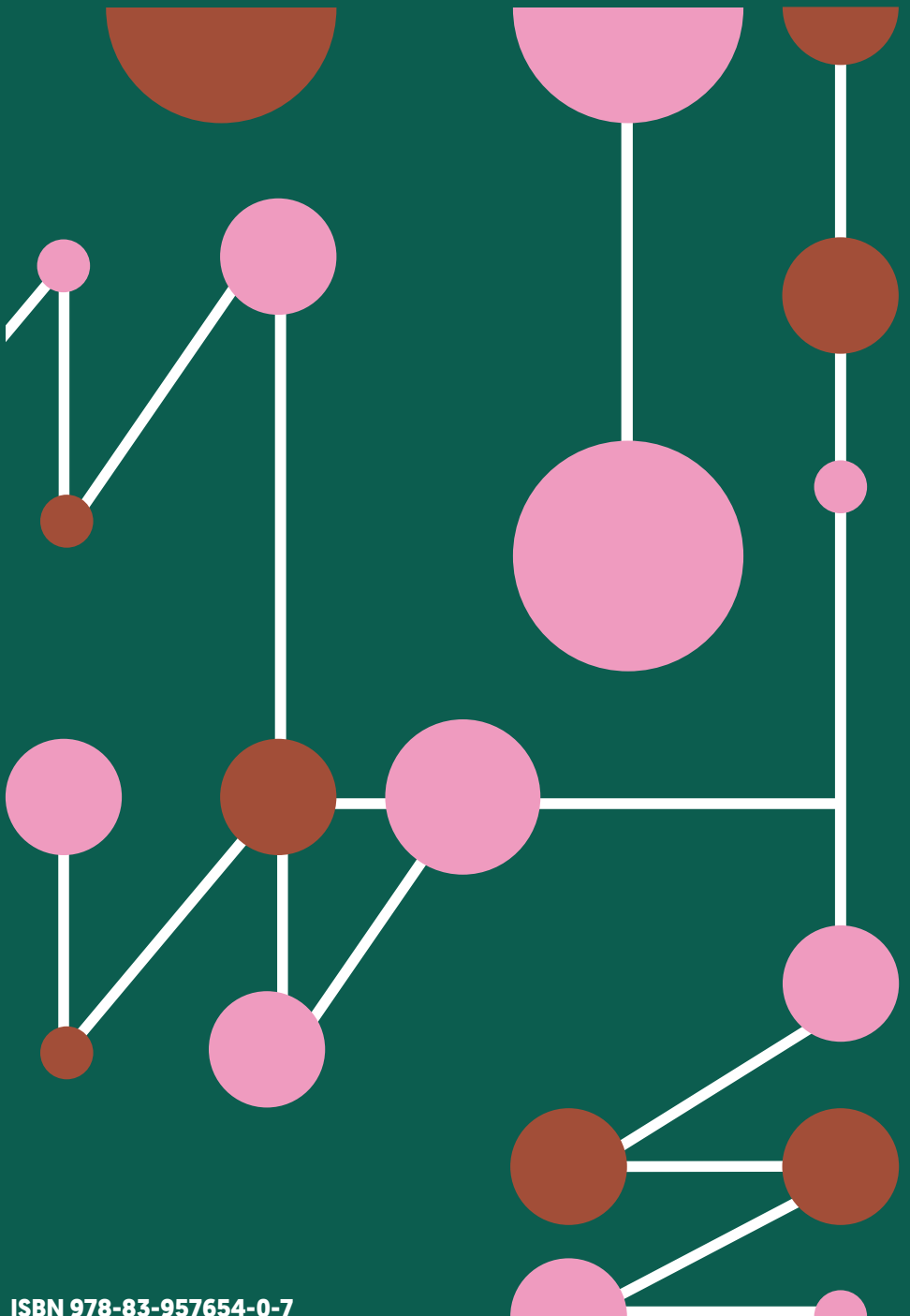
Autor: Paweł Kubicki

Fotografie: Lech Mergler

Skład i projekt graficzny: Muflon Studio

Publikacja powstała w ramach projektu „Związek Stowarzyszeń Kongres Ruchów Miejskich - wzmocniona platforma współpracy ruchów miejskich w Polsce” finansowanego przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030

ISBN 978-83-957654-0-7